

PERSPECTIEFNOTA GEMEENTE KAMPEN
2026 - 2029

Strategisch investeren én besparen[®]

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Kernboodschap	4
1. Bestuurlijke samenvatting	5
2. Financiën	9
3. Strategische opgaven	18
3.1. Passende ondersteuning	19
3.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving.....	22
3.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving	25
3.4. Vergroten bestaanszekerheid.....	26
3.5. Bevorderen veiligheid	28
3.6. Vitale cultuur.....	30
3.7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen	33
3.8. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie	40
3.9. Werken aan een bereikbare stad	43
3.10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad	45
3.11 Versnellen van verduurzaming.....	48
3.12. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	51
3.13. Het Fundament	53
Bijlage A. Strategische investeringsagenda.....	59
Strategische investeringsagenda: financieel overzicht	63
Bijlage B. Strategische besparingsagenda.....	64
Strategische besparingsagenda: financieel overzicht	93

Kernboodschap

Dit is de laatste Perspectiefnota van onze bestuursperiode. We kijken terug op een periode waarin we fors hebben kunnen investeren en veel van onze ambities hebben kunnen starten en realiseren. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in onder andere woningbouw, gebiedsontwikkeling, energietransitie, het versnellen van verduurzaming, economische versterking, bestaanszekerheid en het creëren van kansrijke omgevingen voor kinderen.

Hoewel de financiële huishouding van de gemeente Kampen robuust is, blijft de structurele begrotingsruimte op lange termijn onzeker. Om financieel gezond te blijven en ruimte te houden om te kunnen blijven investeren in onszelf als groeigemeente, hebben we in deze Perspectiefnota naast noodzakelijke investeringen ook bezuinigingen opgenomen (voor een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029). Het betreft een gebalanceerd pakket aan voorstellen, waarmee we voor 2026 een structureel sluitend perspectief kunnen presenteren.

Met deze Perspectiefnota zetten we erop in om Kampen als groeigemeente financieel gezond, wendbaar en toekomstbestendig te houden. Duidelijke keuzes zijn extra hard nodig door de bezuinigingen vanuit het Rijk, waardoor inkomsten van gemeenten komende jaren flink dalen. We ontzien basisvoorzieningen zoveel mogelijk, de lastenverhoging voor inwoners blijft beperkt en gerichte investeringen kunnen doorgaan. Zo blijft er volop aandacht voor jongeren vanuit het programma Opgroeien in een kansrijke omgeving. Ook blijven we inzetten op een veilige leefomgeving, de gebiedsontwikkeling Reevedelta, Drostenerf IJsselmuiden en bijvoorbeeld een gebouwde parkeervoorziening bij het Berghuisplein.

Om ook de komende jaren goed toegerust te blijven, presenteren we naast een strategische investeringsagenda voor het eerst ook een strategische besparingsagenda. Met deze strategische aanpak is de gemeente voorbereid op zowel bezuinigingen als mogelijke investeringen in de toekomst. Dit is een manier die past bij de wens om te kunnen blijven ontwikkelen, zodat het voor iedereen fijn wonen, werken en leven is in de gemeente Kampen.

1. Bestuurlijke samenvatting

1.1. Inleiding

Dit is de laatste Perspectiefnota van onze bestuursperiode. Wat ons betreft, kenmerkt deze bestuursperiode zich met een viertal rode draden:

1. We hebben fors kunnen investeren en veel ambities kunnen starten en realiseren.
2. Onze financiële huishouding is robuust, maar de structurele begrotingsruimte op lange termijn blijft onzeker.
3. Onze inzet verschuift steeds meer van 'hit & run' naar strategisch handelen.
4. We ervaren een constructieve samenwerking tussen college en raad.

De rode draden lichten we hieronder toe.

1. We hebben fors kunnen investeren en veel ambities kunnen starten en realiseren

Onze bestuursperiode kenmerkt zich door de forse investeringen in onze groeigemeente, waardoor we veel van de ambities uit ons coalitieakkoord *Samen Durven Doen* hebben kunnen starten en realiseren. Denk hierbij aan woningbouw, gebiedsontwikkeling, energietransitie, het versnellen van verduurzaming, economische versterking, bestaanszekerheid en het creëren van kansrijke omgevingen voor kinderen. Het gaat hierbij om grote, complexe opgaven en verantwoordelijkheden die om een zorgvuldige afweging vragen en die niet in één bestuursperiode zijn gerealiseerd. We zijn er dus nog niet. Gaandeweg onze bestuursperiode is onze focus wel steeds meer verschoven van plannen maken naar plannen uitvoeren.

2. Onze financiële huishouding is robuust, maar de structurele begrotingsruimte op lange termijn blijft onzeker

Een ander kenmerk in onze bestuursperiode is dat de financiële huishouding van onze gemeente weliswaar robuust is, maar dat de structurele begrotingsruimte op lange termijn onzeker is. Er is sprake van blijvende onzekerheid vanuit het gemeentefonds. Inmiddels is de Voorjaarsnota 2025 door het Rijk gepubliceerd. Als gevolg hiervan verbetert ons perspectief voor 2026 en 2027, dus slechts tijdelijk. De effecten van de Voorjaarsnota zijn verwerkt in deze Perspectiefnota.

3. Onze inzet verschuift steeds meer van 'hit & run' naar strategisch handelen

We werken nu een aantal jaar als college, raad, griffie en ambtelijke organisatie samen aan het versterken van het strategisch vermogen. Dit doen we naar aanleiding van de *Ontwikkelscan bestuurlijke processen* uitgevoerd door BMC in 2021. Met het vaststellen van en structureel werken met de Koers Kampen 2040 en de strategische opgaven werken we met meer focus. Het versterken van het strategisch vermogen leidt naast overzicht en inzicht ook tot een beter voorspellend vermogen. Dat maakt het niet makkelijker in deze overgangsfase. We komen steeds meer aan de voorkant, terwijl we ook aan de achterkant nog zaken oplossen. We willen adaptief en wendbaar zijn zonder de focus op de doelen in de strategische opgaven te verliezen. Het vraagt ons om op een hoger abstractieniveau te sturen, waarbij we steeds beter toegerust zijn op het omgaan met onzekerheden.

Om financieel gezond te blijven en ruimte te houden om te kunnen blijven investeren in onszelf als groeigemeente, is het duidelijk dat we keuzes moeten maken. De beschikbare middelen (en capaciteit) zijn niet toereikend om al onze ambities en investeringen in de grote opgaven in ons meerjarenperspectief te verwerken en tegelijk een gezonde financiële positie te behouden.

Om deze keuzes weloverwogen te kunnen maken, heeft uw raad in september 2024 de startnotitie *Toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief* vastgesteld. Als vervolg daarop zijn bureaus Lysias en Cebeon gevraagd om met voorstellen te komen die eraan bijdragen dat Kampen financieel gezond blijft. De uitkomsten van dit onderzoek zijn begin februari aan uw raad gepresenteerd. Het onderzoek van Lysias/Cebeon helpt ons om vooruit te kijken, zodat we nu al kunnen anticiperen op toekomstige uitdagingen. Ook helpt het ons om onze inwoners en partners goed uit te leggen hoe en waarom we bepaalde besluiten nemen en welke gevolgen dit heeft.

Op 13 februari is de commissie Raadsbrede vraagstukken & bestuur vervolgens in gesprek gegaan over de opinienota *Toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief*. Als onderdeel hiervan heeft de commissie opinie uitgesproken over de voorgestelde omvang van de bezuinigingen, waarbij wij hebben voorgesteld om richting de Perspectiefnota en de begroting 2026 ombuigingen uit te werken in een bandbreedte tussen € 9 en € 15 miljoen. De uitkomst van de opiniërende bespreking is dat de meeste fracties zich kunnen vinden in de voorgestelde bandbreedte van bezuinigingen. Ook heeft de bespreking geleid tot onderstaande bestuurlijke opdracht voor de Perspectiefnota en is aangegeven dat er voor uw raad wat te kiezen moet zijn bij de Perspectiefnota.

Bestuurlijke opdracht

Minder uitgaven

- we houden basisvoorzieningen zoveel mogelijk op orde;
- we zetten middelen slimmer in (BOR/groen);
- we verminderen externe inhuur;
- we werken voorstellen cultuur, historie, openbaar groen & water uit, maar hierop bezuinigen heeft niet de eerste voorkeur.

Meer inkomsten

- we verhogen de parkeerinkomsten (uitbreiden betaald parkeren en toepassen tariefdifferentiatie);
- we zijn terughoudend in het verhogen van de OZB; het verhogen van de OZB niet-woningen is een denkrichting;
- we kijken bij voorkeur eerst naar de uitgavenkant en dan naar inkomstenkant.

Overige aandachtspunten

- we brengen de risico's van bezuinigingsvoorstellen in beeld;
- de kosten gaan voor de baat uit;
- we geven een signaal af aan het Rijk en vertellen inwoners over de impact van kortingen op de gemeentefinanciën;
- uw raad en ons college voeren een gezamenlijk participatietraject uit met betrekking tot het toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief;
- we hanteren de Koers Kampen 2040 als richtinggevend streefbeeld.

Om goed toegerust te zijn, hebben we in deze Perspectiefnota voor een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029 aan ombuigingen en besparingen opgenomen. Ook hanteren we om ook de komende jaren goed toegerust te blijven in deze Perspectiefnota naast een strategische investeringsagenda voor het eerst ook een strategische besparingsagenda. Hiermee zijn we als gemeente voorbereid op mogelijk toekomstige aanvullende investeringen en/of bezuinigingen. Dit maakt ons adaptief en wendbaar. Het betekent ook dat we uw raad meerdere voorstellen voorleggen op basis waarvan u een keuze kunt maken. Hiermee voldoen we aan het verzoek van uw raad om wat te kiezen te hebben.

4. We ervaren een constructieve samenwerking tussen college en raad

Het maken van keuzes vraagt om lef en 'samen durven doen'. We ervaren al sinds ons aantreden een constructieve samenwerking met uw raad in het aanpakken van de uitdagingen waar we als gemeente voor staan. Een goed voorbeeld hiervan is de manier waarop we jaarlijks bij de Perspectiefnota met elkaar het gesprek over deze uitdagingen voeren en u ons hier richting op meegeeft. Het blijkt ook uit het participatietraject dat we in het kader van het *toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief* gezamenlijk hebben opgepakt. In dit kader heeft in april en mei brede participatie met inwoners, ondernemers en organisaties plaatsgevonden.

Voor ons is het belangrijk om samen met u af te blijven wegen welke investeringen (en dit keer ook bezuinigingen) komende periode gerealiseerd moeten worden. Koers Kampen 2040 en de bestuurlijke opdracht die u ons voor deze Perspectiefnota heeft meegegeven, vormen hierin een belangrijk afwegingskader. Daarnaast vragen we uw raad bij de behandeling van de Perspectiefnota opnieuw om input voor onze prioritering, zodat we deze kunnen betrekken in de uitwerking van de Programmabegroting 2026.

Ons college verneemt graag uw standpunt ten aanzien van onderstaande vragen:

- indien het financiële beeld verslechtert: welke bezuinigingen van de strategische besparingsagenda wilt u dan overnemen en verwerken in de Programmabegroting 2026?
- indien het financiële beeld verbetert: welke investeringen van de strategische investeringsagenda wilt u dan overnemen en verwerken in de Programmabegroting 2026?

Bij de afronding van deze Perspectiefnota werden ook de eerste resultaten op hoofdlijnen van ons gezamenlijk participatietraject bekend. We constateren dat de voorstellen die wij uw raad in deze Perspectiefnota voorleggen in lijn zijn met deze eerste resultaten:

- inwoners zien over het algemeen de noodzaak tot bezuinigen.
- inwoners waarderen de manier waarop zij door de gemeente betrokken worden bij dit onderwerp.
- inwoners geven de voorkeur aan een spreiding van bezuinigingen en lastenverhoging.
- inwoners hechten veel waarde aan bestaanszekerheid en de kosten van de eigen woning.
- inwoners neigen naar bezuinigingen op duurzaamheid, cultuur en muziekles, historie en de gemeentelijke organisatie.

We zijn benieuwd naar uw reflectie op de uitkomsten van het participatietraject: hoe wilt u de uitkomsten wegen en wat wilt u daarvan terugzien bij de uitwerking van de Programmabegroting 2026?

1.2. Inhoudelijke samenvatting

De Perspectiefnota bouwen we opnieuw op aan de hand van de strategische opgaven. De strategische opgaven omvatten ons huidige beleid. In eerdere Perspectiefnota's hebben we duidelijk en inzichtelijk gemaakt wat in de breedte nodig is om de strategische opgaven te realiseren. We vinden het belangrijk om u mee te nemen in alle voornemens die wij nodig achten om de strategische opgaven te kunnen realiseren. Dit geeft een completer beeld en maakt inzichtelijk waarom wij bepaalde keuzes voorstellen.

Naast de voornemens brengen we in deze Perspectiefnota voor het eerst ook in beeld wat per strategische opgave in de breedte mogelijkheden zijn om besparingen te realiseren. Hierbij hebben we zowel gekeken naar mogelijkheden tot minder uitgaven als meer inkomsten.

In deze Perspectiefnota kijken we ook terug en vooruit. Dit doen we in het kader van Koers Kampen 2040. Bij de vaststelling van Koers Kampen 2040 in november 2023 heeft uw raad ons opgeroepen jaarlijks een reflectie te geven over in hoeverre beleidsvorming heeft bijgedragen aan de keuzes die in de Koers Kampen 2040 zijn gemaakt en hierin ook een strategische blik vooruit te werpen. Een logisch moment voor deze reflectie is de Perspectiefnota. Bij elke strategische opgave geven we daarom aan wat de voortgang is met betrekking tot Koers Kampen 2040.

Ook kijken we met het beschrijven van de trends en ontwikkelingen in deze Perspectiefnota om ons heen. Welke trends en ontwikkelingen zien we ons om heen op ons afkomen? In deze Perspectiefnota hebben we de trends en ontwikkelingen voor het eerst per strategische opgave uitgewerkt. Het zijn allemaal trends en ontwikkelingen die actueel zijn en eventueel een rol kunnen gaan spelen in (of voor) onze gemeente.

1.3. Financiële samenvatting

Het vertrekpunt van de financiële verkenning van deze Perspectiefnota is de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028. Vervolgens hebben we de ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en de volgende jaren in het nieuwe perspectief geplaatst. De belangrijkste veranderingen hebben te maken met autonome ontwikkelingen en urgente voornemens uit de strategische opgaven om een deel van de gestelde doelen te kunnen bereiken. Verder hebben we in de verkenning de uitkomsten van de Voorjaarsnota van het Rijk meegenomen. De vertaling van de Voorjaarsnota vindt plaats in de meicirculaire die eind mei wordt gepubliceerd.

Voor 2026 en volgende jaren werken de effecten van het Ravijnjaar 2026 door en blijft het structurele effect van de korting vanuit het Rijk deels bestaan. In de Perspectiefnota hebben we voor 2026 en 2027 met de aanvullende inkomsten gerekend. Hierdoor is het mogelijk om - met de al verwerkte bezuinigingsvoorstellen - voor 2026 een structureel sluitend perspectief te presenteren.

Tabel 1.3.1. Samenvatting financieel kader 2026-2029, naar structureel en incidenteel

Financieel kader	2026	2027	2028	2029
*bedragen x 1 mln.				
Incidenteel	-2,3	-0,6	-0,2	-0,1
Structureel	0,1	1,8	-2,9	-3,7
Begrotingssaldo	-2,2	1,3	-3,1	-3,8

In hoofdstuk 2 *Financiën* geven we een nadere toelichting op het financieel kader.

2. Financiën

2.1. Financiële ontwikkelingen

Vorig jaar is bij de Programmabegroting 2025 een meerjarenbeeld gepresenteerd waarin sprake was van een structureel meerjarentekort vanaf 2026 van zo'n € 3,5 miljoen. De oorzaak hiervan was de korting op het gemeentefonds van het Rijk (het zogenaamde Ravijnjaar). Bij deze Perspectiefnota hebben we alle relevante ontwikkelingen op een rij gezet. Bij ongewijzigd beleid zou het tekort oplopen tot zo'n € 11 miljoen.

Vervolgens zijn er ombuigings- en besparingsvoorstellen uitgewerkt, waarbij rekening is gehouden met de bestuurlijke opdracht van uw raad en het rapport Lysias/Cebeon. Daarnaast zijn de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk meegenomen. Hierdoor is het mogelijk om voor 2026 een structureel positieve begroting te presenteren.

Het begrotingssaldo in meerjarig perspectief ziet er nu als volgt uit:

Tabel 2.1.1. Samenvatting financieel kader 2026-2029

Financieel kader				
*bedragen x 1.000.	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo	-2,2	1,3	-3,1	-3,8

In de vervolgparagrafen worden de diverse ontwikkelingen toegelicht, zoals de autonome ontwikkelingen, areaaluitbreidingen, strategische opgaven (urgente voornemens en besparingen) en de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk. Volledigheidshalve vermelden we nog dat we de effecten van de meicirculaire 2025 nog niet hebben kunnen meenemen.

2.2. Uitgangspositie

In onderstaande tabel wordt het totale financiële kader van onze gemeente voor de komende vier jaar weergegeven. Daarin zijn – evenals in voorgaande jaren – de uitgaven voor de strategische opgaven en ambities uit ons coalitieakkoord, die noodzakelijk en onontkoombaar zijn, verwerkt. Daarnaast zijn de inkomsten en uitgaven voor autonome ontwikkelingen opgenomen, met daarin verwerkt de consequenties van de loon- en prijsontwikkeling. Ook de ombuigingen en besparingen zijn in de opzet meegenomen. Verderop in deze Perspectiefnota wordt teruggekomen op deze ontwikkeling en de impact daarvan op de komende jaren.

Tabel 2.2.1. Financieel kader 2026-2029

Financieel kader					
volgno.	*bedragen x 1.000.	2026	2027	2028	2029
	Saldo programmabegroting	-7,0	-2,9	-4,6	-4,6
1	Effecten septembercirculaire en begrotingswijzigingen	1,3	1,2	1,5	1,5
2	Effecten Slotwijziging	0,1	0,1	0,1	0,1
3	Effecten decembercirculaire 2024	-0,2	0,0	0,1	0,1
	Bijgesteld Begrotingssaldo	-5,8	-1,5	-3,0	-3,0
	Financiele ontwikkelingen				
4	Autonome ontwikkelingen (Loon/Prijs en Alg. Uitkering)	-3,0	-3,6	-4,1	-3,0
5	Vervangingsinvesteringen	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3
6	Overige ontwikkelingen Areaal en Volume	-1,1	-1,2	-1,3	-1,2
7	Reevedelta	0,5	0,7	1,0	0,5
8	Strategische opgaven	-2,2	-2,9	-2,4	-3,8
9	Effect Voorjaarsnota 2025	3,8	3,7	-0,0	-0,0
	Totaal Financiele ontwikkelingen	-2,3	-3,4	-7,1	-7,9
	Begrotingssaldo vóór ombuigingen/besparingen	-8,1	-5,0	-10,1	-10,9
	Ombuigingen/besparingen				
10	Ombuigingen TMFP	2,7	2,8	2,9	3,1
11	Overige ombuigingen en besparingen	3,3	3,5	4,2	4,1
	Totaal ombuigingen/besparingen	6,0	6,2	7,0	7,1
	Begrotingssaldo	-2,2	1,3	-3,1	-3,8

Zoals hierboven in beeld gebracht is het geraamde begrotingssaldo ondanks de ombuigingen en besparingen nog steeds negatief. Voordat we hierover iets kunnen vermelden, is inzicht in het incidentele en structurele saldo nodig. Dit onderscheid is voor de toezichthouder (de provincie) van belang in het kader van de begroting. Het structurele deel van de baten en lasten van het jaar 2026 is bepalend voor de vorm van toezicht. Er is sprake van repressief toezicht, indien deze uitkomst positief is. Dit betekent dat we de begroting kunnen uitvoeren zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie. Indien de begroting in het jaar 2026 niet structureel sluitend is, maar wel in het laatste jaar van de meerjarenbegroting (2029) geldt eveneens dezelfde vorm van toezicht.

De uitsplitsing van het saldo van de Perspectiefnota 2026 en volgende jaren in incidenteel en structureel ziet er als volgt uit:

Tabel 2.2.2. Uitsplitsing begrotingssaldo 2026-2029 naar structureel en incidenteel

Financieel kader		2026	2027	2028	2029
*bedragen x 1 mln.					
Incidenteel		-2,3	-0,6	-0,2	-0,1
Structureel		0,1	1,8	-2,9	-3,7
Begrotingssaldo		-2,2	1,3	-3,1	-3,8

Deze uitsplitsing laat zien dat het structurele saldo voor 2026 en 2027 positief is en dat 2028 en 2029 een negatief beeld aanwezig is. Het negatieve begrotingssaldo van € 2,2 miljoen in 2026 ontstaat door uitgaven en inkomsten met een incidenteel karakter. Hiervoor kunnen we de algemene reserve inzetten. Bij het handelingsperspectief gaan we in op welke wijze we het negatieve saldo kunnen ombuigen om op een neutraal dan wel positief saldo uit te komen.

2.3. Ontwikkeling financiële positie

De financiële positie van de gemeente heeft enerzijds te maken met de ontwikkeling van het financiële meerjarensaldo zoals gepresenteerd in de vorige paragrafen. Daarnaast is het van belang om inzicht te hebben in het effect van de meerjareninvesteringen op de schuldquote en de solvabiliteit. De gepresenteerde uitwerking in deze Perspectiefnota – met daarin opgenomen de baten en lasten van de financiële ontwikkelingen en de ombuigingen en besparingen - geeft het onderstaande beeld.

Tabel 2.3.1. Financiële kengetallen

Financiële kengetal	Grens	2025	2026	2027	2028	2029	2030
netto schuldquote	< 130%	74%	97%	113%	134%	147%	155%
netto schuldquote gecorrigeerd	< 130%	67%	89%	106%	127%	140%	148%
weerstandsvermogen	2>1,2	2,5	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8
solvabiliteit	20%	54%	50%	47%	43%	41%	40%
kapitaallasten	< 15%	6%	8%	9%	10%	12%	13%
structureel saldo	> 0	1,3%	0,2%	1,0%	-1,1%	-1,5%	-2,9%

In deze opzet is geen rekening gehouden met de onttrekking aan de reserves ter dekking van de nadelige begrotingssaldi.

De tabel laat zien dat de schuldquote vanaf 2025 geleidelijk oploopt en in de jaren 2026 en 2027 nog enige ruimte biedt om te investeren in vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vanaf 2028 overschrijden we de norm van 130% om vervolgens de jaren daarna verder te stijgen. Het nadeel van een hoge en stijgende schuldquote is dat de kapitaallasten een steeds groter beslag gaan leggen op de begroting. Daarmee wordt de begroting inflexibeler en gaan rente- en aflossingsverplichtingen een steeds groter beslag leggen op de vermogenspositie.

Indien we de reserves en in het bijzonder de algemene reserve aanspreken om de negatieve saldi af te dekken, heeft dat in eerste instantie invloed op de solvabiliteit en het weerstandsvermogen. Daarnaast komt de schuldquote onder druk te staan en wordt de haalbaarheid van toekomstige investeringsniveaus in gevaar gebracht.

2.4. Toelichtingen

In deze paragraaf geven we een nadere toelichting op de verschillende elementen die in het financiële kader (tabel 2.2.1) zijn verwerkt.

Effecten september- en decembercirculaire 2024 (1 + 3 uit tabel 2.2.1)

De begroting 2025 is gebaseerd op de meicirculaire 2024. De septembercirculaire 2024 heeft wel een effect op de begroting 2025 en de jaren daarna zoals in het overzicht is aangegeven. De decembercirculaire 2024 heeft een beperkt effect op deze Perspectiefnota 2026. Ter informatie vermelden we dat deze Perspectiefnota gebaseerd is op de uitkomsten van decembercirculaire 2024, aangevuld met de verwachte effecten uit de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk.

Autonome ontwikkelingen (4 uit tabel 2.2.1)

Om een beeld te krijgen van de autonome ontwikkelingen, geven we hierna een toelichting op een aantal onderdelen daarvan:

1. Loon- en prijsstijgingen

Voor de berekening van de loop- en prijsstijgingen hebben we de in de septembercirculaire 2024 genoemde indexcijfers gehanteerd. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de lonen met 3,8% gaan stijgen en dat de combinatie van loon/prijs op 3,18% is gesteld. In totaal gaat het om een bedrag van € 6,2 miljoen in 2026 en voor de jaren daarna € 5,1 miljoen afgerond.

Ons uitgangspunt is dat loon- en prijsontwikkelingen niet meer stijgen dan dat er aan baten worden ontvangen. De toename van de baten bestaat daarbij uit de indexatie van lokale belastingen en tarieven, de specifieke uitkeringen en de compensatie voor loon- en prijsstijgingen die is verwerkt in de algemene uitkering gemeentefonds.

2. Inflatiecorrectie tarieven belastingen en heffingen

De tarieven voor de belastingen en de heffingen zijn verhoogd met 3,18% voor inflatie. Dit sluit aan bij de informatie uit de septembercirculaire 2024. Voor 2026 gaat het daarbij om een verhoging van € 1,1 miljoen afgerond.

3. Algemene uitkering gemeentefonds

Zoals eerder opgemerkt is de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2026 tot en met 2028 gebaseerd op de uitkomsten van de decembercirculaire 2024. Voor het jaar 2029 hebben wij de algemene uitkering bijgesteld overeenkomstig de berekening van de decembercirculaire 2024.

4. Toename van aantal woningen en inwoners

Onder de autonome ontwikkelingen hebben we ook de baten en lasten opgenomen die voortvloeien uit de verwachte jaarlijkse toename van het aantal woningen en inwoners. Wij kiezen er voor deze bij de autonome ontwikkelingen onder te brengen, omdat deze nauw samenhangen met de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds op de parameters van aantal woningen en inwoners.

De afgelopen periode is gewerkt aan een strategisch financieel model die ons een doorkijk biedt richting de langere termijn. In dit model is ook de groei van de organisatie opgenomen. De benodigde autonome groei van de organisatie wordt gebaseerd op verschillende parameters waaronder de verwachte aannemelijke groei van het aantal inwoners en woningen. Dit model is gevalideerd door Cebeon.

Tot op heden deden we voor iedere toe te voegen fte een aanvraag bij de begroting. Dit is niet langer passend bij een gemeente van onze omvang. Daarom verwerken wij in de Perspectiefnota de groei van de organisatie als autonome ontwikkeling op basis van het model. Voor 2026 correspondeert de groei vanuit het model met de gevraagde uitbreiding van de organisatie op het gebied van managementsturing én bedrijfsvoering op orde.

Gezien de financiële situatie en de uitkomst van het rapport Lysias/Cebeon werken we aan een voorstel voor een andere inzet op de post externe inhuur om op die wijze mogelijke dekking te vinden voor (een gedeelte van) de bovengenoemde kosten (zie hoofdstuk 3.13. Het Fundament).

Vervangingsinvesteringen (5 uit tabel 2.2.1)

In deze Perspectiefnota is ruimte opgenomen voor vervangingsinvesteringen die noodzakelijk zijn om de 'brede' bedrijfsvoering van de gemeente te kunnen continueren. Een deel daarvan is ingevuld en voor een deel vindt nog invulling plaats. In het rapport van Lysias/Cebeon is opgemerkt dat nog niet alle vervangingsinvesteringen in beeld zijn gebracht en dat deze post nog naar boven of beneden kan worden bijgesteld. Er wordt momenteel gewerkt aan een strategische vervangingsinvesteringsagenda c.q. inventarisatie om ook inzicht te krijgen in de omvang van de vervangingsinvesteringen in de infrastructurele werken. De uitkomst van deze verkenning wordt verwerkt in de Programmabegroting 2026, indien tijdig beschikbaar.

Aanpassingen bestaand beleid (areaal- en volume uitbreiding; 6 uit tabel 2.2.1)

Onder deze post hebben we opgenomen de kosten voor beheer van de uitbreiding van de openbare ruimte, maar ook de kosten die gemoeid zijn met de toename van het gebruik van sociale en maatschappelijke voorzieningen. Verder hebben we onder dit onderdeel de toename van de kosten van gemeenschappelijke regelingen (niet zijnde indexaties) opgenomen. De indexaties vormen een onderdeel van de loon- en prijsstijgingen.

Reevedelta (7 uit tabel 2.2.1)

Naast de kosten voor realisatie van woningbouw en maatschappelijke/commerciële voorzieningen In Reevedelta, realiseren we voorzieningen waarvan we de kosten niet in de grondexploitatie kunnen opnemen. Daarbij valt te denken aan scholen en infrastructurele werken die een breder nut hebben dan enkel voor Reevedelta. Ook moeten we het gebied (openbare ruimte) gedurende en na volledige realisatie beheren en onderhouden. Bovendien zullen de toekomstige bewoners een beroep doen op de sociale en maatschappelijke voorzieningen. De kosten, maar ook de inkomsten die daarmee samenhangen, hebben wij in een gevalideerd rekenmodel voor de jaren 2026-2044 in beeld gebracht. De uitkomsten voor de jaren 2026-2029 zijn in deze Perspectiefnota opgenomen.

Wij zijn in gesprek met de provincie of het mogelijk is deze kosten – die tijdelijk van aard zijn - te dekken uit een nog in te stellen bestemmingsreserve gevoed vanuit de algemene reserve. In paragraaf 2.6 *Structurele inzet algemene reserve* komen we hierop terug.

Strategische opgaven: urgente voornemens (8 uit tabel 2.2.1)

De Perspectiefnota is net als voorgaande Perspectiefnota's opgesteld op basis van de strategische opgaven. In hoofdstuk 3 zijn per strategische opgave de urgente voornemens opgenomen. Dit zijn voornemens die wat ons betreft geen uitstel dulden en die zijn verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota. Ter informatie vermelden we hier nog dat in deze Perspectiefnota voor een bedrag van € 14 miljoen aan urgente strategische investeringen is opgenomen.

In de strategische investeringsagenda vindt u de voornemens die ook nodig zijn om onze ambities te realiseren, maar die gelet op de financiële krapte niet zijn verwerkt in het financieel kader.

Effect Voorjaarsnota 2025 Rijk (9 uit tabel 2.2.1)

De afgelopen maanden hebben het Rijk en de VNG intensieve gesprekken gevoerd om invulling te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid. In deze gesprekken stonden jeugdzorg en de financiële situatie van de gemeenten centraal. Het kabinet zet in op goede en beheersbare jeugdzorg en een gezonde financiële positie voor gemeenten. Dit heeft erin geresulteerd dat voor 2025 tot en met 2027 in totaal € 3 miljard beschikbaar komt voor jeugdzorg en dat middelen zijn opgenomen voor de terugval in 2026 in het Gemeentefonds. Verder worden de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd versterkt op inhoud en beheersbaarheid en worden vanaf 2028 aanvullende maatregelen uitgewerkt. Hierover moet het Rijk nog met de gemeenten afspraken maken, waarbij wordt verwacht dat gemeenten werken aan een adequate en doelmatige uitvoering van de Jeugdwet.

Een eerste globale financiële doorrekening geeft aan dat de gemeente Kampen voor € 1,2 miljoen structureel wordt gecompenseerd voor de eerder berekende terugval in het gemeentefonds. Daarnaast ontvangen we voor Jeugdzorg aanvullende middelen van € 2,5 miljoen voor de jaren 2026 en 2027. Het beeld voor 2028 en 2029 is nog niet duidelijk. Wij verwachten dat de uitwerking in de meicirculaire 2025 meer inzicht biedt. In deze Perspectiefnota hebben wij voor 2026 en 2027 met bovengenoemde aanvullende inkomsten gerekend.

Ombuigingen en besparingen (10 + 11 uit tabel 2.2.1)

Het financieel kader van deze Perspectiefnota (tabel 2.2.1) laat zien dat het begrotingssaldo 2026 voor ombuigingen en besparingen niet sluitend is. Deze trend zet zich ook de jaren daarna voort. Om tot een sluitend perspectief voor 2026 tot 2029 te komen, hebben wij meerdere ombuigings- en besparingsvoorstellen uitgewerkt. Bij de uitwerking van de voorstellen hebben wij rekening gehouden met Koers Kampen 2040 en de bestuurlijke opdracht die u ons in februari naar aanleiding van het rapport Lysias/Cebeon heeft meegegeven.

In hoofdstuk 3 zijn per strategische opgave naast de urgente voornemens ook de ombuigingen en besparingen opgenomen die zijn verwerkt in het financieel kader. Ter informatie vermelden we hier nog dat in deze Perspectiefnota een bedrag van ruim € 6 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2029 aan ombuigingen en besparingen is opgenomen.

In de strategische besparingsagenda vindt u de ombuigingen en besparingen die ook mogelijk zijn, maar die we niet hebben verwerkt in het financieel kader. Hiermee komen we tegemoet aan uw verzoek om meerdere voorstellen uit te werken, zodat u wat te kiezen heeft.

Toekomstbestendig Meerjarig Financieel Perspectief (TMFP)

Het rapport Lysias/Cebeon geeft inzicht in de lasten en baten van de taakvelden waarin de gemeente Kampen in positieve of negatieve zin afwijkt van de in het onderzoek genoemde referentiegemeenten. Wij hebben onderzocht welke besparingsmogelijkheden in vergelijking met referentiegemeenten reëel en haalbaar zijn. In onderstaand overzicht zijn de totalen daarvan in beeld gebracht. Bij de baten betreft het een verhoging van OZB.

Tabel 2.4.1. Ombuigingen en besparingen TMFP

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	1,4	1,5	1,6	1,8
Baten	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal ombuiging/besparing	2,7	2,8	2,9	3,1

Overige ombuigingen en besparingen

1. Lucht in de begroting

De afgelopen jaren is er sprake van een behoorlijk positief saldo ten opzichte van de raming van het begrotingssaldo. Dit kan deels zijn ontstaan omdat in de begroting opgenomen activiteiten niet of niet volledig zijn uitgevoerd, dan wel dat sprake is van een structurele te hoge of te lage raming. In vervolg op de eerste stappen bij de begroting 2025 hebben wij nogmaals scherp naar de verschillende ramingen gekeken. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van € 1,1 miljoen in 2026 en verder licht oplopend voor de jaren daaropvolgend.

Tabel 2.4.2. Ombuigingen en besparingen Lucht in de begroting

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	0,9	1,0	1,1	1,0
Baten	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal ombuiging/besparing	1,1	1,1	1,2	1,2

2. Aanpassingen bestaand beleid

Hieronder zijn voorstellen opgenomen betreffende aanpassingen op het bestaande beleid. De voorstellen zijn heel divers van aard en het effect daarvan hebben we in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2.4.3. Ombuigingen en besparingen Aanpassingen bestaand beleid

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	0,4	0,4	0,6	0,6
Baten	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal ombuiging/besparing	0,4	0,4	0,6	0,6

3. Projecten

In kader van het vinden van middelen om tot een structureel sluitende begroting is onderzocht in hoeverre mogelijkheden aanwezig zijn de projecten te temporiseren of zelfs te stoppen. De zoektocht heeft een structureel positief effect van € 160.000 opgeleverd.

Tabel 2.4.4. Ombuigingen en besparingen Projecten

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	0,2	0,2	0,2	0,2
Baten	-	-	-	-
Totaal ombuiging/besparing	0,2	0,2	0,2	0,2

4. Taakstellingen

Naast de bovengenoemde sporen hebben wij per opgaventafel een taakstelling van 5% opgelegd. Hiermee beschikken we over een pakket aan maatregelen om voor de korte termijn tot een structureel sluitende begroting te komen. Daaruit hebben we in deze Perspectiefnota de voorstellen verwerkt waarvan de invloed op de uitvoering niet of nauwelijks voelbaar is.

De nog niet ingezette voorstellen zijn opgenomen op de strategische besparingsagenda en hebben wij achter de hand om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen. Waarschijnlijk moeten we een deel daarvan - op basis van de doorkijk - in 2028 en 2029 inzetten. Wij hebben die keuze nog niet willen maken in afwachting van de mogelijke ontwikkelingen van uit het Rijk. Bovendien vinden wij dat de keuze daarover bij de nieuw te vormen raad ligt.

Tabel 2.4.5. Ombuigingen en besparingen Taakstellingen

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	1,0	1,2	1,4	1,3
Baten	0,6	0,6	0,7	0,7
Totaal ombuiging/besparing	1,6	1,8	2,1	2,0

2.5. Algemene reserve en weerstandsvermogen

De algemene reserve vormt samen met de reserve grondexploitaties en de post onvoorzien de beschikbare weerstandscapaciteit voor risico's waarvoor geen voorziening kan worden getroffen. De algemene reserve vormt daarin het hoofbestanddeel. Volgens de jaarrekening 2024 bedraagt deze reserve ruim € 45 miljoen en bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen 2,4. Deze is ruim hoger dan de norm die uw raad heeft vastgesteld voor de weerstandsratio van 1,2. De weerstandsratio is de verhouding tussen de omvang van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

In de paragraaf 2.3. *Ontwikkeling financiële positie* hebben we een beeld gegeven het verloop van de weerstandsratio en de solvabiliteit. Daar zien we dat beiden teruglopen in het geval we een deel van de algemene reserve blijvend gebruiken om incidentele of structurele tekorten af te dekken. Het is zaak om deze reserve zoveel mogelijk in stand te houden en voor de afdekking van tekorten andere oplossingen te vinden.

2.6. Structurele inzet algemene reserve

Door de VNG is het advies gegeven dat gemeenten vanaf 2025 het surplus in de algemene reserve (de reserve waarvoor geen bestemming aan is gegeven) kunnen aanwenden voor de dekking van structurele exploitatielasten. Van het vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor de dekking van structurele lasten. De voorwaarde die daarbij geldt is dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Vervolgens moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder (provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie. De maatregel moet niet worden gezien als een oplossing voor structurele tekorten, maar kan enkel helpen om actuele knelpunten op te lossen.

Aangezien de Perspectiefnota voor 2026 en 2027 een structureel sluitende begroting laat zien, maken we geen gebruik van deze mogelijkheid. Bovendien zijn wij van mening dat we ook voor de jaren 2028 en 2029 tot een structureel sluitende begroting moeten komen, zonder daarbij een beroep te moeten doen op bovengenoemde mogelijkheid. Voor de realisatie daarvan hebben we nog een pakket aan maatregelen achter de hand, zoals we hierboven hebben vermeld.

Zoals bij het onderwerp Reevedelta (paragraaf 2.4. *Toelichtingen*) vermeld, zijn wij met de provincie in gesprek of er naast bovengenoemde mogelijkheid nog andere varianten denkbaar zijn om een deel van de algemene reserve af te zonderen en als dekkingsmiddel te zien voor de ‘tijdelijke’ kosten van Reevedelta met een structureel karakter. Indien dit niet de goedkeuring van de provincie kan krijgen, willen wij onderzoeken of het vormen van een bestemmingsreserve kapitaallasten voor nieuwe investeringen, gevoed vanuit de algemene reserve, tot eenzelfde financieel effect kan leiden. Bij de Programmabegroting 2026 komen we hier bij u op terug.

2.7. Financieel-technische handelingsperspectieven

Analyse bestemmingsreserves

De bestaande bestemmingsreserves zijn beoordeeld. Deze inventarisatie levert op dat er € 3,2 miljoen kan vrijvallen ten gunste van de algemene reserve. Bij de Programmabegroting 2026 leggen we u hierover een concreet voorstel voor.

Tabel 2.7.1. Uitkomst beoordeling bestemmingsreserve

Bestemmingsreserve	Bedrag	Reden
Reserve Prestatieafspraken Wonen	€ 100.467	Komt van voor 2015 en is niets mee gebeurt
Reserve Restantbudget BLS	€ 94.988	Projecten zijn gereed en onttrekking heeft niet plaatsgevonden.
Reserve duurzame activiteiten	€ 179.422	Geen onderbouwing. Laten vrijvallen
BestemmingsReserve Sociale woningbouw-flexwonen	€ 900.000	Door koerswijziging naar permanente sociale woningbouw wordt dit niet langer aangewend
Bestemmingsreserve Oekraïne/Woningbouw	€ 1.900.000	Gekozen wordt om een deel vd gelden op andere wijze te besteden, gezien het financieel perspectief
Totaal	€ 3.174.877	

Werken met restwaarde (nieuwe) gebouwen

In de financiële verordening is opgenomen dat we gebouwen volledig afschrijven. De realiteit is echter ook als een gebouw volledig is afgeschreven het nog steeds een waarde heeft in het economisch verkeer. In de geldende voorschriften BBV is de mogelijkheid aanwezig om te werken met een restwaarde. Dit leidt tot een lagere afschrijving gedurende de looptijd van de investering. Door te werken met een restwaarde op nog te realiseren gebouwen - zoals deze in deze Perspectiefnota zijn opgenomen - kunnen de kapitaallasten € 40.000 in 2026 lager worden oplopend naar € 100.000 in 2029. Deze wijziging vraagt wel een aanpassing van de financiële verordening.

Een andere variant die kan bijdragen om de tekorten in de begroting en meerjarenraming te slechten, is te onderzoeken in hoeverre afschrijvingstermijnen kunnen worden aangepast. De kwaliteit van sommige technische ontwikkelingen staan borg voor meer duurzaam en langer gebruik van de betreffende investeringen. Alvorens iets verantwoord te kunnen zeggen over het effect vraagt dat een nadere studie. De resultaten melden wij indien mogelijk bij de Programmabegroting 2026 en uiterlijk bij de volgende Perspectiefnota.

Tabel 2.7.2. Hanteren restwaarde (nieuwe) gebouwen

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	x € 1 miljoen			
Lasten	0,0	0,0	0,1	0,1
Baten	-	-	-	-
Totaal ombuiging/besparing	0,0	0,0	0,1	0,1

3. Strategische opgaven

De Perspectiefnota 2026 hebben we net als voorgaande perspectiefnota's opgesteld op basis van de strategische opgaven.

Wel hebben we een wijziging in de strategische opgaven doorgevoerd, om deze beter aan te laten sluiten op de vijf inhoudelijke opgaven vanuit de meerjarenstrategie sociaal domein, die uw raad in januari 2024 heeft vastgesteld. De meerjarenstrategie sociaal domein was een traject dat gedeeltelijk tegelijkertijd opliep met de ontwikkelingen rond de strategische opgaven gemeentebreed, maar later is vastgesteld. De doorgevoerde wijzigingen zijn:

- De strategische opgave *Versterken sociale basis* is aangepast naar *Passende ondersteuning*. Hiermee verbreden we de inhoudelijke opgave en komt de sociale basis beter uit ook als onderdeel van meerdere strategische opgaven.
- De strategische opgave *Versterken inclusieve samenleving* is opgeheven als losstaande opgave en de doelen hebben we ondergebracht binnen andere opgaven. Hiervoor kiezen we vanwege de sterke overlap met andere strategische opgaven.

Als college hebben we afgelopen periode benut om duidelijk en inzichtelijk te maken wat in de breedte nodig is om de strategische opgaven te realiseren. Naast de voornemens brengen we in deze Perspectiefnota voor het eerst ook breed in beeld wat per strategische opgave de mogelijkheden zijn om besparingen te realiseren. Hierbij hebben we zowel gekeken naar mogelijkheden tot minder uitgaven als meer inkomsten.

Wij vinden het belangrijk om uw raad mee te nemen in het totaal aantal voornemens en besparingen. Goed om hierbij te vermelden:

- in dit hoofdstuk hebben we alleen de voornemens en besparingen opgenomen die we ook hebben verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota.
- in de strategische investeringsagenda en de strategische besparingsagenda vindt u de voornemens en besparingen die ook mogelijk zijn, maar die we niet hebben verwerkt in het financieel kader.

In dit hoofdstuk geven we ook bij elke strategische opgave weer wat de voortgang is met betrekking tot Koers Kampen 2040 en wat actuele trends en ontwikkelingen zijn die eventueel een rol kunnen gaan spelen in (of voor) onze gemeente.

3.1. Passende ondersteuning

3.1.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Wij vinden het belangrijk dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en actief kunnen meedoen in de samenleving. Of het nu gaat om huishoudelijke hulp, begeleiding bij het dagelijks leven, of specialistische zorg, we zorgen ervoor dat inwoners de juiste ondersteuning krijgen die hen helpt om zo zelfstandig mogelijk te blijven.

Door dubbele vergrijzing en een tekort aan zorgpersoneel komt er echter steeds meer druk te liggen op de zorg. Dit vraagt om een andere benadering, waarbij we ons focussen op zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners. Samen met zorgprofessionals, vrijwilligers en andere partners organiseren we onze zorg efficiënter en effectiever.

De nadruk ligt op preventie, het versterken van zelfredzaamheid, het gebruik van technologie om zorg op afstand te bieden, mantelzorg en flexibele en op maat gemaakte zorgoplossingen. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, het verbinden van zorg en welzijn aanbieders, vrijwilligers en andere relevante partijen. We investeren in samenwerkingsverbanden en kennisdeling, zodat inwoners altijd de zorg krijgen die ze nodig hebben wanneer ze die nodig hebben.

3.1.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers heeft uw raad een sterke, veerkrachtige en inclusieve samenleving centraal gesteld. De sociale basis speelt een sleutelrol in het realiseren van deze ambitie, waarbij preventie, gemeenschapskracht en samenwerking de basis vormen voor een duurzame toekomst. Recent onderzoek naar de sociale basis in de gemeente Kampen heeft aangetoond dat beleidsmaatregelen dit effect hebben, mits continuïteit wordt gewaarborgd.

In de Koers is tevens de doelstelling opgenomen om voorzieningen dichterbij onze inwoners te brengen. Een voorbeeld hiervan is de beoordeling van beschermd wonen, die inmiddels bij de lokale toegang van de gemeente Kampen is belegd. Door middel van inzet van intensieve ondersteuning vanuit beschermd thuis beogen we dat de inwoner zelfstandig kan wonen, met passende ondersteuning en hierdoor geen verhuisbeweging hoeft te maken. Deze beweging draagt bij aan inclusiviteit, een andere doelstelling in de Koers.

3.1.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Vergrijzing en druk op de zorg

Dubbele vergrijzing heeft als gevolg dat de zorgvraag van ouderen toeneemt. Dit zorgt voor stijgende kosten en voor een uitdaging om personeel te voorzien om deze zorgvraag uit te voeren. Van de gemeente Kampen vraagt dit onder andere dat er wordt ingezet op samenwerking met zorgaanbieders en de sociale basis. Een sterke sociale basis is hierbij essentieel. Daarnaast constateren we dat er steeds meer wordt gevraagd van mantelzorgers, doordat mensen langer thuis wonen en er sprake is van personeelskrapte.

3.1.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader:

Continueren lokaal toezicht Wmo en Jeugdhulp

Naast deelname aan het regionale toezicht Wmo hebben we een lokale toezichthouder Wmo en Jeugdhulp. Het lokale toezicht is erg waardevol gebleken voor de strategische opgaven 'Passende ondersteuning' en 'Opgroeien in een kansrijke omgeving'. Met name binnen de Wmo zorgt de lokale toezichthouder voor toegenomen fraude-alertheid binnen de afdeling Toegang (de Jeugdhulp volgt komend jaar). Daarnaast werkt de toezichthouder preventief door onder andere te fungeren als interne vraagbaak en het adviseren van medewerkers, management en bestuur. Het lokale toezicht is tot en met 2025 gedekt vanuit een pilot in het kader van integrale handhaving. Vanaf 2026 willen we de inzet structureel inbedden.

De verwachting is dat het lokale toezicht zichzelf terugverdient. Door het opsporen van oneigenlijk gebruik en fraude worden er minder kosten gemaakt op de Wmo en Jeugdhulp maatwerk budgetten. De VNG geeft aan dat er gemiddeld op het totale zorgbudget zo'n 5% verloren gaat aan oneigenlijk gebruik en fraude. De kosten van het lokale toezicht dekken we vanuit het Wmo maatwerk en het Jeugdhulp maatwerk budget.

3.1.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader:

Beschermd wonen (uit: taakstellingen)

De kosten voor De Herberg (maatschappelijke opvang) worden vanaf dit jaar niet meer doorberekend aan regiogemeenten, maar bekostigd door centrumgemeente Zwolle uit de regionale reserve. Deze andere wijze van bekostiging heeft geen gevolgen voor inwoners. De regionale afspraken om De Herberg te bekostigen uit de reserve zijn in ieder geval gemaakt tot 2026. De verwachting is dat deze afspraken daarna doorlopen. Het is wel een risico als de afspraken wijzigen of de regionale reserve uitgeput is.

Effecten inkoop Wmo op personeel (uit: taakstellingen)

Vanaf 2026 worden indicaties voor Wmo ondersteuning (begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke hulp, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging) voor de doelgroep ouderen gesteld door de partij Kampen Zorgt Samen. Dit maakt dat minder personeel bij de gemeente nodig is om indicaties te stellen. Tegelijkertijd is er bij de toegang voor Wmo sprake van extra inzet vanwege de inzet van AVE (Aanpak Voorkomen Escalatie) methodiek door het regie nemen op casussen. Ook zijn er complexere woningaanpassingen en is er autonome groei in het aantal meldingen voor ondersteuning vanuit de Wmo. Verder is er momenteel sprake van een wachtlijst waar tijdelijk extra inzet voor nodig is. Dit maakt dat vanaf 2026 een oplopende besparing op personeel mogelijk is. Deze besparing heeft geen gevolgen voor inwoners. Wel kunnen (onverwachte) ontwikkelingen leiden tot meer inzet van medewerkers van de toegang.

Niet gebruikte Wmo voorzieningen actief terugvragen (uit: taakstellingen)

We willen actief inwoners benaderen over het gebruik van hun Wmo voorziening (bijvoorbeeld een scooter). Wanneer hier geen gebruik meer van wordt gemaakt, worden inwoners gestimuleerd om de voorziening in te leveren. De opbrengst is afhankelijk van de respons van inwoners. Het blijft een vrijwillige keuze van de inwoner om dit te doen. Inwoners kunnen het als benauwend en wantrouwend ervaren wanneer de gemeente jaarlijks actief navraag doet of voorzieningen nog worden gebruikt. Dit is aanvullend op de standaard evaluatie momenten.

Onafhankelijke cliëntondersteuning (uit: taakstellingen)

Gezien de trend van afgelopen jaren verwachten we dat er minder ondersteuningsvragen zijn en daardoor minder budget voor onafhankelijke cliëntondersteuning nodig is. Dit heeft geen gevolgen voor inwoners. Als gemeente zijn we verplicht om kosteloos onafhankelijke cliëntondersteuning te verstrekken voor inwoners met ondersteuningsvragen voor Wmo, Jeugdhulp, Participatiewet of die bezig zijn met een aanvraag Wet langdurige zorg (Wlz).

3.1.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.1.6.A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën		Investerings						Lasten				Baten			
		FTE	2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
1	Passende Ondersteuning	1,00	-	-	-	-		-96	-96	-96	-96	96	96	96	96
1	Formatie: Toezichthouder WMO	1,00					Structureel	-96	-96	-96	-96	96	96	96	96

Tabel 3.1.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
1	Beschermd wonen	200	200	200	200
	Effecten inkoop Wmo op personeel	45	90	90	90
	Niet gebruikte voorzieningen Wmo actief terugvragen	3	3	3	3
	Onafhankelijke cliëntondersteuning	20	20	20	20
Totaal 1		268	313	313	313

3.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

3.2.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

In Kampen werken we gezamenlijk aan het creëren van een sterke pedagogische basis. We werken vanuit de visie om de jeugd kansrijk te laten opgroeien en weerbaarder te maken, zodat minder jeugdhulp nodig is. We leggen de focus op het *versterken* van de leefomgeving, het *voorkomen* van gedrags- en sociaal-emotionele problemen en het adequaat *verhelpen* van problemen wanneer die zijn ontstaan. Een solide pedagogische basis biedt kinderen de nodige emotionele ondersteuning, structuur en richting, waardoor ze beter in staat zijn om uitdagingen aan te gaan en veerkracht te ontwikkelen.

Deze Kamper aanpak focust zich op het stimuleren van samenwerking tussen onderwijs en ondersteuning én activiteiten waar een preventieve werking vanuit gaat. Het IJslands preventiemodel (JIJ KUNT) dient als voorbeeld om een gezonde en gelukkige leefomgeving voor de jeugd te creëren. Alle inspanningen die we als gemeente verrichten voor de jeugd worden vanuit deze visie uitgevoerd. Met deze werkwijze willen we als gemeente een goed antwoord geven op de uitdagingen in de jeugdzorg.

3.2.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

Jeugd speelt een belangrijke rol in de Koers, waarbij een koppeling wordt gemaakt met kwalitatief goed onderwijs, passend bij de arbeidsmarkt. Om hier een bijdrage aan te leveren, is het proces om te komen tot een strategische onderwijsagenda en een economische agenda opgestart. Onderdeel van deze samenwerking is het opzetten van een vakschool.

Naast onderwijs is het voor jeugd belangrijk dat Kampen een fijne gemeente is om te wonen. Sport, cultuur en ontspanning leveren hier een belangrijke bijdrage aan. We willen bijdragen aan een kansrijke leefomgeving. Dit sluit aan bij het jeugdbeleid van de gemeente Kampen. Een belangrijk middel hiervoor is het preventiemodel JIJ KUNT. Hierin wordt volop ingezet op georganiseerde vrijetijdsbesteding voor en door jongeren in een gezonde omgeving. Fysiek én mentaal welzijn van jeugd krijgt hierin de aandacht.

3.2.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Houdbaarheid (financieel) jeugdhulpstelsel en beschermingsketen

Er zijn belangrijke ontwikkelingen op het terrein van de *Hervormingsagenda Jeugd* en het *Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming*. In de Hervormingsagenda wordt concreet aangegeven waar het Rijk en gemeenten aan moeten voldoen om goede uitvoering te geven aan de Jeugdwet en het hiermee financieel houdbaar houden van de hulp. In het Toekomstscenario wordt een verandering in de beschermingsketen beoogd, waardoor kinderen en gezinnen beter kunnen worden beschermd. Dit vraagt om een structuurwijziging in de beschermingsketen. Beide ontwikkelingen vragen van de gemeente Kampen onder andere een stevig, integraal lokaal team.

3.2.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader:

Effectueren maatregelen uit Hervormingsagenda Jeugd

Met de aanvullende jeugdhulpkosten uit de Voorjaarsnota heeft het Rijk het advies van de commissie 'Van Ark' overgenomen. De aanvullende kosten bieden echter geen structurele oplossing. Er is toegezegd dat tussen het Rijk en de VNG in de komende jaren (2026 en 2027) structurele afspraken moeten worden gemaakt.

Het advies van de commissie 'Van Ark' (rapport Groeipijn) geeft aan dat deze kosten ingezet moeten worden om de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd te effectueren. De commissie roept gemeenten op om het budget te benutten om de sociale basis te versterken.

In onze gemeente zijn veel van de maatregelen uit de Hervormingsagenda reeds getroffen of in ontwikkeling. Een belangrijke maatregel is het versterken van de pedagogische basis, onderdeel van de sociale basis. We zien dat in de afgelopen jaren deze pedagogische basis is versterkt door de inzet van activiteiten in de sociale basis, het starten van de gezinswerkers (lokaal team) en intensiveren van de ondersteuning in het onderwijs. Toch zijn we er nog niet.

Ons voorstel is daarom om de periode tot aan de Programmabegroting 2026 te benutten om een voorstel uit te werken over de inzet die in 2026 en 2027 nodig is om in onze gemeente de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd te effectueren en de financiële middelen die hiervoor benodigd zijn. Vooruitlopend hierop stellen we voor om in dit kader in de Perspectiefnota 2026 een stelpost Implementatie Jeugdhulp op te nemen.

3.2.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

Doorontwikkeling lokaal team (uit: taakstellingen)

De werkwijze Praktijk Ondersteuners Huisarts (POH) Jeugd bij de huisartsen wordt momenteel geëvalueerd. Daarnaast wordt het lokaal team met de gezinswerkers en de schoolmaatschappelijk werkers ontwikkeld. We benaderen deze ontwikkelingen integraal, waardoor wij verwachten dat een 'efficiency korting' kan worden doorgevoerd. Daarmee willen wij de directe dienstverlening van deze functionarissen niet verminderen, omdat dit direct hogere jeugdhulpkosten met zich meebrengt.

We verwachten niet dat de 'efficiency korting' impact heeft op de ondersteuning aan gezinnen en kinderen. Er is wel een risico, zeker wanneer we een hoger bedrag ramen, dat er een wachttijd komt en/of kinderen eerder naar een jeugdhulpaanbieder worden gestuurd. Dit is per saldo duurder dan het aanbod van de POH Jeugd, gezinswerkers of schoolmaatschappelijk werk. De ondersteuning vanuit het lokaal team draagt bij aan de mentale weerbaarheid van kinderen en gezinnen in een veelal kwetsbare positie.

Er is met name impact op het jeugdhulp verbruik. Maar ook, wanneer we een hoger bedrag ramen, op de afspraken met onderwijs en huisartsen en dit zijn belangrijke samenwerkingspartners. Voor het lokaal team met de gezinswerkers en de schoolmaatschappelijk werkers is vanaf 2026 een taakstelling opgenomen in het maatwerkbudget Jeugdhulp. Dit is risicovol, omdat het mogelijk is dat andere zaken van invloed kunnen zijn die het budget laten stijgen. Ondanks dat de gezinswerkers wel hun inzet 'terugverdienen' conform de business case.

Programma Opgroeien in een kansrijke omgeving (uit: aanpassingen bestaand beleid)

In 2023 is het programma 'Opgroeien in een kansrijke omgeving' (nu bekend als JIJ KUNT) gestart. Hiervoor hebben we ons aangemeld voor het implementatietraject van het Trimbos Instituut. Met het programma worden door de samenwerking met onderwijs, ouders en netwerkpartners interventies bedacht, waardoor jongeren 'beter in hun vel' zitten en middelengebruik wordt voorkomen dan wel verminderd.

In februari 2025 hebben wij u met een informatienota geïnformeerd over het uitvoeringsplan JIJ KUNT. Hierin geven we aan dat voor JIJ KUNT middelen beschikbaar zijn gesteld voor de periode 2023-2027. De middelen zijn echter structureel verwerkt in de begroting. In 2027 volgt een evaluatie en dan wordt de raad om een besluit gevraagd over het vervolg. Het lijkt ons gepast om dan opnieuw te kijken of financiële middelen benodigd zijn.

3.2.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.2.6.A. Verwerkt urgent voornemen

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029	S/I	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
2 Opgroeien in een kansrijke omgeving	0,00	-	-	-	-		-900	-900	-	-	-	-	-	-
2 Opmaat naar Hervormingsagenda						Structureel	-900	-900						

Tabel 3.2.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
2	Doorontwikkeling lokaal team	50	50	50	50
	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving	0	0	195	195
Totaal 2		50	50	245	245

3.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

3.3.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Wij vinden het belangrijk dat inwoners gezond en veerkrachtig zijn, actief deelnemen aan de samenleving en een betekenisvol leven leiden. Hoewel de gezondheid van de meeste Kampenaren goed is, realiseren we ons dat dit niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Daarom hanteren we een brede benadering van gezondheid. Hierbij staat niet ziekte, maar een betekenisvol leven centraal.

We benaderen gezondheidsbevordering vanuit een breed perspectief. In plaats van ons te richten op 'Ziekte en Zorg', focussen we op 'Gezondheid en Gedrag'. Het gaat om wat iemand wél kan, wat diegene belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. De gemeente zet daarom in op alle aspecten van positieve gezondheid. Ons gevarieerde sport- en speelaanbod draagt hier waardevol aan bij. We verliezen daarbij niet de plekken of inwoners uit het oog waar de meeste gezondheidswinst te behalen is.

3.3.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers is uitgesproken dat Kampen in 2040 een gezonde gemeente is, waar de wijken en kernen uitnodigen om te bewegen en waar zorgaanbod dichtbij is. Ook wordt er aandacht besteed aan het ondersteunen van het verenigingsleven, vanwege hun bijdrage aan gezond leven en welzijn in Kampen. Deze doelen sluiten naadloos aan op de doelen die zijn opgenomen in het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Met de uitvoering van deze akkoorden zetten we stappen in het realiseren van de doelen in de Koers.

3.3.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Onzekerheid rijksmiddelen

Het doel is om een gezondere generatie te creëren die opgroeit in een gezonde leefomgeving, met een stevig sociaal netwerk. Deze doelstelling willen we samen bereiken met het Rijk, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en andere betrokkenen. Belangrijke ontwikkeling is de financiële ondersteuning vanuit het Rijk. Op dit moment ontvangen we voor de meeste thema's binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (verder: GALA) tot en met 2026 rijksmiddelen. Voor het Integraal Zorgakkoord (verder: IZA) is een bijdrage voor 2025 gegarandeerd. Voor de jaren daarna is de (hoogte van) de rijksbijdrage onzeker. Zonder rijksbijdrage zal de impact op bovengenoemde ontwikkelingen afnemen.

3.3.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Er zijn voor deze strategische opgave geen urgente voornemens verwerkt in het financieel kader.

3.3.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

Er zijn voor deze strategische opgave geen bezuinigingen verwerkt in het financieel kader.

3.3.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Er zijn geen verwerkte urgente voornemens waarvoor middelen benodigd zijn. Ook zijn er voor deze strategische opgave geen bezuinigingen verwerkt.

3.4. Vergroten bestaanszekerheid

3.4.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

De voorwaarden voor een goed bestaan moeten op orde zijn. Dit betekent dat inwoners de zekerheid hebben van werk en/of voldoende voorspelbaar inkomen. Ze wonen in een veilige omgeving en kunnen meedoen in de maatschappij.

Samen met scholen en bedrijven creëren we een economische omgeving waar inwoners nu en in de toekomst kansen krijgen om betekenisvol werk te doen. We zorgen voor middelen om inwoners te voorzien in hun levensonderhoud, als werk onvoldoende bestaanskwaliteit oplevert.

3.4.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers is de ambitie uitgesproken dat Kampen in 2040 armoedevrij is. Daarnaast moeten lokale bedrijven en familiebedrijven niet alleen zorgen voor banen en inkomsten, maar ook voor bestaanszekerheid. In 2025 wordt er gewerkt aan de agenda bestaanszekerheid en kansen voor iedereen. Dit sluit aan bij de ambitie die in de Koers is uitgesproken.

3.4.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Verhoging zorgkosten en robotisering

Bestaanszekerheid komt door diverse maatschappelijke ontwikkelingen in de toekomst steeds verder onder druk te staan. Voorbeeld hiervan is een groter beroep op financiële ondersteuning door onder andere migratie en vergrijzing. De kosten van het socialezekerheidsstelsel zullen toenemen.

Daarnaast maken vooruitgang in robotisering en digitalisering het voor lager opgeleiden lastiger om mee te blijven doen, omdat deze banen worden overgenomen. Hierdoor is er meer kans op het doen van een beroep op het socialezekerheidsstelsel, zoals meer inzet van werkloosheidsuitkeringen.

3.4.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Er zijn voor deze strategische opgave geen urgente voornemens verwerkt in het financieel kader.

3.4.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader:

Bijstellen ambitie loonkostensubsidie (uit: taakstellingen)

We kunnen de inzet en voorfinanciering op de loonkostensubsidie verminderen. In 2022 hebben we besloten ruimer in te zetten op loonkostensubsidie, zodat meer inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk kunnen. Dit betekende concreet twintig extra werkplekken per jaar, om zo het tekort op het BUIG budget tegen te gaan. De gemeente krijgt alle investeringen voor de loonkostensubsidie terug van het Rijk, alleen een jaar later. Dit betekent dat de gemeente de investeringen moet voorfinancieren. Deze beleidsinterventie heeft bijgedragen aan het nu positieve resultaat op het BUIG budget. We kunnen ervoor kiezen om de ambitie en daarmee de groei te temperen, vanwege het behaalde doel op de BUIG. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

1. Minder kansen op werk voor mensen met een arbeidsbeperking
 - Loonkostensubsidie maakt het voor werkgevers aantrekkelijker om mensen met een beperking in dienst te nemen.
 - Minder subsidie kan leiden tot minder plaatsingen, waardoor deze groep minder kansen heeft om te participeren op de arbeidsmarkt.

2. Minder financiële zelfredzaamheid
 - Werknemers die nu met subsidie werken, bouwen arbeidsritme en inkomsten op.
 - Bij minder instroom in gesubsidieerde banen kan een deel van hen zonder werk komen te zitten, met negatieve gevolgen voor hun financiële en sociale positie.
 - Mogelijk heeft dit effect op de bijstandsuitkeringen door een toename en daarmee ook minder positief resultaat op het BUIG budget.
3. Werkgevers kunnen minder sociaal werkgeverschap tonen
 - Werkgevers die nu gebruik maken van de regeling hebben een financiële prikkel om mensen met een beperking aan te nemen.
 - Als deze subsidie wordt beperkt, kunnen sommige werkgevers afzien van deze maatschappelijke inzet.

Bijzondere bijstand thuiswonenden 21-65 jaar (uit: lucht in de begroting)

Terugvorderingen als gevolg van handhaving begroten we niet. Deze boeken we in als incidentele meevaller bij de bestuursrapportage. Aangezien er jaarlijks terugvorderingen zijn, kan het budget van de bijzondere bijstand structureel verlaagd worden. Hierbij merken we wel op dat we de terugvorderingen jaarlijks inzetten om overschrijdingen te vereffenen. De terugvorderingen vielen in 2022 volledig weg, in 2023 en 2024 bleef er budget over. Het begroten van deze terugvorderingen kan dus als consequentie hebben dat de uitgaven stijgen.

Generieke taakstelling GR Impact voor dienstverlening aan Kampen (uit: taakstellingen)

GR Werkvoorzieningschap Kampen en Dronten heeft de afgelopen jaren een begrotingsoverschot, waardoor de gemeente incidenteel budget ontvangt, met een ondergrens van € 100.000 per jaar. We zijn in gesprek met Impact over realistischer begroten en gaan ervan uit dat een taakstelling passend is en in die lijn ligt. Impact heeft de opdracht zich verder te ontwikkelen tot een toekomstbestendig en gezond ontwikkelbedrijf. Bezuinigingen in plaats van investeringen kunnen deze ontwikkeling belemmeren.

Een taakstelling op Impact heeft als maatschappelijk gevolg:

- Mogelijk minder budget voor sociale ontwikkeltrajecten, wat kan leiden tot minder ondersteuning voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Beperking in dienstverlening kan de uitstroom naar werk vertragen.

3.4.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)

Er zijn geen urgente voornemens waarvoor middelen benodigd zijn.

Tabel 3.4.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
4	Bijstellen ambitie loonkostensubsidie	250	250	250	250
	Bijzonder bijstand thuiswonende 21-65 jaar	50	50	50	50
	GR Impact (taakstelling)	0	50	100	150
Totaal 4		300	350	400	450

3.5. Bevorderen veiligheid

3.5.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat inwoners zich veilig voelen. Daarom nemen we preventieve maatregelen om buurten, wijken, kernen en de binnenstad veilig te houden. Ook treden we daadkrachtig op tegen overlast en ondermijning. Dit doen we samen met de boa's en ketenpartners, zoals de politie, horecabedrijven en welzijnsorganisaties. Inwoners zijn hierbij onze ogen en oren.

3.5.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

De Koers legt de nadruk op preventie, om zo een veilige gemeente te waarborgen. Op dit moment zetten we op verschillende terreinen in op preventie. Zo worden bijvoorbeeld preventieve maatregelen genomen om ondermijning tegen te gaan. Daarnaast maken preventieve lesprogramma's en voorlichting jongeren weerbaarder tegen criminaliteit en middelengebruik. Voorlichtingscampagnes over digitale veiligheid hebben als doel onze inwoners weerbaarder maken tegen digitale criminaliteit. Met betrekking tot zorg en veiligheid signaleren we tijdig en bespreken we vroegtijdig casuïstiek met betrokken partners, om op deze manier overlast en escalatie te voorkomen (Aanpak Voorkomen Escalatie).

3.5.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Beïnvloeding van binnenuit en buitenaf

Veiligheid is een onderwerp dat wordt beïnvloed door ontwikkelingen op grote afstand, maar ook ontwikkelingen dichtbij huis. Zowel geopolitieke ontwikkelingen hebben impact op de veiligheid en de veiligheidsgevoelens van onze inwoners, maar ook in onze eigen gemeente zien we ontwikkelingen die invloed hebben op deze gevoelens. Voorbeelden hiervan zijn de complexe zorg- en veiligheidscasuïstiek, ondermijning of de dreiging van digitale criminaliteit. De gemeente Kampen speelt, in samenwerking met haar partners, bij deze ontwikkelingen een preventieve en repressieve rol. Ten aanzien van de aanpak van zorg-gerelateerde casuïstiek blijft effectief werken binnen de huidige wet- en regelgeving rondom gegevensuitwisseling van betrokkenen een aandachtspunt.

3.5.4. Wat is komende periode om onze ambities te realiseren?

We hebben de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Uitvoeringsgeld ondermijning

Voor 2025 is eenmalig budget vrijgemaakt voor de aanpak van ondermijning, specifiek voor de preventieve kant. Vanaf 2026 willen we hier structureel uitvoeringsgeld voor beschikbaar stellen. Het creëren van bewustwording is een belangrijke pijler in de aanpak van ondermijning. Met alleen repressief optreden kunnen we ondermijning niet aanpakken. Het uitvoeringsgeld zetten we in voor bijvoorbeeld lesprogramma's voor scholen, het opzetten van communicatiecampagnes of promotiemateriaal voor voorlichtingsbijeenkomsten. Het uitvoeringsgeld financieren we vanuit het budget crisisbeheersing, omdat binnen dit budget structureel ruimte is (zie bijlage B. *Strategische besparingsagenda*).

Casus- en procesregie AVE

We willen de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) methodiek in 2026 voortzetten. Deze voortzetting stelt ons in staat om de methodiek te borgen en om daarnaast de effectiviteit van op- en afschalen te onderzoeken. Met AVE worden tijdig de juiste mensen betrokken bij een zorg- en veiligheid gerelateerde casus. De borging hiervan draagt bij aan een efficiënte en duidelijke rolverdeling tussen casus- en procesregie binnen complexe casuïstiek. Door vroegtijdig signalen op te vangen en snel te reageren op (complexe) casuïstiek, verbeteren we de ondersteuning voor onze inwoners en voorkomen we escalatie. Dit draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving.

Na een evaluatie van de aanpak AVE in 2026 is het aan een nieuw bestuur om een besluit te nemen over de structurele borging en inzet van casus- en procesregie.

3.5.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

Er zijn voor deze strategische opgave geen bezuinigingen verwerkt in het financieel kader.

Verbouwing brandweerkazerne IJsselmuiden (uit: lucht in de begroting)

Het groot onderhoud aan de brandweerkazerne in IJsselmuiden wordt uitgesteld, om de werkzaamheden te koppelen aan de verduurzaming van de kazerne. Uitstel van groot onderhoud scheelt in 2026 kapitaallasten en rente en levert het daarmee begrotingsruimte op.

3.5.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.5.6.A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
5 Bevorderen veiligheid	1,00	-	-	-	-		-106	-10	-10	-10	10	10	10	10
5 Uitvoeringsgeld ondermijning						Structureel	-10	-10	-10	-10	10	10	10	10
5 Formatie: casus - en procesregie (2 x 1/2 fte = 1 fte)	1,00					Incidenteel	-96							

Tabel 3.5.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
5	Verbouwing brandweerkazerne IJsselmuiden	21	0	0	0
Totaal 5		21	0	0	0

3.6. Vitale cultuur

3.6.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Kunst, cultuur en erfgoed geven Kampen kleur. Ze bepalen voor een groot deel de identiteit van de gemeente.

Een robuuste en vitale culturele sector heeft een belangrijke sociale, economische en intrinsieke waarde voor de gemeente Kampen. Cultuur is een vestigingsfactor, verbindt en draagt bij aan welbevinden. Daarnaast zorgen kunst, cultuur en erfgoed voor creativiteit en innovatiekracht in de samenleving.

Erfgoed verbindt de gemeente Kampen met het verleden, geeft identiteit en vormt het fundament voor ontwikkeling. We investeren daarom in de toekomstwaarde van monumenten en erfgoed.

3.6.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

De raad heeft in de Koers aangegeven dat Kampen investeert in behoud van haar waardevolle cultuur en cultuursector, haar (dag)recreatieve voorzieningen, de bijzondere monumenten en de mooie landschappen in de gemeente. Met dit perspectief wordt dagelijks gewerkt, door het behouden van het cultuurhistorisch erfgoed en het toegankelijk maken hiervan voor inwoners en bezoekers van Kampen. Denk bijvoorbeeld aan de evaluatie van de Cultuurnota 2024 – 2028 en de Amateurkunstregeling, die op dit moment worden doorvertaald in de uitvoeringsagenda 'De kracht van Cultuur'. Het vastgestelde beleid moet ervoor zorgen dat cultuur niet alleen zichtbaar is, maar ook een bindende factor vormt voor de gemeenschap en bijdraagt aan een dynamische en leefbare stad. Daarnaast versterken we met onze actie de sociale samenhang in de samenleving, door maatschappelijke vraagstukken als eenzaamheid en polarisatie aan te pakken.

3.6.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Kunst wordt steeds vaker ingezet als middel om maatschappelijke thema's aan de orde te stellen. Het beoogde doel hiervan is om ruimte voor dialoog en reflectie te bieden bij belangrijke kwesties in de samenleving. Ook zien we dat in de culturele sector de inzet van digitale technologieën bepalender worden voor bijvoorbeeld online tentoonstelling en digitale kunstvormen. Deze trend biedt de kans om een breder publiek te bereiken. Dit gaat gepaard met de vraag aan overheden om hier een financiële bijdrage aan te leveren. Intensivering van regionale samenwerking is nodig om culturele voorzieningen, zoals cultuureducatie, talentontwikkeling te bevorderen en om kennisdeling te stimuleren.

3.6.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

We hebben het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Kampen 800 jaar

In 2027 vieren we 800 jaar Kampen. Vanuit Kampen Partners wordt er gewerkt aan het mogelijk maken van het vieren van 800 jaar Kampen. In het eerste kwartaal hebben zij hiervoor een bidbook bij ons aangeleverd. In het bidbook is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij Koers Kampen 2040. Het bidbook moet nog worden vertaald naar concrete acties. Het betreft een relatief uitzonderlijk onderwerp, waar de commissie Raadsbrede vraagstukken en bestuur zich in april 2024 over heeft uitgesproken. We kiezen ervoor om Kampen 800 als urgent voornemen te handhaven, maar stellen daarbij voor om uit te gaan van een gehalveerd budget van het voorkeursscenario.

Na een besluit van uw raad over de middelen voor Kampen 800 kan Kampen Partners de acties voor het jubileumjaar concreet uitwerken. Met uw raad is afgesproken dat we het voorstel met het bijbehorende bidbook van Kampen Partners aan u voorleggen.

3.6.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Verlagen subsidie Cultuureducatie (uit: rapport Lysias/Cebeon)

In het rapport Lysias/Cebeon is naar voren gekomen dat de gemeente Kampen hogere netto lasten heeft voor cultuur. Deze hogere netto lasten worden voor het overgrote deel verklaard door de hogere netto lasten voor het deelgebied 'cultuureducatie/kunstzinnige vorming'. Het betreft de subsidie aan stichting Quintus. In vergelijking met de referentiegemeenten biedt de gemeente Kampen een breed aanbod voor cultuureducatie/kunstzinnige vorming.

Ons voorstel is om stichting Quintus een gefaseerde taakstelling op te leggen, € 80.000 in 2026 en € 160.000 vanaf 2027. Quintus heeft een plan gemaakt wat deze taakstelling betekent voor de inzet en output. Mogelijke maatregelen om te bezuinigen zijn:

- Quintus neemt de groei van de vraag uit de samenleving voor haar rekening. Dit vraagt om extra inspanningen, maar levert ook extra inkomsten op;
- Quintus zet daarmee haar rol als cultureel ondernemer door met een kleurrijke culturele en educatieve programmering;
- Quintus doet in 2025 onderzoek naar de effecten van het vertrek uit het Kulturhus en rapporteert over de te bereiken besparing. Over de uitkomsten van dit onderzoek maken we nadere afspraken;
- Door het genereren van aanvullende opbrengsten en verfijning van het prijsbeleid worden opbrengsten verhoogd. Hierdoor wordt de subsidiebehoefte kleiner en kan de taakstelling worden gerealiseerd.
- Door toepassingen van een gematigde index van de subsidie kan de taakstelling mede worden gerealiseerd.

Schrappen incidenteel budget Herbestemming erfgoed 2022-2025 (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Met dit budget was beoogd om erfgoed te herbestemmen, via beleid. Dit betreft een incidenteel budget van € 5.000 voor de komende twee jaren. Het gaat om een budget dat deels is overgeheveld. Het project is echter nog niet gestart. Het risico is dat erfgoed bij herbestemming een minder passende of wenselijke functie krijgt, met daarbij eventuele aantasting van monumentale of erfgoedwaarden. Dit budget staat los van het nieuwe erfgoedbeleid, dat is opgesteld voor het complete erfgoed. Deze bezuiniging kunnen we direct realiseren.

Verhogen inkomsten stedelijk museum (uit: taakstellingen)

De komende periode wordt het Stedelijk Museum vernieuwd. Als gevolg hiervan worden de entreprijzen verhoogd. Daarnaast verwacht het museum vanaf 2027 meer bezoekers. Op basis van een prognose verwachten we vanaf 2027 oplopende meeropbrengsten.

Bijstellen subsidiebudget Overige zaken stedelijke vernieuwing (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het voorstel betreft het naar beneden bijstellen van een structureel bedrag van € 40.000 voor subsidie. Deze subsidie richt zich met name op gemeentelijke monumenten. Het risico bestaat dat we niet meer kunnen voldoen aan alle subsidieaanvragen, wanneer deze bezuiniging wordt doorgevoerd. Op dit moment worden er nog steeds nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen. De groep die gebruik maakt van deze subsidie kan dus nog groter worden. Dit kan betekenen dat eigenaren van gemeentelijke monumenten geen subsidie krijgen om te restaureren, met als gevolg dat de staat van deze monumenten verslechtert. Daarnaast maakt de gemeente Kampen zelf gebruik van deze subsidie, waardoor het mogelijk is dat zij zelf ook geen subsidie meer ontvangt. Deze bezuiniging kunnen we per 2026 worden doorvoeren.

Schrappen budget Stichting Stadsherstel Kampen (uit: lucht in de begroting)

Stichting Stadsherstel Kampen bestaat niet meer. Het budget voor deze stichting kan dus geschrapt worden.

3.6.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.6.6.A. Verwerkt urgent voornemen

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
6 Vitale cultuur	-	-	-	-	-		-126	-595	-20	-	-	-	-	-
6 Kampen 800 jaar						Incidenteel	-126	-595	-20					

Tabel 3.6.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
6	Cultuureducatie/Stadsgehoorzaal	80	160	160	160
	Herbestemming erfgoed 2022-2025	5	0	0	0
	Inkomsten stedelijk museum	0	54	107	107
	Overige zaken stedelijke vernieuwing	40	40	40	40
	Stichting Stadsherstel	1	1	1	1
Totaal 6		126	255	308	308

3.7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen

3.7.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

De gemeente Kampen heeft een forse woningbouwopgave. Die opgave gaat over meer dan alleen bouwen. De groei gaat hand in hand met een kwaliteitsimpuls die de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van wijken, dorpen en kernen vergroot. We werken aan een vitale gemeenschap waar plek is voor iedereen en waar ontmoeting, buurtbetrokkenheid en gezondheid worden gestimuleerd.

3.7.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

De raad heeft in zijn Koers veel aandacht voor Kampen als woongemeente. Om hier uitvoering aan te geven, wordt er hard gewerkt aan het realiseren van woningbouwprojecten. In het komende jaar wordt wederom een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd, die wordt vertaald in een Volkshuisvestingsprogramma. In de woningbouwprojecten is aandacht voor betaalbaarheid en een gemengd aanbod, zodat iedereen kans maakt op een woning. Daarnaast streven we ernaar met de opzet van buurten en wijken ontmoeting te stimuleren.

Dit geldt ook voor nieuwe inwoners van Kampen. Op dit moment wordt een meerjarige visie ontheemden, om er zorg voor te dragen dat onze inwoners en nieuwkomers goed samen leven in Kampen. Dit doen we met een participatieve waarde evaluatie, met onze inwoners, nieuwkomers, maatschappelijke partners en professionals.

Onderdeel van de groei van de gemeente en de ontwikkeling van wijken, dorpen en kernen is onderwijshuisvesting. Er wordt actief ingezet op de ontwikkeling en verduurzaming van onderwijshuisvesting. Denk bijvoorbeeld aan ontwikkelingen in respectievelijk Reeve en Hanzewijk.

3.7.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Volkshuisvesting & nieuwkomers

Vanuit *volkshuisvesting* zijn verschillende trends en ontwikkelingen hiervoor al benoemd. Denk aan vergrijzing, het feit dat mensen ouder worden en langer thuis blijven wonen. Daarmee groeit de behoefte aan levensloopbestendige woningen. Ook de decentralisatie van zorg is reden voor een groei aan behoefte aan zorgwoningen en woningen voor aandachtsgroepen. Naast een grote behoefte aan woningen, zien we dat bouwkosten stijgen. Woningbouw is geen verdienmodel meer. Dit betekent dat betaalbaarheid van woningen steeds verder onder druk komt te staan. In dit verband is het ook belangrijk om stil te staan bij de nieuwe Wet Regie op Volkshuisvesting, welke naar verwachting rond de zomer van 2026 wordt vastgesteld. Dit betekent dat er minimaal 30% sociale huur en tweederde betaalbaar moet worden gebouwd, met meer aandacht voor aandachtsgroepen. Ook wordt er gewerkt aan een regionale urgentieregeling.

Met het aantreden van kabinet Schoof is er veel onzekerheid ontstaan rond de *opvang* van asielzoekers. Op dit moment wordt er gehandeld binnen de wettelijke kaders, maar het voornemen van het kabinet is om de Spreidingswet in te trekken en in te zetten op het inperken van de instroom. Het intrekken van deze wet kan impact hebben op de taakstelling voor het opvangen van nieuwkomers. Ook wordt geconstateerd dat de koers van het kabinet invloed kan hebben op het draagvlak, integratie en participatie.

Het duurzaam huisvesten van *statushouders*, is met de huidige krapte op de arbeidsmarkt, een uitdaging. Het kabinet is voornemens om de Huisvestingswet aan te passen, waardoor statushouders geen voorrang meer krijgen bij corporaties. Het kabinet is voornemens om gemeenten te vragen voor statushouders sobere tijdelijke huisvesting te realiseren. Hoe dit eruit moet zien, is echter onduidelijk. De gemeente Kampen heeft op dit moment twee van dergelijke doorstroomlocaties, met een beperkt aantal bedden.

3.7.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

We hebben de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Reevedelta – voorbereidingskosten Reeve II fase 1

Om de vaststelling van een grondexploitatie door uw raad te kunnen voorbereiden, is een voorbereidingskrediet noodzakelijk. De voorbereidingskosten worden na vaststelling van een grondexploitatie met terugwerkende kracht ten laste gebracht van de betreffende grondexploitatie. Het betreft derhalve een voorfinanciering. Vooruitlopend op verdere besluitvorming van Reevedelta gaan we uit van een gefaseerde aanpak van Reevedelta. Daarbij gaan we ervan uit dat na Reeve I in een volgende fase de ontwikkeling van een deel van Reeve II fase 1 en één onderdeel van Reevedelta Oost worden opgepakt ('Hart van het Venekwartier'). Voor de grondexploitatie van het deel van het Venekwartier heeft uw raad in 2025 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. We verwachten dat nog in 2025 ook de grondexploitatie voor dit deel geactiveerd wordt. Daarmee is voor 2026 alleen voorbereidingskrediet nodig voor Reeve II fase 1.

Reevedelta – bovenwijkse voorzieningen

Niet alle investeringen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van Reevedelta kunnen we (volledig) financieren uit de grondexploitaties. Dit zijn voorzieningen die (ook) voor de bestaande stad c.q. regio een belangrijke toegevoegde waarde hebben. In deze Perspectiefnota voeren we een aantal bovenwijkse voorzieningen op die essentieel zijn. Het betreft:

- Fietstunnel Niersallee - eenvoudig
- Afwaardering N764
- HUB-éénzijdig (opschalen P+R en STOMP maatregelen)
- Geluidsschermen

Bij deze voorzieningen zijn we van de minimale varianten uitgegaan.

De bovenwijkse voorzieningen die minder essentieel of niet urgent zijn, voeren we (vooralsnog) niet op en pakken we niet aan. Deze staan op de strategische investeringsagenda.

Oekraïnegelden – besteding gereserveerde gelden t.b.v. woningbouw

Uw raad heeft in september 2024 besloten vanuit de resterende Oekraïnegelden € 5,95 miljoen te reserveren voor de financiering van het programma versnelling woningbouw. U ontvangt hierover nog een raadsvoorstel met een concreet voorstel voor de besteding.

De volgende onderdelen hebben we verwerkt in de Perspectiefnota:

1. Programmakosten Reevedelta 2025 en 2026 (€ 0,96 miljoen): deze kosten zijn niet terug te verdienen op de grondexploitatie en niet via kostenverhaal;
2. Plan capaciteit woningbouw op korte termijn vergroten met inbreiding en verdichting. Dit doen we op de volgende manieren:
 - a. Realiseren van extra sociaal programma op binnenstedelijke locaties op korte termijn (€1,9 miljoen). In verband met marktgevoelige informatie gaan we in het nog aan te

bieden raadsvoorstel verder in op de locaties en de verdeling van geld over deze locaties.

- b. Versneld realiseren woonwagenaanplaatsen Schansdijk (€ 249.000)
 - c. Creëren nieuwe binnenstedelijke woningbouwlocatie door het versneld realiseren woonwagenaanplaatsen Constructieweg (€ 450.000)
3. Organisatiekosten huisvesting statushouders 2025 – 2029 (€ 0,5 miljoen)

In de Perspectiefnota gaan we uit van een besteding van € 4,05 miljoen vanuit de gereserveerde Oekraïnegelden ten behoeve van woningbouw. De voorstellen voor het restant budget van € 1,9 miljoen zijn opgenomen in de strategische investeringsagenda.

Versnelling woningbouw: kleinschalige in- en uitbreidingen woningbouw

In deze Perspectiefnota stellen we voor middelen beschikbaar te stellen voor het verder ontwikkelen van enkele woningbouwprojecten waarvoor een grondexploitatie (GREX) of met initiatiefnemers een anterieure overeenkomst (AO) wordt gesloten. Ook start in 2026 de planvorming van twee gebieden waar het voorkeursrecht is gevestigd.

Diverse binnenstedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen bij kernen zijn gestart of gaan starten en vragen om (aanvullende) planvoorbereidingsbudgetten dan wel voorbereidingskredieten vooruitlopend op nog te openen grondexploitaties. Het gaat om:

- Drostenerf IJsselmuiden (GREX) – aanvullend voorbereidingskrediet
- Bovenhavenkwartier (AO) – planbegeleidingskosten
- Herstructurering Flevowijk (AO) – planbegeleidingskosten
- Buckhorst (AO) - planbegeleidingskosten

In de woondeal met de Provincie Overijssel zijn afspraken gemaakt over het aantal te bouwen woningen in Kampen. Drostenerf en Bovenhavenkwartier maken hier onderdeel van uit.

We stellen voor de planbegeleidingskosten voor de herstructurering Flevowijk te dekken vanuit eerder beschikbaar gestelde middelen voor de uitwerking/ programmamanagement gebiedsvisie Flevowijk.

Gezien het financieel perspectief reserveren we op voorhand geen middelen voor het sluitend krijgen van de ontwikkeling van de voorkeursrechtgebieden (Dorpsweg IJsselmuiden, De Blekerij IJsselmuiden en Hagenbroek). Omdat de verwachting is dat deze ontwikkeling geen sluitende grondexploitaties kennen, starten we in 2026 nog niet met de eerste projecten. Deze projecten hebben we op de strategische investeringsagenda geplaatst.

Programmakosten Reevedelta

Met de vaststelling van de Gebiedsvisie Reevedelta in 2024 en onze ambitie om met Reevedelta een groot deel van de toekomstige woningbouwopgave in te vullen, is het zaak om structureel de dekking voor de aansturing van het programma Reevedelta te borgen. De programmatische aansturing van Reevedelta borgt de integrale ontwikkeling van het gebied en de koppeling tussen woningbouw, mobiliteit & bereikbaarheid, voorzieningen en het bouwen aan vitale gemeenschappen.

De inzet betreft uitsluitend de ‘kop’ op het programma. Deze kosten zijn niet direct toerekenbaar aan de productie van bouwrijpe grond c.q. bovenwijkse investeringen. In het verleden zijn deze kosten doorbelast aan grondexploitaties c.q. bovenwijkse investeringen. Dit heeft echter geleid tot een forse

stapeling van kosten. Het doorbelasten van deze kosten die we de komende jaren maken, is niet houdbaar. Daarom stellen we voor om deze kosten ten laste te laten brengen van de algemene middelen in de begroting.

Statushouders – interne organisatiekosten huisvesting

De gemeente heeft een jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Het realiseren van de taakstelling loopt via drie lijnen:

1. plaatsing in bestaande sociale huurwoningen;
2. realiseren van nieuwe permanente sociale huurwoningen samen met corporaties;
3. realiseren van tijdelijke huisvesting voor statushouders, al dan niet samen met corporaties.

Het uitvoeren van deze opgave brengt interne organisatiekosten met zich mee. Het tekort aan sociale huurwoningen blijft. Het is niet de verwachting dat in de komende jaren voldoende huisvesting via het reguliere toewijzingsproces van de corporatie geregeld kan worden. Als we hier geen extra inzet en sturing aan geven, dan halen we naar verwachting de taakstelling voor het huisvesten van statushouders niet.

We kiezen ervoor om onze inzet te beperken tot de exploitatie van de huidige gemeentelijke doorstroomlocaties en het monitoren van de toewijzing van woningen via corporaties aan statushouders. Het zoeken naar nieuwe (gemeentelijke) huisvestingslocaties voor statushouders zetten we niet voort, gezien de onzekerheden in het Rijksbeleid. Hiermee beperken we het jaarlijks benodigde bedrag voor interne organisatiekosten.

Statushouders – exploitatie tijdelijke huisvesting

De gemeente exploiteert drie tijdelijke locaties voor de opvang van statushouders als tussenstap naar een permanente sociale huurwoning: Broederweg, Europarcs en Hilbert van Dijkstraat. Dit verlaagt de druk op de AZC's en daarmee ook indirect de druk het aanmeldcentrum Ter Apel. Voor deze locaties ontvangen we subsidies die de kosten van deze locaties dekken (Hotel- en Accommodatie Regeling – HAR en regeling Doorstroomlocaties – DSL).

IHP – kindcentrum Drostenerf IJsselmuiden

Als onderdeel van de integrale ontwikkeling van het gebied Drostenerf met woningbouw ontwikkelen we in IJsselmuiden een integraal kindcentrum. De nieuwe basisschool komt in plaats van de Eben-Haëzer en de Rehoboth. Deze scholen gaan fuseren en willen in het projectgebied Drostenerf een nieuw integraal kindcentrum stichten. De nieuwbouw is geïntegreerd in het woningbouwplan. De scholenbouw en woningbouw zijn van elkaar afhankelijk en worden in één plan(ning) opgenomen en gerealiseerd. Zodanig dat er plek is voor een nieuwe school met daarboven wonen en dat tijdelijke huisvesting voor het onderwijs voorkomen wordt. Voor het realiseren van het kindcentrum zijn een voorbereidings- en investeringskrediet nodig.

IHP - permanente scholen Reeve Oost: realiseren kleinere basisschoolvoorziening Venekwartier

Wanneer we rekening houden met de geplande woningbouw is het noodzakelijk om tijdig onderwijscapaciteit te creëren om leerlingen uit Venekwartier adequaat te huisvesten. Het voorstel was oorspronkelijk om de huisvesting voor de naar het Venekwartier te verplaatsen basisscholen De Fontein en Villa Nova met ingang van 2029 te realiseren. De betrokken schoolbesturen hebben onlangs echter aangegeven de nieuwbouw eerder dan gepland te willen realiseren, in 2028. Daarbij willen zij in plaats van twee vooralsnog één schoolgebouw bouwen voor gezamenlijk gebruik. Het

realiseren van een kleinere basisvoorziening betekent een halvering van de beoogde investering. Afhankelijk van de woningbouwontwikkeling kan de verdere uitbreiding van de onderwijscapaciteit op een later moment plaatsvinden. Een bijkomend voordeel is dat we het vrijkomende gebouw van Villa Nova eerder kunnen toevoegen aan de huisvestingscapaciteit van Het Stroomdal. Hierdoor kunnen de gehuurde noodunits van deze school worden afgestoten.

Vrijspelen SPGIJ IJsselmuiden

Uw raad heeft reeds positief besloten op het realiseren van een nieuwe Oosterholthoeve. Het vrijspelen van de locatie SPGIJ biedt mogelijkheden om de nieuwbouw op de naastgelegen gronden mogelijk te maken. Dit voorkomt tijdelijke huisvestingskosten ten tijde van de bouw van de nieuwe sporthal. Daarmee ontstaat bovendien de kans om de huidige locatie Oosterholthoeve door te ontwikkelen naar woningbouw. Om de locatie SGPIJ vrij te spelen, houden we rekening met een vergoeding aan de SPGIJ ter hoogte van de waarde van de opstallen en de sloop van het pand.

Opstellen wijk- en kernprofielen

Het is belangrijk dat we als gemeente weten wat er leeft en speelt in de wijken. Samen met plaatselijke belangen willen we wijk- en kernprofielen opstellen. Met de wijk- en kernprofielen brengen we kansen en uitdagingen per wijk en kern in beeld, zodat we kunnen aansluiten bij onze strategische opgaven. Wij kijken vanuit de indicatoren wat we kunnen betekenen en bijdragen aan de leefbaarheid in wijken en kernen. De uitgangspunten die we hierbij hanteren, zijn vastgelegd in de visies Samenleving en Gemeente, Dienstverlening en Wijkgericht Werken. Het opstellen van wijk- en kernprofielen draagt op vele vlakken bij aan toekomstbestendige wijken en dorpen, waarbij de globale wensen en ambities onderlegger zijn voor wijk- en dorpsagenda's.

3.7.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Afschalen programmakosten Reevedelta en woningbouw bestaande stad

Zie voor de voorgestelde bezuiniging ook de toelichting bij urgent voornemen *Programmakosten Reevedelta*. Bij de Programmabegroting 2025 heeft uw raad budget beschikbaar gesteld voor programmakosten Woningbouw bestaande stad. Door te prioriteren in woningbouwprojecten en voorkeursrechtgebieden niet met spoed op te pakken, kunnen we de structurele programmakosten Reevedelta en woningbouw bestaande stad terugbrengen van € 1 miljoen naar € 0,8 miljoen in 2029. Hierdoor neemt het aantal projecten in het programma af en kan de inzet op versnelling aanzienlijk verminderen. Indien uw raad ervoor kiest om met prioriteit in te zetten op voorkeursrechtgebieden, dan heeft dat gevolgen voor de programmakosten. Er is dan geen versnelde afbouw van de programmakosten mogelijk.

Besparing budget Gebiedsvisie Brunnepe (uit: projecten)

Op dit moment zijn er nog geen concrete projecten verbonden aan de gebiedsvisie Brunnepe. Daarmee is er een mogelijkheid voor bezuiniging van ruim € 300.000 over 2025. Dit levert een besparing in kapitaallasten en rentelasten op.

Eenmalige verlaging budget Invoering Omgevingswet (uit: lucht in de begroting)

We stellen voor om het budget Invoering Omgevingswet in 2026 eenmalig te verlagen met € 70.000.

Herziening overeenkomsten grondgebruik (huur- en/of opstalrecht) (uit: taakstellingen)

Met betrekking tot de verhuur van grond willen we de huurprijs in een aantal gevallen herzien. Dit is mogelijk afhankelijk van de bepalingen met betrekking tot termijnen en prijzen in overeenkomsten. Het gevolg hiervan is dat partijen en/of organisaties die grond van de gemeente huren en/of een opstal- of erfpachtrecht hebben, te maken kunnen krijgen met hogere lasten. Een voorwaarde om de overeenkomsten te kunnen herzien, is dat hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is.

Verhogen opbrengsten bouwvergunningen (uit: taakstellingen)

We zien dat in de afgelopen jaren de werkelijke opbrengsten van de leges voor bouwvergunningen altijd hoger waren dan de begrote opbrengsten. Het gaat hierbij niet om een verhoging van de leges, maar een verhoging van de verwachte totale opbrengsten van de leges. We verwachten dat de komende jaren meer vergunningen aangevraagd worden vanwege de woningbouwopgave, waardoor we een structureel hogere opbrengst van de leges voor bouwvergunningen kunnen verwachten. Uit een analyse van de afgelopen acht jaar, vinden wij een verhoging van de opbrengsten met € 300.000 te rechtvaardigen.

Eenmalige verlaging Wijzigingsomgevingsplan 14 woonarken Seveningseweg (uit: lucht in begroting)

De verwachting is dat na realisatie van het project € 15.000 resteert. We stellen voor om het budget hiermee te verlagen.

Verlagen budget Woonwagenzaken (uit: lucht in de begroting)

Gezien de uitgaven de afgelopen jaren is het mogelijk om dit budget met € 15.000 af te ramen.

Bestemmingsreserve sociale woningbouw (uit: aanpassingen bestaand beleid)

In het verleden heeft uw raad vanuit de Oekraïnegelden € 1.500.000 beschikbaar gesteld voor de bestemmingsreserve sociale woningbouw dit met het oog op het realiseren van flexwoningen. Van dit bedrag wordt € 600.000 benut voor flexwonen. Gezien de koerswijziging naar permanente huisvesting in plaats van flexwonen, is de rest van het budget, € 900.000, onderbenut en kan daarom terugvloeien naar de algemene middelen. In mei leggen we hierover een voorstel aan uw raad voor.

3.7.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.7.6.A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029	S/I	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen	-	-1.300	-6.676	-13.493	-3.168		-2.916	-2.250	-1.016	-1.353	2.190	1.600	100	100
7 Reevedelta - Voorbereidingskosten GREX	GREX Reevedelta	-450				Incidenteel								
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen														
7 Fietstunnel Niersallee		-250	-3.650	-4.050	-1.500	Structureel	-3	-46	-130	-191				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen :														
7 Fietstunnel Niersallee	BO-MIRT en Grex			3.000	897	Structureel	0	0	33	76				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Afwaardering N764		-100	-400	-500	-770	Structureel	-1	-7	-17	-30				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Afwaardering N764	Bijdrage Grex			405	505	Structureel	0	0	4	14				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: HUB				-500	-2.000	Structureel	0	0	-6	-33				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: HUB	BO-MIRT + Grex					Structureel	0	0	0	0				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Geluidschermen				-75	-300	Structureel	0	0	-5	-25				
7 Reevedelta - Bovenwijkse voorzieningen: Geluidschermen	GREX Reevedelta					Structureel	0	0	0	21				
7 Statushouders exploitatie tijdelijke huisvesting						Incidenteel	-384	-285			461	350		
7 Oekraïnegelden besteding geres. gelden tbv woningbouw														
7 - Verdichtingsplannen						Incidenteel	-750	-1.150			750	1.150		
7 - Versneld realiseren woonwagens														
7 Schansdijk						Incidenteel	-249				249			
7 - Statushouders Interne organisatiekosten														
7 huisvesting						Incidenteel	-100	-100	-100	-100	100	100	100	100
7 Reevedelta - Programmakosten						Structureel	-600	-600	-600	-600				
7 Reevedelta - Programmakosten dekking						Incidenteel					480			
7 Projecten planbegeleiding						Incidenteel	-150				150			
7 Voorbereidingskosten toekomstige Grex		-100				Incidenteel								
7 IHP Scholen Drostenerf IJsselmuiden			-400	-6.347		Structureel	0	-4	-79	-317				pm
7 IHP Permanente Scholenbouw Reevedelta Oost		-400		-5.426		Structureel	-4	-9	-68	-119				
7 Grondaankoop school			-2.226			Structureel	0	-24	-49	-48				
7 Sporthal Oosterholthoeve icm verhuizing														
7 SPGIJ Kosten aankoop grond						Incidenteel	-650	0	0	0				
7 Opstellen wijk/kernprofielen						Incidenteel	-25	-25						

Tabel 3.7.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
7	Afschalen programmakosten woningbouw Bestaande stad	115	150	150	150
	Afschalen programmakosten woningbouw Reevedelta	120	120	200	50
	Gebiedsvisie Brunnepe	19	19	19	19
	Invoering Omgevingswet	70	0	0	0
	Ombuiging Gronden en Wateren	85	85	100	110
	Ophogen opbrengsten leges bouwvergunningen in de begroting	300	300	300	300
	Wijzigingsomgevingsplan 14 woonarken Severingseweg	15	0	0	0
	Woonwagenzaken	15	15	15	15
Totaal 7		739	689	784	644

3.8. Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie

3.8.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om evenwichtig kunnen groeien als Kampen, is – naast de stijging van het aantal inwoners – de toename van het aantal arbeidsplaatsen van belang. Daarom zetten we in op een gunstig ondernemings- en vestigingsklimaat voor bedrijven. We willen de benodigde ontwikkeling van de arbeidsmarkt bevorderen. Dit doen we onder meer door onderwijs en arbeidsmarkt beter met elkaar te verbinden.

We zetten in op economisch duurzame bedrijvigheid en een circulaire economie. Dit vraagt om aandacht voor diverse transities, maar ook om rolneming van ondernemers(verenigingen), vastgoedeigenaren, leveranciers én de gemeente. We bestendigen daarnaast onze keuze voor de vrijetijdseconomie als economisch speerpunt en realiseren ons dat het verstandig is om via een nieuwe economische agenda meer focus aan te brengen in het economische beleid.

3.8.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers heeft de raad aangegeven dat Kampen in 2040 een woon- én werkgemeente is, met een moderne en duurzame economie en een duidelijke rol binnen Regio Zwolle. In het afgelopen jaar is er door het Sociaal Economisch Beraad samengewerkt aan thema's voor een toekomstbestendige en duurzame economie. Vanuit een vernieuwde economische visie en kansrijke economische ontwikkelrichting werken we aan passende werkgelegenheid, meer theoretisch geschoolde banen en een betere balans tussen wonen en werken. Daarnaast wordt er gewerkt aan het revitaliseren en slimmer benutten van bestaande bedrijventerreinen en het realiseren van nieuwe bedrijventerreinen, waardoor er meer ruimte is voor circulariteit en verduurzaming.

3.8.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Opgaven in het fysieke domein vragen *ruimte*. Dit is een uitdaging in heel Nederland, ook in Kampen. Er wordt gezocht naar ruimte voor wonen, werken en natuur. Vanuit een economisch perspectief is er ruimte nodig voor het toekomstbestendig maken van lokaal gewortelde ondernemers en het realiseren van transitieopgaven en ambities rond circulair en duurzaam ondernemen. Naast een vraag aan ruimte, is er ook nog steeds een vraag aan personeel. *Krapte* op de arbeidsmarkt is nadelig voor onze (internationale) concurrentiepositie. Verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt is daarom essentieel.

3.8.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Voorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden

Om de vaststelling van een grondexploitatie voor de uitbreiding Spoorlanden Zuid en Oost te kunnen voorbereiden, hebben we een voorbereidingskrediet nodig. Eerder hebben we besloten om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar uitbreiding van het bedrijventerrein Spoorlanden. Er is een concrete vraag van ondernemers naar werklocaties (70 hectare) en het realiseren van schuifruimte voor het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen. Op dit moment wordt het haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek wordt eind 2^e kwartaal afgerond. De uitkomsten hiervan worden daarna ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd met de intentie om te gaan ontwikkelen. De uitbreiding van werklocaties draagt bij aan een betere balans tussen wonen en werken. Het voorbereidingskrediet nemen we na vaststelling van de grondexploitatie op in de grondexploitatiebegroting.

Bij de strategische opgave 10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad hebben we het urgente voornemen *Programmakosten Binnenstad en Economie* verwerkt. Dit voornemen draagt ook bij aan deze strategische opgave Werken aan een toekomstbestendige en duurzame economie.

3.8.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Meer inkomsten Buitenreclame (uit: lucht in de begroting)

De afgelopen jaren hebben we voor buitenreclame circa €10.000 meer aan inkomsten gerealiseerd. Deze extra inkomsten zijn nog niet zichtbaar, omdat dit jaar een aanbesteding loopt waardoor tijdelijk extra kosten gemaakt worden. Vanaf 2026 kunnen we deze hogere inkomsten naar verwachting realiseren.

Verhogen tarief Camperplaatsen (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Met dit voorstel wordt het mogelijk gemaakt om structureel meer inkomsten te genereren door het verhogen van het tarief van camperplaatsen. Het huidige tarief is bepaald op € 13,15. We stellen voor om het tarief te verhogen naar € 20,00. Dit levert structureel een bedrag van € 7.000 op. De tariefsverhoging kunnen we invoeren per 2026. Deze verhoging betekent voor deze doelgroep samen met de voorgestelde verhoging van de toeristenbelasting van € 1,75 naar € 2,50 (zie hoofdstuk 3.13 Het Fundament) wel een stapeling.

Verlagen budget Hanzeconcept (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Vanuit het budget Hanzeconcept verlenen we subsidie voor de promotie van 'Hanzeschatten'. Vanaf 2028 bieden we deze subsidieregeling niet meer aan. Vanaf 2027/2028 is € 50.000 geoormerkt voor het marketingbudget voor het IJsselkogge Paviljoen. Het budget Hanzeconcept kan vanaf 2028 verlaagd worden met € 67.000 per jaar.

Verhogen havengelden (uit: taakstellingen)

Een mogelijkheid om meer inkomsten te genereren, is het verhogen van de havengelden met 20%. Een gevolg is dat onze gemeente duurder wordt om te laden en lossen van schepen.

Vanuit de doorontwikkeling Port of Zwolle is er ook een opdracht om de havenverordeningen op elkaar af te stemmen. De berekenwijze van haven gelden zijn voor alle drie gemeenten verschillend. Dat maakt het complex om op elkaar af te stemmen. Eenzijdig verhogen kan er toe leiden dat Kampen uit de pas loopt ten opzichte van Meppel en Zwolle. Afstemming wordt dan uitdagender.

Bij het verhogen van de havengelden moeten we er rekening mee houden dat het om een retributie gaat. Dit betekent dat de opbrengsten uit de havengelden de totale kosten van de daarmee verbonden activiteiten niet mogen overtreffen. We mogen dus geen winst maken op de dienst die we leveren. Wel gaan we kijken of we de havengelden kostendekkend kunnen maken, of we alle kosten die mogen worden toegerekend wel toerekenen en of er voldoende ruimte is om nog toe te voegen aan de reserve.

Richting de Programmabegroting 2026 moet duidelijk worden of het verhogen van de havengelden vanaf 2026 haalbaar is.

Schrappen budget Regio Zwolle United (PEC) (uit: aanpassingen bestaand beleid)

In de begroting is een structureel budget opgenomen voor Regio Zwolle United, de businessclub van PEC Zwolle. Deze bezuiniging behelst een bedrag van € 20.000. Deze bijdrage aan Regio Zwolle United is onderdeel van 'Zelfbewust Kampen', omdat wij als gemeente Kampen prominenter in de regio aanwezig willen zijn en we bewust zijn van wat we halen en brengen in de regio. Deze bezuiniging kunnen we realiseren vanaf 2026.

Zwemlocaties Seveningen, Zuiderwaardkolk en Bosjessteeg (uit: projecten)

Met dit voorstel kiezen we ervoor om één kolk te realiseren: de Zuiderwaardkolk. Dit levert ons vanaf 2026 een structurele besparing op van € 8.000 op onderhoud. Deze keuze leidt ertoe dat we geen zwemlocatie aan de Bosjessteeg ontwikkelen.

3.8.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.8.6. A. Verwerkt urgent voornemen

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën		Investerings					Lasten				Baten			
		FTE	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
8	Werken aan toekomstig bestendige en duurzame economie	-	-200	-150	-	-	-2	-6	-8	-8	2	6	8	8
8	Voorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden		-200	-150			Structureel -2	-6	-8	-8	2	6	8	8

Tabel 3.8.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
8	Buitenreclame	10	10	10	10
	Camperplaatsen	7	7	7	7
	Hanzeconcept	0	0	67	67
	Havengelden 20% verhogen	118	118	118	118
	Regio Zwolle United (PEC)	20	20	20	20
	Zwemlocaties Seveningen Zuiderwaardkolk Bosjessteeg	8	8	8	8
Totaal 8		163	163	230	230

3.9. Werken aan een bereikbare stad

3.9.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

We vinden het belangrijk dat de gemeente Kampen goed en veilig bereikbaar is en blijft. We willen goede doorstroming van het verkeer op toegangswegen realiseren en daarmee zorgen voor een veilige verkeerssituatie.

We hebben de ambitie om de binnenstad van Kampen gastvrij en autoluw te maken. Binnen de bestaande stad geven we prioriteit aan duurzame vormen van vervoer. Dit vraagt om het stimuleren en faciliteren van een andere wijze van mobiliteit. Hierbij is het STOMP-principe leidend. We zetten in op het verstevigen van mobiliteitshubs en spelen in op elektrificatie en verduurzaming.

3.9.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers is opgenomen dat goede verbindingen nodig zijn om Kampen veilig en bereikbaar te houden. Veel inwoners wonen in Kampen, maar werken buiten Kampen. Dit zorgt voor veel extra verkeersbewegingen. Ten aanzien van bereikbaarheid zetten we zoveel mogelijk in op het STOMP-principe. Zo geven we in 2026 uitvoering aan de realisatie van een nieuwe fietsbrug over de Europa-allee. Hiermee wordt fietsers en voetgangers een veiligere en directere oversteek geboden. Het draagt bij aan een betere doorstroming en bereikbaarheid voor gemotoriseerd vervoer.

3.9.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Mobiliteit is in ontwikkeling. Concepten als *STOMP* worden steeds belangrijker. Voertuigen worden landelijk steeds meer gedeeld, flexibiliteit wordt steeds belangrijker en voertuigbezit steeds minder belangrijk. Het aantal deelfiets- en fietsen zal toenemen. Ook zet de elektrificatie van vervoer zich door. Dat betekent dat er meer oplaadpunten nodig zijn. Ruimte voor mobiliteit speelt hierbij een rol, denk bijvoorbeeld aan het realiseren van parkeerfaciliteiten, gebiedsontwikkelingen en ontwikkelingen in het verkeerssysteem.

3.9.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Realisatie parkeervoorziening en een half kunstgrasveld voetbalvereniging Go Ahead Kampen

De parkeervoorziening van voetbalvereniging Go Ahead Kampen beschikt over te weinig capaciteit om de gebruikers en bezoekers van de vereniging te faciliteren. Bezoekers parkeren hun auto hierdoor veelvuldig langs de Buitenbroeksweg. Dit hindert het overige verkeer dat veelal lopend of op de fiets naar het sportterrein reist. Hierdoor ontstaat voor hen, alsook voor het doorgaande fietsverkeer, een onveilige situatie op de Buitenbroeksweg. De Buitenbroeksweg beschikt over een smalle rijbaan en minder draagkrachtige bermen. De weg is daarmee – vooral tijdens natte perioden – minder geschikt als toegangsweg naar de huidige parkeervoorziening. De bodemgesteldheid van het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg is daarnaast slecht, waardoor dit veld geregeld blank staat.

Op verzoek van het bestuur van de voetbalvereniging is nu het voornemen de bestaande parkeerplaats alleen geschikt te maken voor fietsers en mindervaliden en het veld grenzend aan Rolklaver en Buitenbroeksweg voor de helft in te richten als parkeervoorziening, met een ontsluiting rechtstreeks op de Rolklaver. Ter compensatie voor het vervallen van een deel van het veld wordt gevraagd om op het sportterrein een half kunstgrasveld te realiseren aan de zijde van de N50. Het kwalitatief slechte natuurgras voetbalveld wordt door de aanleg van een half kunstgras voetbalveld verbeterd. De kosten hiervan zijn in de investering betrokken.

3.9.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Mobiliteitsprojecten 2023-2025: uitstellen project fietspad op dijk langs Haatlandhaven (uit: projecten)

Dit is planvoorbereiding en realisatie van een fietspad op de dijk langs Haatlandhaven tussen en reconstructie van de kruispunten Haatlandhaven – Haatlanderdijk en Haatlandhaven – Constructieweg in Kampen, met als doel de veiligheid voor fietsers hier te verbeteren en hen hier meer ruimte te bieden. Recent is bekend geworden dat het Waterschap deze dijk heeft afgekeurd en dat deze in de komende jaren wordt aangepast/verhoogd. Op grond hiervan is het niet verstandig om op de bestaande dijk een fietspad aan te leggen. Het project wordt daarom uitgesteld. Met het uitstellen van het project komt een deel van de subsidie vanuit het Rijk in het kader van het programma Strategisch Plan Verkeersveiligheid te vervallen.

Vrachtwagenparkeerplaats RW N50 (uit: projecten)

Over deze parkeervoorziening wordt al langer gesproken, maar er is nog geen start mee gemaakt. Het is een keuze om geen uitvoering te geven aan deze parkeervoorziening.

3.9.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.9.6.A. Verwerkt urgent voornemen

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
9 Werken aan een bereikbare stad	-	-400	-565	-	-		-	-11	-70	-69	-	-	-	-
9 Kunstgrasveld (half veld) VV Go Ahead Kampen		-400				Structureel	0	-4	-35	-35				
9 Parkeervoorziening VV Go Ahead Kampen			-565			Structureel	0	-6	-35	-35				

Tabel 3.9.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
9	Mobiliteitsprojecten 2023 - 2025 - aanpak	18	18	18	18
	Vrachtwagenparkeerplaats RW N50	6	6	6	6
Totaal 9		24	24	24	24

3.10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

3.10.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Onze binnenstad is een plek van en voor iedereen. De vitaliteit van onze binnenstad staat onder druk. Dit vraagt om een integraal toekomstbeeld en meer sturing en samenhang op en tussen alle opgaven. Zo kunnen we integraal werken aan de versterking van een toekomstbestendig, vitale en gastvrije binnenstad. Een fijne plek om te wonen, werken en verblijven.

3.10.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

De binnenstad komt terug in verschillende keuzes in de Koers. In de binnenstad wordt er gewerkt aan het realiseren van verschillende opgaven, zoals het compacter maken van het winkelgebied met een goede balans in winkelaanbod, cultuur, leisure en horeca. Daarnaast wordt er gewerkt aan het aantrekkelijker maken van de pleinen in de binnenstad. De uitvoering van het parkeerplan binnenstad moet bijdragen aan een autoluwe binnenstad en een gezonder verblijfsklimaat en meer rust en ruimte. De binnenstad als grootste woonwijk van Kampen gaat ook meer aandacht krijgen.

3.10.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

De verschuiving van fysiek naar online aankopen doen heeft grote impact (gehad) op het winkelaanbod. Dit heeft ook impact op de binnenstad van Kampen. Met het verdwijnen van fysieke winkels ontstaat er ruimte voor het toevoegen van andere functies zoals wonen en werken. Dit vraagt om meer inzet op de (be)leefbaarheid van de binnenstad, zoals het herinrichten van de openbare ruimte en het toevoegen van verblijfskwaliteit, maar ook op de bereikbaarheid van de binnenstad. Er wordt vanuit verschillende sporen gewerkt aan het toekomstbestendig, gastvrij en leefbaar houden van de binnenstad.

3.10.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we de volgende voornemens verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Parkeervoorziening Burgemeester Berghuisplein

In januari 2024 heeft uw raad het Parkeerplan Binnenstad vastgesteld. De uitvoering van dit plan bestaat uit een samenhangend pakket aan maatregelen die niet los van elkaar te zien zijn om de ambitie voor een autoluwe binnenstad te realiseren. In het plan is een parkeervoorziening op parkeermagneet Burgemeester Berghuisplein opgenomen als eerste grote parkeeroplossing voor het verplaatsen van parkeren uit de binnenstad naar de randen.

In het kader van de parkeervoorziening op het Burgemeester Berghuisplein hebben we de organisatie de opdracht gegeven om te komen tot een verbreding van het parkeerplan op stadsniveau (Kampen) en te onderzoeken of tarifiering de parkeervoorziening kan (mede)financieren.

Programmakosten Binnenstad en Economie

We constateren dat de opgaven binnen de programma's Binnenstad en Economie dermate groot zijn dat capaciteitsuitbreiding van de programma's noodzakelijk is. We werken aan de uitvoering van het parkeerplan binnenstad en de transitie en transformatie van de binnenstad. Binnen economie wordt al gewerkt aan het ruimtelijk economisch vraagstuk, maar kan de omgevingsparticipatie verbeterd worden. De afstemming en coördinatie bij deze vraagstukken vraagt meer dan binnen de bestaande capaciteit kan worden opgepakt. Voor de programmatische aanpak en het realiseren van de beoogde doelen is de extra capaciteit vooral bedoeld voor:

- participatie en omgevingsmanagement voor Binnenstad en Economie;
- het werken aan de leefbaarheid in de binnenstad door een gerichte wijkaanpak.

3.10.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Pauzeren gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk – openbare ruimte (uit: projecten)

Dit project is onderdeel van de Ontwikkelingsstrategie en uitvoeringsprogramma 'transitie en transformatie binnenstad'. Hiermee zetten we in op de toekomstbestendigheid en vitaliteit van de binnenstad. Met dit voorstel pauzeren we de gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk en stellen we voor besluitvorming over te laten aan een nieuw bestuur. Als gevolg hiervan vindt er nog geen klimaatadaptieve herinrichting plaats. Dit heeft onder andere impact op het terugdringen van hittestress. Daarnaast kan dit besluit impact hebben op het draagvlak in de samenleving, omdat hier eerder wel afspraken over zijn gemaakt. Dit besluit levert per 2028 een structurele besparing op.

Pauzeren herinrichting Binnenstad: Vispoort/Koeplein (uit: projecten)

Dit project is onderdeel van de Ontwikkelingsstrategie en uitvoeringsprogramma 'transitie en transformatie binnenstad'. Hiermee zetten we in op de toekomstbestendigheid en vitaliteit van de binnenstad. We stellen voor het project Vispoort/Koeplein te pauzeren en besluitvorming over te laten aan een nieuw bestuur. Als gevolg hiervan vindt er nog geen klimaatadaptieve herinrichting plaats. Dit heeft onder andere impact op het terugdringen van hittestress. Daarnaast kan dit besluit impact hebben op het draagvlak in de samenleving, omdat hier eerder wel afspraken over zijn gemaakt. Dit besluit levert per 2026 een structurele besparing van € 46.000 op.

Verhogen inkomsten Parkeren (uit: rapport Lysias/Cebeon en taakstellingen)

In het rapport Lysias/Cebeon is opgenomen dat er potentiële ruimte is voor extra inkomsten vanuit het gereguleerd parkeren. We kunnen extra inkomsten voor het parkeren genereren door het verhogen van het parkeertarief en/of de grondslag (meer plekken, ruimere tijden betaald parkeren) en door meer in te zetten op handhaving. Al deze mogelijkheden moeten worden onderzocht, waarbij het van belang is een bredere visie op het parkeren in Kampen te ontwikkelen en de koppeling wordt gelegd met ruimtelijke opgaven (zoals herstructurering en verdichting). Het verhogen van de parkeertarifiering kan al worden ingevoerd met ingang van 2026.

Doordat ambities uit het parkeerplan worden uitgesteld, zijn er capaciteit en middelen beschikbaar om een bredere visie op parkeren inclusief bijbehorende maatregelen te ontwikkelen. Hiermee kunnen we naast de benodigde extra inkomsten ook investeringsruimte creëren voor de realisatie van de benodigde voorzieningen voor parkeren (waaronder de gebouwde parkeervoorziening op het Burgemeester Berghuisplein).

Op dit moment kennen we enkel parkeerregulering in de binnenstad. Het vastgestelde parkeerplan Binnenstad is door de gemeente in samenwerking met een externe begeleidingsgroep opgesteld. De maatschappelijke gevolgen voor de wijken moeten nog verkend worden. Dit vraagt om een zorgvuldig participatieproces. Voor de schilwijken Brunnepe en Zuid is aan te bevelen om hier dit jaar al mee te starten. De uitkomsten van de verkenning kunnen worden betrokken bij de Perspectiefnota 2027-2030.

Aanpassen budget Uitvoeringsprogramma Binnenstad (uit: lucht in de begroting)

Het budget Uitvoeringsprogramma Binnenstad betreft een structureel budget van € 150.000. Hierbinnen vallen € 50.000 aan inkomsten vanuit precariobelasting. Het budget staat echter in de begroting verwerkt als € 200.000 met € 50.000 inkomsten vanuit precariobelasting. We stellen voor dit aan te passen.

Niet voortzetten subsidieregeling transformatie binnenstad na 2027 (uit: taakstellingen)

Voor de uitvoering van de ontwikkelingsstrategie transitie en transformatie binnenstad zijn voor vijf jaar middelen beschikbaar gesteld om de transformatieopgave in de binnenstad te stimuleren en versnellen. Deze middelen zijn echter structureel in de begroting verwerkt. Van de totale omvang van het budget van € 150.000 is € 100.000 beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling transformatie Binnenstad. Deze loopt van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2027.

Ons voorstel is om het budget - zoals aanvankelijk was bedoeld - na afloop van de subsidieregeling te verlagen met € 100.000. Dit betekent dat we na 2027 op voorhand geen vervolg geven aan het voortzetten van de subsidieregeling.

Vervangen pollersysteem binnenstad (uit: lucht in de begroting)

Het pollersysteem in de binnenstad wordt vervangen door ANPR camera's. Hiermee gaat een investering gemoeid van € 511.000. Dit lijkt een Europese aanbesteding te worden waardoor de uitvoering niet in 2025 plaatsvindt. Er is in 2026 dus nog geen sprake van kapitaallasten, waardoor begrotingsruimte ontstaat. De exacte hoogte van dit bedrag moet nog berekend worden.

3.10.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.10.6. A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings				Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
10 Toekomstbestendige en vitale binnenstad	-	-	-	-	-	-184	-272	-376	-371	-	-	-	-
10 Parkeervoorziening Binnenstad		-4.000	-4.000			Structureel	-44	-132	-376	-371			
10 Programmakosten Binnenstad en Economie						Incidenteel	-140	-140					

Tabel 3.10.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
10	Gebiedsontwikkeling bij de Bovenkerk - Openbare Ruimte	66	66	66	66
	Herinrichting Binnenstad: Vispoort/Koeplein	46	46	46	46
	Parkeren	300	300	300	300
	Uitvoeringsprogramma Binnenstad	50	50	150	150
Totaal 10		462	462	562	562

3.11 Versnellen van verduurzaming

3.11.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan, moeten we de uitstoot van fossiele brandstoffen en het gebruik van eindige grondstoffen afbouwen. Door te investeren in klimaatneutraliteit, zorgen we voor een leefbare omgeving voor toekomstige generaties. We werken integraal aan opgaven om hernieuwbare energie op te wekken en richten onze bebouwde omgeving optimaal in op het gebruik daarvan.

3.11.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

In de Koers is opgenomen dat Kampen duurzaamheid en circulariteit onderdeel van haar DNA maakt en dat zij een duurzaam Kampen doorgeeft aan volgende generaties. Op dit moment wordt ingezet op lokale opwek van energie, met een goede balans tussen de lusten en de lasten. Wetgeving is aangepast, waardoor de omgeving van een windpark via een omgevingsfonds meeprofiteert van de opbrengst. Daarnaast zetten we stevig in op lokaal eigendom en hebben dit vastgelegd in beleid. Aandachtspunt is dat de Provincie Overijssel bevoegd gezag is en uitgaat van een lager percentage lokaal eigendom dan de gemeente Kampen nastreeft. Conform de Koers zetten we met netwerkbijeenkomsten in op het stimuleren van bedrijven in Kampen om circulair te werken.

3.11.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Een belangrijke ontwikkeling is *netcongestie*. Het is een teken dat elektrificatie steeds meer vorm krijgt, maar vormt een steeds grotere belemmering voor verdere ontwikkelingen. Ondernemers en organisaties kunnen niet altijd meer aansluiting krijgen op het netwerk. Primair zijn de netbeheerders verantwoordelijk voor de aanpak van netcongestie, maar onze bedrijven en inwoners hebben er bij eigen projecten wel veel last van. Momenteel is er nog geen netcongestie voor kleingebruikers, maar het is niet uit te sluiten dat de komende jaren daar ook knelpunten ontstaan.

In 2024 is er wetgeving vastgesteld waarmee gemeenten meer bevoegdheden krijgen voor de aanpak van deze *warmtetransitie*. In het kader van deze wet wordt een Warmteprogramma opgesteld. Bij de uitvoering hiervan is de gemeente deels afhankelijk van een stimulans vanuit het Rijk. We zien daarnaast dat inwoners door de energieprijzen gedreven worden om stappen te zetten. Dit is tevens een prikkel om te isoleren. Het is echter ook een risico, vanwege de kans op energiearmoede.

3.11.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Verduurzamingsversneller gemeentelijk vastgoed 4^e, 5^e en 6^e tranche (2027, 2028 en 2029)

We zetten maatregelen in om een deel van het gemeentelijk vastgoed in 2030 CO₂-neutraal te krijgen. Deze ambitie hebben we uitgewerkt in het vastgoedplan 'Kiezen voor Kracht' en het routeplan verduurzaming dat hier onderdeel van is. Met de verduurzamingsversneller gaan we gemeentelijk gebouwen verduurzamen. Dit doen we in tranches. Voor de eerste drie tranches (2024, 2025 en 2026) heeft uw raad reeds middelen beschikbaar gesteld. We kunnen dan ook volop aan de slag met de verduurzaming van ons vastgoed.

Bij de Programmabegroting 2025 zijn de 4e, 5e en 6e tranche (2027, 2028 en 2029) van de verduurzamingsversneller gemeentelijk vastgoed op de strategische investeringsagenda geplaatst, mede in afwachting van een evaluatie van de eerdere tranches. We stellen nu voor om - gezien de financiële situatie - de helft van de op de strategische investeringsagenda genoemde bedragen beschikbaar te stellen.

Onze ambitie is om in 2030 alle 21 krachtpanden te hebben aangepakt. Vanwege de beperkte financiële ruimte stellen we voor om de uitvoering te temporiseren. We stellen daarbij voor om:

- Het ambitieniveau op pandniveau op het vlak van isolatie en aanpassing van het energiesysteem overeind te houden: als we het doen, dan doen we het goed. Om te voorkomen dat we de komende vijftien jaar nog een slag moeten maken in de panden.
- We zoeken in de prioritering nog meer naar koppeling met natuurlijke momenten zoals planmatig onderhoud.
- De budgetreservering voor klimaatadaptieve en circulaire koppelkansen te verminderen. We gaan er daarbij vanuit dat we die koppelkansen alleen uitvoeren als er werk met werk wordt gemaakt.
- De besparing op energie voor 100% ten gunste te laten komen van de gemeente als investeerder in het vastgoed. In het Uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen gingen we er nog vanuit dat 25% ten gunste zou komen van de huurder.

Op deze manier denken we een groot deel van de ambitie nog te kunnen realiseren. We actualiseren het Uitvoeringsprogramma en informeren uw raad daarover.

3.11.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Minder brandstofverbruik door elektrificatie wagenpark (uit: lucht in de begroting)

Door de elektrificatie van het wagenpark gebruiken we structureel minder brandstof. Als gevolg hiervan kunnen we het budget hiervoor structureel verlagen met € 50.000.

Anders inzetten budget Kampen Plasticvrij (uit: lucht in de begroting)

In het verleden zijn (meerjarig) incidentele en daarna structurele middelen beschikbaar gesteld om de circulaire economie te stimuleren en ten behoeve van Kampen Plasticvrij. Het budget hebben we in de afgelopen paar jaar niet volledig benut, omdat de rol van de gemeente ten aanzien van het gebruik van plastic relatief beperkt is. In het kader van de prioritering stellen we voor om de meerjarig incidentele middelen in te zetten voor het opstellen van het programma bodem en ondergrond (zie *urgent voornemen bij strategische opgave 12. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving*). Voor de periode na 2027 voegen we de dan resterende structurele circulaire budgetten samen tot één stimuleringsbudget.

Niet aanleggen laadinfrastructuur aan vrachtwagenparkeerplaats Rijksweg N50 (uit: lucht in de begroting)

De laadinfrastructuur aan de vrachtwagenparkeerplaats Rijksweg N50 wordt dit jaar niet aangelegd. Hiermee stoppen, levert eenmalig € 15.000 op. De gevolgen zijn beperkt, omdat er voor de korte termijn geen duidelijkheid is over de realisatie van een vrachtwagenparkeerplaats op een andere locatie.

Schrappen gemeentelijke middelen versnellen wijkaanpak warmtetransitie (uit: taakstellingen)

Vooruitlopend op de financiële afspraken tussen Rijk en gemeenten hadden we een structureel budget gereserveerd voor de wijkaanpak. Nu we als gemeente CDOKE-middelen krijgen van het Rijk voor de gemeentelijke taken van het Klimaatakkoord, stellen we voor om de eigen middelen te laten vervallen. Dit heeft tot gevolg dat de aanpak van de warmtetransitie volledig wordt betaald uit de CDOKE-middelen.

Vervallen huurlasten Stadskazerne (uit: lucht in de begroting)

In de begroting staan zowel de kapitaallasten als de huurlasten voor de Stadskazerne en alle gebruikers. De huurlasten ter hoogte van € 636.000 komen te vervallen.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De toelichting op de voorgestelde bezuiniging vindt u bij het urgente voornemen *Verduurzamingsversneller gemeentelijk vastgoed 4^e, 5^e en 6^e tranche (2027, 2028 en 2029)*.

Verduurzamen Stadsgehoorzaal, verduurzamingsversneller 1e tranche (uit: taakstellingen)

Er blijkt sprake van overlap tussen het MJOP Stadsgehoorzaal en de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Van € 1,1 miljoen is nu duidelijk dat die dubbel is opgenomen. Van de overige 3 ton is dit nog onzeker. Dit moet gaandeweg de uitwerking van scenario D in een Schets Ontwerp, Voorlopig Ontwerp en uiteindelijk Definitief Ontwerp duidelijk worden. Dit vergt onder andere nog nader onderzoek naar de kwaliteit van de huidige installatie en de mate dat deze installatie herbruikbaar is.

Vervangen Bolders IJsselkade (uit: lucht in de begroting)

De vervanging van de bolders aan de IJsselkade schuiven we, samen met de herinrichting van de IJsselkade, door naar 2028. Door het temporiseren schuiven de kapitaallasten drie jaar op. Dit betekent drie jaar ruimte in de begroting.

3.11.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.11.6.A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
11 Versnellen verduurzaming	0,00	-	-2.408	-2.408	-2.408		-	-26	-200	-368	-	-	-	20
11 Verduurzamingsversneller 4e tranche			-2.408			Structureel	0	-26	-173	-168				20
11 Verduurzamingsversneller 5e tranche				-2.408		Structureel	0	0	-26	-173				
11 Verduurzamingsversneller 6e tranche					-2.408	Structureel	0	0	0	-26				

Tabel 3.11.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave	Onderwerp	Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
11	Elektrificatie Wagenpark	50	50	50	50
	Kampen Plasticvrij	0	40	40	0
	Laadinfrastructuur	15	0	0	0
	Schrappen structurele middelen uit algemene middelen versnellen wijkaanpak	70	70	70	70
	Stadskazerne	636	636	636	636
	Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed	173	173	173	173
	Verduurzamen Stadsgehoorzaal	79	79	79	79
	Vervanging Bolders IJsselkade	6	6	6	0
Totaal 11		1.029	1.054	1.054	1.008

3.12. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving

3.12.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Klimaatverandering is de grootste uitdaging van deze tijd. Dat geldt zeker voor Kampen. De gemeente ligt midden in de IJsseldelta en heeft een uitgestrekt landelijk gebied. Om Kampen voor toekomstige generaties leefbaar te houden, gaan we de achteruitgang van de natuur tegen. We voorkomen dat soorten verdwijnen en dat droogte-, hitte- en wateroverlast met bijkomende schade ontstaan.

We zetten in op een waterrobuuste en klimaatbestendige gebouwde omgeving in 2050. Daarbij werken we gebiedsgericht aan natuurontwikkeling, het vergroenen en vergroten van de biodiversiteit, het reduceren van de stikstofdepositie, het verbeteren van de waterkwaliteit en het tegengaan van bodemdaling.

3.12.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

De Koers heeft water- en bodem sturend als leidend principe benoemd. Vanuit dit principe wordt gewerkt aan de Omgevingsvisie 2.0 en dit is het leidraad voor de uitvoering van beleid. Daarnaast is het voor natuur en groen de ambitie om verschillende functies te combineren, inzet op de vergroening van de openbare ruimte en het vergroten van biodiversiteit. Een belangrijke drager hiervoor was het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Na de keuze van het kabinet om het Nationaal Programma Landelijk Gebied te stoppen, wordt er weer ingezet op eigen beleid.

3.12.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Klimaatverandering is een grote uitdaging, die nu al leidt tot wateroverlast, meer hitte en droogte. De gemeente Kampen ligt in de IJsseldelta, waardoor Rijk, waterschap en de gemeente maatregelen nemen in het kader van hoogwaterbescherming. Nieuw beleid van het Rijk, zoals de geactualiseerde Beleidslijn Grote Rivieren heeft gevolgen voor ontwikkelmogelijkheden van het Kampereiland en de Mandjeswaard (buitendijks) en zones langs dijken. Dit krijgt een plek in de Omgevingsvisie 2.0.

Terugkomende ontwikkeling is *stikstof*. Herstel van natuur is gebaat bij sterke stikstofreductie. Dit heeft echter grote gevolgen voor woningbouw- en andere projecten. Recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State benadrukken dit.

3.12.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Programma bodem en ondergrond

De directe aanleiding voor dit voornemen is de kamerbrief Water en Bodem Sturend van november 2022, waarin gemeenten worden opgeroepen om beleid te maken op bodem en ondergrond. Voor 2026 vragen we budget om invulling te geven aan de uitwerking van het landelijk Programma Bodem en Ondergrond. De verwachting is dat we dan meer duidelijkheid hebben over de uitwerking van dit programma. We willen de huidige bodemkwaliteit beheren en verbeteren en een plan opstellen voor de uitwerking van het programma Bodem en Ondergrond. We stellen voor om de kosten voor het opstellen van het programma te dekken met de ombuiging vanuit het budget Kampen Plasticvrij.

3.12.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Taakstelling inrichting en onderhoud Openbaar groen (uit: rapport Lysias/Cebeon)

In het rapport Lysias/Cebeon wordt een aantal mogelijkheden voorgesteld om de hoge netto lasten op de inrichting en onderhoud van openbaar groen te beheersen:

- het verminderen van openbaar groen;
- het versoberen van de inrichting;
- een effectievere aansturing van derden;
- een efficiëntere uitvoering.

Naar aanleiding hiervan en het uitgangspunt om middelen slimmer in te zetten, stellen we voor de inrichting en onderhoud van het openbaar groen een oplopende taakstelling voor. Voor het einde van 2025 werken we hiervoor een voorstel met een pakket aan maatregelen uit, dat moet leiden tot de gewenste structurele kostenbesparing in het openbaar groenonderhoud.

Voor de inwoners kan sprake zijn van een gewenningsperiode door een lagere kwaliteits- en gezondheidsbeleving door de omvorming van het openbaar groen. Dit kan onder andere komen door minder vaste planten en meer natuurlijk groen en/of door minder openbaar groen in eigendom en beheer bij de gemeente. Ook lokale bedrijven kunnen door de taakstelling geraakt worden, omdat zij minder omzet kunnen halen uit het groenonderhoud. We besteden in totaliteit voor 65% uit aan derden.

3.12.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.12.6.A. Verwerkt urgent voornemen

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën	FTE	Investerings					Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
12 Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	0,00	-	-	-	-		-50	-30	-	-	50	30	-	-
12 Programma bodem en ondergrond						Incidenteel	-50	-30			50	30		

Tabel 3.12.6.B. Verwerkte bezuiniging

		Waarden			
Strat. Opgave	Onderwerp	Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
12	Openbaar groen	200	300	500	700
Totaal 12		200	300	500	700

3.13. Het Fundament

3.13.1. Wat willen we bereiken (kernboodschap)?

Om aan de strategische opgaven te kunnen werken, moeten we de (rand)voorwaarden goed inrichten. Een sterk fundament is essentieel. Daarnaast besteden we aandacht aan bedrijfsvoering. Ook kijken we wat we nodig hebben om onze organisatie optimaal te laten functioneren. Het is noodzakelijk om continu met het fundament bezig te zijn en het up-to-date houden. Hierbij communiceren we actief met inwoners en zoeken we naar manieren waarop zij kunnen participeren.

3.13.2. Wat is de voortgang met betrekking tot Koers Kampen 2040?

Kampen neemt een zelfbewuste houding aan in regionaal, provinciaal en landelijke verbanden. Dat betekent dat we ons realiseren wat we komen brengen én halen in dergelijke gremia. Hier zijn we sinds deze bestuursperiode actief mee bezig. Dit doen we onder meer door structureel aanwezig te zijn in regionale verbanden en samenwerkingen, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Daarnaast geven we meer strategisch en structureel aandacht aan voor Kampen belangrijke onderwerpen, aan de hand van een vastgestelde public affairs- en lobbyagenda. Het gaat hierbij om onderwerpen waar het nodig is om samen te werken met andere overheden of partners om resultaat te boeken. Voorbeelden hiervan zijn de Kornwerderzandsluizen, de N50 en ontwikkelingen rond woningbouw.

3.13.3. Wat zijn trends en ontwikkelingen?

Kampen staat voor een schaa sprong, die invloed zal hebben op de *capaciteit* van de gemeente. Groei van het aantal inwoners leidt tot een groei van de dienstverlening. Daarnaast zien we dat gemeenten steeds meer taken krijgen. Dit kan zorgen voor langdurige groei van de ambtelijke organisatie. Tegelijkertijd hebben we te maken met toenemende krapte op de arbeidsmarkt. In de komende jaren moeten we meer werk met minder mensen doen.

Naast ontwikkelingen die de capaciteit van de ambtelijke organisatie raken, hebben we ook te maken met druk op de *gemeentelijke financiën*. Onzekerheid in de begroting van de gemeente neemt toe. Uitvoering van de ambities in de strategische opgaven hebben forse financiële consequenties, terwijl het ook noodzakelijk is dat we bezuinigen om een toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief te houden.

Om ons heen zien we *technologische ontwikkelingen* die grote impact kunnen hebben voor onze samenleving. AI, big data en andere opkomende technologieën bieden enorme kansen om data gedreven keuzes te maken, dienstverlening en bedrijfsvoering te verbeteren. De uitdaging is om deze ontwikkelingen duurzaam toe te passen in de digitale technologieën van de ambtelijke organisatie. Daarmee nemen de eisen van de kwaliteit van informatievoorziening toe, stellen we hogere eisen aan innovatievermogen en digitale vaardigheden.

3.13.4. Wat is komende periode nodig om onze ambities te realiseren?

Binnen deze strategische opgave hebben we het volgende voornemen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Duurzaam en toekomstbestendig stadhuis

Het stadhuis is inmiddels 23 jaar oud en aan groot onderhoud toe. Ook dient het gebouw aangepast te worden aan de eisen van deze tijd. Dat geldt voor zowel de functionaliteit en de capaciteit. Bij de bouw van het stadhuis in 2002 is rekening gehouden met de helft minder aan medewerkers, ten opzichte van het huidige aantal medewerkers. Het stadhuis biedt nu al te weinig ruimte om iedereen te kunnen huisvesten conform de Arbonorm. Om de huidige medewerkers en de toekomstige groei van de organisatie verder te faciliteren, is een ander werkplekconcept nodig. We willen een stadhuis realiseren waar inwoners zich welkom voelen, waar medewerkers zich thuis en veilig voelen en samenwerking intern én met inwoners, ondernemers en organisaties optimaal kan worden gefaciliteerd. Hiermee maken we het stadhuis klaar voor een duurzame toekomst en kunnen we tegelijkertijd flexibel en wendbaar reageren op toekomstige ontwikkelingen.

In mei ligt een opinienota *Huisvesting stadhuis* voor bij uw raad, waarin wij onze voorkeur uitspreken voor:

- scenario 2;
- met toevoeging van het buitenterrein uit scenario 3;
- het niet gefaseerd uitvoeren van de werkzaamheden.

Onze voorkeur hebben wij verwerkt in de Perspectiefnota.

3.13.5. Waar zien we komende periode mogelijkheden om te bezuinigen?

We hebben de volgende bezuinigingen verwerkt in het financieel kader van deze Perspectiefnota:

Opzeggen en toetsen abonnementen (uit: aanpassingen bestand beleid)

Met dit voorstel houden we alle abonnementen opnieuw tegen het licht. We hebben te maken met verplichte abonnementen, maar ook met facultatieve abonnementen. Met dit voorstel worden alle abonnementen opgezegd en getoetst. De verwachting is dat we hier enkele tienduizenden euro's mee kunnen besparen, met een maximum van €100.000, per 2026.

Bezuiniging GR SSC ONS (uit: rapport Lysias/Cebeon)

GR SSC ONS is in november 2024 door gemeente Kampen (en nog acht gemeenten) gevraagd om met voorstellen te komen om te bezuinigen. ONS heeft de opdracht van het bestuur om in het kader van het ravijnjaar met meerdere scenario's te komen voor de begroting opgepakt. Met betrekking tot de begroting 2026 lag daarbij als vraagstuk voor: leveren we in op het innovatievermogen of op klant nabijheid? In het laatste geval zou het betekenen dat medewerkers bij hardware problemen naar Zwolle moeten worden verwezen of dat zij een week moeten wachten op hulp.

ONS heeft de scenario's uitgewerkt en na bespreking in het bedrijfsvoeringsberaad is besloten om twee scenario's aan het ONS-bestuur voor te leggen: scenario 3 en scenario 3A. De grootste verschillen tussen scenario 3 en 3A zitten in de onderwerpen: Local Support, Avonddienst volledig stoppen en Innovatiebudget meerjarenbandbreedte. Het bedrijfsvoeringsberaad van ONS heeft het ONS-bestuur geadviseerd om in te stemmen met scenario 3A omdat inleveren op klant nabijheid niet als optie werd gezien. In scenario 3A wordt er bespaard op met name het innovatievermogen op het gebied van ICT.

In mei ligt de ontwerpbegroting 2026 van ONS voor een zienswijze aan uw raad voor en in september 2025 neemt ONS een besluit over de ontwerpbegroting 2026.

Verlagen budget Informatie en Architectuur en Infrastructuur (uit: lucht in de begroting)

Het verlagen van het budget Informatie en Architectuur en Infrastructuur heeft geen verdere consequenties en vraagt geen bestuurlijke keuzes.

Koffiebekers (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Met dit voorstel besparen we personeelskosten voor het afdrogen van de koffiebekers. Als iedereen een eigen mok meeneemt en deze zelf afwast, kunnen we per direct een structurele besparing van € 25.000 realiseren.

Taakstelling Loonkosten (uit: rapport Lysias/Cebeon)

De loonkosten van de organisatie bestaan grofweg uit twee componenten: de loonkosten die horen bij de toegestane formatie en de loonkosten buiten de toegestane formatie. Voor wat betreft dat laatste gaat het voornamelijk om ingehuurd personeel om voornemens waarvoor tijdelijke middelen beschikbaar zijn te kunnen realiseren. Denk dan bijvoorbeeld aan projecten, programma's en uitvoering van taken waarvoor we een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen. In de begroting worden voor deze taken incidenteel middelen opgenomen.

Uit het rapport van Lysias/Cebeon blijkt dat onze gemeente in 2023 zeventig vaste medewerkers minder had dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Ook hebben wij gemiddeld minder salarislasten per medewerker. Toch geven we meer uit aan totale loonkosten dan onze referentiegemeenten. Dit komt voornamelijk doordat we relatief veel uitgeven aan externe (tijdelijke) inhuur.

Tabel uit rapport Lysias en Cebeon:

personele lasten	Kampen	referenties	verschil
personele lasten in € per inwoner	788	675	113
inhuur in % personele lasten	20%	9%	11%
formatie in fte	440	510	-14%
bezetting in fte	404	465	-13%
salarislasten per fte	86.422	87.751	-2%
bijdragen aan GR's in € per inwoner	310	669	-358

De bevindingen vanuit het rapport Lysias/Cebeon zijn voor ons aanleiding geweest om een nadere analyse te maken. Hiervoor hebben we onder andere vijf jaar teruggekeken in jaarrekeningen. Op basis van het historisch perspectief is het aannemelijk dat er meer werk verricht moet worden door medewerkers dan waarvoor we middelen beschikbaar hebben in de loonsom (toegestane formatie).

De totale loonkosten zijn structureel fors hoger dan de loonkosten die horen bij de toegestane formatie. Op basis van de historische gegevens stellen wij dat er een structureel karakter zit in de loonkosten buiten de loonsom. Denk hierbij bijvoorbeeld aan medewerkers die uren maken ten behoeve van projecten of programma's. Deze stelling wordt verder beargumenteerd, doordat onze referentiegemeenten gemiddeld zeventig fte (dit is een totale loonwaarde van € 5 miljoen) meer toegestane formatie hadden in 2023.

Daarom werken we op dit moment nader uit welk voordeel er is te behalen door (relatief dure) inhuur om te zetten naar vast personeel. Met andere woorden: of een ophoging van de toegestane formatie, met functies die vanuit de historie gezien een structureel karakter hebben, leidt tot een besparing op de loonkosten. Een eerste analyse geeft ons voldoende vertrouwen om een taakstelling aan de organisatie mee te geven van € 1 miljoen op de totale loonkosten. Een uitwerking hiervan betrekken we bij de Programmabegroting 2026.

Verhogen OZB (uit: rapport Lysias/Cebeon)

We stellen voor om de OZB vanaf 2026 met € 1 miljoen te verhogen en deze als volgt te verdelen (40% woningen en 60% niet-woningen):

OZB woningen verhogen met € 400.000

Om deze verhoging te realiseren, is een tariefstijging nodig van 4,6%. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 360.000 betekent dit een verhoging van € 16 per woningeigenaar. In combinatie met de voorgenomen stijging van de riool- en afvalstoffenheffing betekent dit een verhoging van de woonlasten in onze gemeente met circa € 66 naar € 931 (gebaseerd op de cijfers 2025 vanuit Coelo Atlas van de lokale lasten, zonder rekening te houden met reguliere trendmatige verhoging).

Ondanks deze procentuele stijging van 7,6% blijven de woonlasten in onze gemeente ruim onder het landelijke gemiddelde in 2025 van € 1.052 en ook onder het gemiddelde van onze buurgemeenten (Zwolle, Zwartewaterland, Hattem, Oldebroek, Dronten, Noordoostpolder en Elburg).

OZB niet-woningen verhogen met € 600.000

De verdeling OZB eigenaar woningen en OZB gebruiker niet-woning is circa 63% om 37%. Hierdoor wordt de OZB eigenaar niet-woning verhoogd met € 378.000 en de OZB gebruiker niet-woningen met € 222.000. Om deze verhoging te realiseren, is een tariefstijging nodig van 10%. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 450.000 betekent dit een verhoging van € 134 voor de eigenaar en een verhoging van € 93 voor de gebruiker. Ondanks deze stijging zitten we qua OZB percentage nog steeds onder het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van onze buurgemeenten.

Versturen van minder fysieke post (porto) (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Met dit voorstel bezuinigen we op het versturen van post. Op dit moment geven we € 130.000 uit aan het versturen van post. We kunnen het versturen van post halveren. Hiermee kunnen we vanaf 2026 een structurele besparing realiseren van € 65.000. Het risico bestaat dat inwoners die digitaal minder vaardig zijn minder goed worden geïnformeerd.

Verhogen budget inkomsten Precariobelasting (uit: lucht in de begroting)

Het budget Precariobelasting is begroot op € 172.000. Op basis van een analyse van de bedragen uit het verleden en een doorkijk naar de toekomst, kunnen we dit budget verhogen naar € 300.000. Dit levert ons structureel begrotingsruimte op. In dit bedrag is reeds rekening gehouden met de in 2025 verlaagde precariotarieven voor evenementen.

Verhogen toeristenbelasting (uit: taakstellingen)

Met het verhogen van de toeristenbelasting kunnen we meer inkomsten genereren. Het huidige tarief is € 1,75.

In 2023 waren er 207.792 overnachtingen, waarvan $\frac{3}{4}$ bestond uit Vakantiepark Europarcs (88.547) en arbeidsmigranten (64.014). De verwachting is dat het aantal overnachtingen in 2024 lager was en voor 2026 kan een verhoging van de btw op verblijfsaccommodaties en horeca ook een negatief effect hebben.

Daarnaast zijn we in 2023 gestart met het actief heffen van toeristenbelasting bij arbeidsmigranten. Dit heeft mogelijk tot effect gehad dat arbeidsmigranten die hier langer verblijven zich als inwoner inschrijven binnen onze gemeente. Dit is een verplichting als ze langer dan vier maanden in onze gemeente verblijven. Een gewenst bijeffect hiervan is dat ze dan worden gezien als inwoner met de daarbij behorende gelden uit de algemene uitkering van het Rijk.

Dit alles in gedachten houdend rekenen we voor 2026 met 200.000 overnachtingen. Elke € 0,25 verhoging levert dan een extra inkomst op van € 50.000.

Als we verhogen naar het landelijk gemiddelde tarief van € 2,50, dan betekent dit € 150.000 extra inkomsten. Ter vergelijking rekent Zwolle op dit moment € 3,00 aan toeristenbelasting. Aangezien we als kleinere gemeente minder faciliteiten kunnen bieden dan Zwolle, is het voorstel om onder dit bedrag te blijven. Toeristenbelasting 2025 per overnachting:

- Ommen: € 1,30
- Dalfsen: € 1,50
- Elburg: € 1,60
- Dronten: € 1,65
- Nijkerk: € 1,90
- Harderwijk: € 2,12
- Hattem: € 2,42
- Zutphen: € 2,65
- Zwolle: € 3,00

Het verhogen van de toeristenbelasting kan leiden tot minder toerisme in onze gemeente. Dit kan een negatief effect hebben op onze wens voor een bruisende binnenstad. Een risico is ook een mogelijke afname van het aantal overnachtingen en aantal riviercruiseschepen dat in Kampen aanmeert.

De invoering van de tariefsverhoging kan per 1 januari 2026. Belangrijk daarbij is dat de keuze in juni bij de Perspectiefnota wordt gemaakt, zodat we accommodatie eigenaren zo spoedig mogelijk kunnen inlichten en het aangepaste tarief kunnen doorrekenen in de boekingen voor 2026.

Het gaat hierbij om structureel extra inkomsten, maar hierbij is goed om voor ogen te houden dat we in de Belastingvisie hebben vastgesteld dat de inkomsten uit deze belasting ten goede komen aan het toerisme in onze gemeente. Bij een tarief van €2,50 en 200.000 overnachtingen komen de kosten die nu toegerekend worden in de buurt van de opbrengsten. Bij verdere verhoging van het tarief en/of het aantal overnachtingen overschrijden de opbrengsten de kosten en moeten we kijken of er extra kosten rondom toerisme zijn te dekken vanuit de inkomsten van de toeristenbelasting of moeten we het uitgangspunt uit de Belastingvisie aanvullen/wijzigen.

3.13.6. Wat zijn de benodigde financiën (indicatief)?

Tabel 3.13.6.A. Verwerkte urgente voornemens

In Perspectief opgenomen strategische opgave en financiën		Investerings						Lasten				Baten			
		FTE	2026	2027	2028	2029	S/I	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
13	Het fundament	0,00	-6.725	-8.000	-8.000	-		-71	-236	-412	-1.076	-	-	-	-
13	Renovatie Stadhuis		-7.000	-8.000	-8.000		Structureel	-77	-242	-418	-1.081				
13	Renovatie Stadhuis DUMAVA subsidie		275				Structureel	6	6	6	5				

Tabel 3.13.6.B. Verwerkte bezuinigingen

Strat. Opgave ☐ 13 Onderwerp ☐		Waarden			
		Bezuiniging 2026	Bezuiniging 2027	Bezuiniging 2028	Bezuiniging 2029
☒ 13	Abonnementen	20	20	20	20
	ICT (ONS)	145	145	145	145
	Informatie en Architectuur en Infrastructuur	10	10	10	10
	Koffiebekers	25	25	25	25
	Loonsom	1.000	1.000	1.000	1.000
	OZB	1.000	1.000	1.000	1.000
	Post (Porto)	65	65	65	65
	Precariobelasting	128	128	128	128
	Verhoging van de toeristenbelasting kan me	150	150	150	150
Totaal 13		2.543	2.543	2.543	2.543

Bijlage A. Strategische investeringsagenda

Met de strategische investeringsagenda maken we per strategische opgave inzichtelijk welke voornemens niet verwerkt zijn in het financiële kader van de Perspectiefnota. Het gaat hierbij om voornemens die zeker ook nodig zijn om onze ambities te realiseren, maar die gelet op de financiële krapte niet hebben verwerkt in het financiële kader.

We hopen dat we richting de Programmabegroting 2026 alsnog een aantal van deze ambities in het financieel kader kunnen verwerken. En vernemen ook graag van uw raad welke prioritering u toekent aan deze voornemens.

A.1. Passende ondersteuning

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

Realisatie kunstgrasveld sportpark Den Uithoek, IJsselmuiden

IJVV maakt gebruik van sportpark Den Uithoek in IJsselmuiden. Deze voetbalvereniging groeide de afgelopen jaren en komt op het punt dat ze de teams niet meer op de velden kunnen indelen. Daarnaast is de verwachting dat IJsselmuiden ook komende jaren blijft groeien. Om de groei van IJVV mogelijk te maken, is nu eigenlijk al een extra kunstgrasveld nodig. Dit blijkt ook uit de richtlijnen van de VNG, die wij volgen voor het realiseren van nieuwe voetbalvelden.

A.4. Vergroten bestaanszekerheid

Incidenteel uitvoeringsbudget agenda bestaanszekerheid

In december 2024 heeft uw raad de startnotitie strategische opgave Bestaanszekerheid en Kansen voor Iedereen vastgesteld. In 2025 ontwikkelen we met verschillende stakeholders de agenda bestaanszekerheid. Deze agenda leggen we in het eerste kwartaal 2026 ter besluitvorming aan uw raad voor. Aangezien deze besluitvorming vlak voor een nieuwe bestuursperiode plaatsvindt, vinden we het gepast om een besluit over het beschikbaar stellen van budget over te laten aan de nieuwe raad.

A.5. Bevorderen veiligheid

Versterken aanpak ondermijning: toezichthouder ondermijning

Ons college heeft de aanpak van ondermijning een stevige positie gegeven. We hebben hier volop op ingezet, met het aantrekken van een fulltime adviseur ondermijning in 2024. Om de reeds ingezette aanpak te bestendigen, lopende en nieuwe casuïstiek op te kunnen pakken, de beleidsdoelstellingen te behalen en in te zetten op preventie is het gewenst om een toezichthouder ondermijning aan te stellen.

We constateren dat na één jaar inzet op ondermijning de casuïstiek en het aantal signalen toeneemt. Dit leidt ertoe dat zowel bij de operationele aanpak, als ook op beleidsmatig niveau, keuzes gemaakt moeten worden en niet alles mogelijk is. Bij onvoldoende capaciteit om alles op te pakken, is het denkbaar dat:

- casuïstiek blijft liggen;
- controles niet uitgevoerd kunnen worden;
- de doorontwikkeling van de weerbaarheid van onze organisatie niet afgerond kan worden.

Verbouwing Kadera

De elf gemeenten in de regio IJsselland worden gevraagd om gezamenlijk een eenmalige financiële bijdrage te leveren aan de verbouwing van de opvanglocatie van Kadera in Zwolle. Deze kosten worden verdeeld op grond van de gebruikelijke verdeelsleutel.

De opvanglocatie, opgeleverd in 2008, is specifiek gebouwd voor slachtoffers van huiselijk geweld. Sindsdien is de aanpak van huiselijk geweld veranderd, met een verschuiving van opvang naar vroegtijdige, ambulante hulp en preventie. De huidige inrichting met grote, collectieve ruimtes voldoet niet meer aan de behoeften van de cliënten, die nu meer privacy en eigen voorzieningen nodig hebben. Zonder eigen woonruimtes kunnen hulpverleners minder effectief individuele ondersteuning bieden. De opvanglocatie blijft achter bij de landelijke normen en eisen voor vrouwenopvang.

Door de verbouwing van de opvanglocatie van Kadera creëren we een veiligere omgeving voor slachtoffers van huiselijk geweld. Dit sluit aan bij de strategische doelstelling om de veiligheid voor onze inwoners te verbeteren.

A.6. Vitale cultuur

Uitbreiden archeologie

Kampen heeft met haar rijke historie een grote schat aan archeologisch erfgoed. Als gemeente hebben we de plicht (te verwachten) archeologische waarden en bezittingen te beschermen.

We zijn een groeigemeente met ambities voor onder andere woningbouw en economie. Bij deze groei hoort grondverzet en de daarbij verplichte archeologische onderzoeken. De gemeente is wettelijk verplicht om toezicht te houden dat dit archeologische onderzoek naar behoren wordt uitgevoerd en nadien heeft de gemeente de wettelijke plicht om bodemvondsten en de daarbij behorende documentatie te beheren en bewaren. De huidige stand van zaken voor archeologie is dat we als gevolg van onderbezetting mogelijk niet meer aan deze wettelijke zorgplicht kunnen voldoen. Om toekomstbestendig archeologiebeleid te kunnen blijven uitvoeren en de achterstanden te kunnen wegwerken is het gewenst om de formatie op archeologie uit te breiden.

Met uitbreiding van de formatie kan de archeologische waardenkaart worden gerealiseerd. Dit is een efficiëncystap. Vanaf 2031 is het wettelijk verplicht om een actuele archeologische waardenkaart te hebben.

A.7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen

Oekraïnegelden – besteding gereserveerde gelden t.b.v. Kamper Aanpak Ontheemden

Uw raad heeft in september 2024 besloten vanuit de resterende Oekraïnegelden € 4,1 miljoen te reserveren voor het programma Kamper Aanpak Ontheemden, in afwachting van een nadere uitwerking. In het derde kwartaal 2025 ontvangt uw raad ter besluitvorming een uitwerking in de vorm van de meerjaren aanpak nieuwkomers met een concreet voorstel voor de besteding.

Aangezien deze besluitvorming vlak voor een nieuwe bestuursperiode plaatsvindt, vinden we het gepast om een besluit over het beschikbaar stellen van budget over te laten aan de nieuwe raad.

Versnelling woningbouw: kleinschalige in- en uitbreidingen woningbouw

Een aantal binnenstedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen bij kernen zijn gestart of gaan starten en zijn als urgent voornemen verwerkt in deze Perspectiefnota. Vanwege de betaalbaarheid en het absorptievermogen van de organisatie stellen we voor om een aantal ontwikkelingen uit te stellen. Concreet betekent dit dat we niet met prioriteit inzetten op voorkeursrechtgebieden en ook geen budget te reserveren ten behoeve van de onrendabele top. Het gaat om de nog te openen grondexploitaties:

- Dorpsweg IJsselmuiden (WVG)
- De Blekerij IJsselmuiden (WVG)
- Hagenbroek (WVG)

Dorpsweg en De Blekerij in IJsselmuiden zijn gebieden waar voorkeursrecht is gevestigd en we in de komende drie jaar tot een omgevingsplan moeten komen.

Reevedelta – bovenwijkse voorzieningen

De bovenwijkse voorzieningen die niet essentieel of niet urgent zijn, voeren we (vooralsnog) niet op en pakken we niet aan. Het gaat om:

- Sportcampus: deze wordt in de maximale variant vooralsnog niet uitgevoerd. De sportfaciliteiten groeien wel mee met de ontwikkeling van Reevedelta.
- Doorfietsroute
- Afwaardering Kamperstraatweg
- Venepark
- Landbouwroute

Deze voorzieningen zijn niet op geld (in de tabel) gezet.

Oekraïnegelden – besteding gereserveerde gelden t.b.v. woningbouw

Uw raad heeft in september 2024 besloten vanuit de resterende Oekraïnegelden € 5,95 miljoen te reserveren voor de financiering van het programma versnelling woningbouw. U ontvangt hierover nog een raadsvoorstel met een concreet voorstel voor de besteding.

Ons voorstel is om op dit gereserveerde budget een taakstelling op te leggen van € 1,9 miljoen. De volgende onderdelen verwerken we niet in de Perspectiefnota, maar plaatsen we op de strategische investeringsagenda:

1. Voorkeursrechtgebieden: het effect is dat er geen budget gereserveerd wordt voor de ontwikkeling van de voorkeursrechtgebieden woningbouw. Daarmee is de kans groot dat deze niet sluitend tot ontwikkeling kunnen komen en dus niet opgepakt worden. In de Woondeal West Overijssel zijn afspraken gemaakt over het realiseren van het aantal woningen. Zonder voorkeursrechtgebieden gaan we deze aantallen – gezien de recente bijstelling in de fasering van Reevedelta – niet halen.
2. Huisvesting statushouders: we gaan de komende jaren niet actief op zoek naar het inrichten van permanente locaties voor het gemixt huisvesten van statushouders buiten de reguliere woningbouwprojecten om. Hierdoor halen we de halfjaarlijkse taakstelling huisvesting statushouders zoals door het Rijk aan ons is opgelegd niet. Deze taakstelling halen we momenteel ook niet.

3. Verdichting Stationskwartier: door het anders organiseren van deze opgave (geen inhuur meer) hebben we een besparing door kunnen voeren die geen effect heeft op de realisatie van woningen. Gecombineerd met dekking vanuit reeds afgegeven budgetten is hierop geen investering meer nodig.

Door deze onderdelen niet te verwerken, kunnen de gereserveerde Oekraïnegelden € 1,9 miljoen vrijvallen. Het gaat om een incidentele besparing.

A.8. Werken aan toekomstbestendige en duurzame economie

Lokaal Transitiefonds Economie

Bij de Perspectiefnota 2025-2028 heeft uw raad richting gegeven op de bestedingsdoelen van het MIK. Eén van deze bestedingsdoelen is het lokaal transitiefonds economie. Aangezien we hiervoor op korte termijn nog geen uitgewerkt plan op verwachten, vinden we het aan het nieuwe bestuur om middelen beschikbaar te stellen voor het lokaal transitiefonds economie.

Bestemmingsreserve werklocaties en strategische aankopen

De bestemmingsreserve werklocaties en strategische aankopen heeft als doel om (her)ontwikkeling van (bestaande) bedrijventerreinen mogelijk te maken. De bestemmingsreserve is voor het dekken van lasten van investeringen voor aankopen van gronden voor de uitbreiding van Spoorlanden. Het heeft onze voorkeur om geen aparte bestemmingsreserve werklocaties en strategische aankopen in te stellen, maar om deze samen te voegen met de reserve voor strategische grondaankopen wonen. Dit wordt momenteel onderzocht.

De kosten voor de uitwerking om te komen tot een grondexploitatie voor de uitbreiding van Spoorlanden zijn onderdeel van het urgente voornemen *Vorbereidingskrediet werklocaties Spoorlanden* dat in deze Perspectiefnota is verwerkt.

A.9. Werken aan een bereikbare stad

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.11. Versnellen van verduurzaming

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.12. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

A.13. Het Fundament

Geen voornemens voor de strategische investeringsagenda.

Strategische investeringsagenda: financieel overzicht

Voorgenomen maat, niet in perspectief opgenomen strategische opgave	FTE	Investerings					S/I	Lasten				Baten			
		2026	2027	2028	2029			2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
1 Passende Ondersteuning	-	-	-	-	-			0	0	0	0	0	0	0	0
2 Opgroeien in een kansrijke omgeving	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-
2															
3 Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving	-700	-	-	-	-			-8	-62	-62	-62	-	6	6	6
3 Aanleg kunstgrasveld sportpark Den Uithoek	-700					Structureel		-8	-62	-62	-62		6	6	6
4 Vergroten bestaanszekerheid	-	-	-	-	-			-250	-	-	-	-	-	-	-
4 Incidenteel voorbereidingsbudget bestaanszekerheid						Incidenteel		-250							
5 Bevorderen veiligheid	1,00	-	-	-	-			-222	-77	-77	-77	-	-	-	-
5 Toezichthouder Ondernijning	1,00					Structureel		-77	-77	-77	-77				
5 Kadera						Incidenteel		-145							
6 Vitale cultuur	0,50	-	-	-	-			-50	-50	-50	-50	-	-	-	-
6 Archeologie uitbreiding 1/2 fte	0,50					Structureel		-50	-50	-50	-50				
7 Bouwen aan toekomstige wijken, dorpen en kernen	-	-300	-	-	-			-1.000	-2.000	-600	-500	1.000	2.000	600	500
7 Oekraïnegelden besteding geres.gelden tbv Kamper aanpak Nieuwkomers						Incidenteel		-750	-2.000	-600	-500	750	2.000	600	500
7 Versnelling Woningbouw kleinschalige in- en uitbreidingen															
7 - Planbegeleidingskosten (Flevowijk, Bovenhaven, Buckhorst)						Incidenteel		-150				150			
7 - Voorbereidingskosten toekomstige Grexen		-300				Incidenteel		-100				100			
8 Werken aan toekomstig bestendige en duurzame economie	-	-5.000	-	-	-			-1.100	-1.000	-1.000	-	500	1.000	1.000	-
8 Lokaal Transitiefonds Economie						Incidenteel		-500	-1.000	-1.000		500	1.000	1.000	
8 Best.reserve Grond aankoop werklocaties en strat.aankopen		-5.000				Incidenteel		-600							
9 Werken aan een bereikbare stad	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-
10 Toekomstbestendige en vitale stad	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-
11 Versnellen verduurzaming	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-
12 Toekomstbestendige natuurlijke omgeving	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-
13 Het fundament	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage B. Strategische besparingsagenda

Met de strategische besparingsagenda maken we per strategische opgave inzichtelijk welke bezuinigingen niet verwerkt zijn in het financiële kader van de Perspectiefnota. Hiermee voldoen we aan uw verzoek om meerdere voorstellen voorgelegd te krijgen en wat te kiezen te hebben. We vernemen graag van uw raad welke prioritering u toekent aan deze bezuinigingen.

B.1. Passende ondersteuning

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Verlagen mantelzorgwaardering (uit: taakstellingen)

Mantelzorgondersteuning is een verplichte taak van gemeenten. Mantelzorgwaardering is hier onderdeel van. De mantelzorger kan zich melden bij de gemeente voor de mantelzorgwaardering. De mantelzorger krijgt nu € 100 gestort en een bloemetje van € 12,50 (als men in de gemeente Kampen woont). We kunnen het bedrag omlaag brengen. In dit voorstel gaan we uit van een verlaging naar € 20. Daarnaast geven we aan wat het financieel oplevert indien milder wordt verlaagd naar € 50.

Er komen meer mantelzorgers en er wordt steeds meer van mantelzorgers gevraagd. De waardering omlaag brengen is niet in die lijn. Mantelzorgers kunnen terecht bij het Informatiepunt Kampen. Eén keer in de maand is de Mantelzorgmakelaar aanwezig (pilot 2025 met eenmalig geld vanuit GALA middelen). Deze ondersteuning helpt mantelzorgers bij vragen zoals *hoe combineer ik mantelzorg naast mijn eigen leven en werk en waar kan ik terecht als de zorg te zwaar wordt*.

De GALA gelden zijn tot en met 2026 beschikbaar. Om ook na 2026 de juiste ondersteuning aan mantelzorgers te geven, kunnen we er ook voor kiezen om het bedrag van de mantelzorgwaardering te verlagen en het overgebleven budget te gebruiken voor de mantelzorgondersteuning. Indien deze keuze niet wordt gemaakt gaat zowel de mantelzorgwaardering in de vorm van een financiële bijdrage naar beneden, als ook het na de afloop van de GALA gelden bieden van verder mantelzorgondersteuning aan inwoners.

Om de mantelzorgwaardering te kunnen verlagen, is aanpassing van de verordening noodzakelijk.

Afschaffen ombudsvrouw (uit: taakstellingen)

We hebben in onze gemeente een sociaal ombudsvrouw waar inwoners terecht kunnen als ze niet tevreden zijn met de dienstverlening van de afdeling sociaal domein. De ombudsvrouw biedt een luisterend oor, onderzoekt de situatie, bemiddelt, geeft onafhankelijk advies en gaat samen met de inwoner op zoek naar een oplossing. Het hebben van een dergelijke functie is niet verplicht. Het is een keuze om de ombudsvrouw functie af te schaffen.

Inwoners hebben door het afschaffen van de ombudsvrouw functie geen laagdrempelige en onafhankelijke partij meer waar zij heen kunnen indien zij niet tevreden zijn met dienstverlening vanuit het sociaal domein.

De ombudsvrouw is in dienst bij Zorgbelang Overijssel. Omdat afspraken met de ombudsvrouw/Zorgbelang Overijssel tijdig opgezegd moeten worden, is deze bezuiniging mogelijk vanaf 2027.

Korten budget sociale basis met 5% op professionele organisaties (uit: taakstellingen)

Deze bezuiniging, een korting van 5% op de subsidies aan de professionele organisaties binnen de sociale basis, betreft alle strategische opgaven van het sociaal domein. De korting heeft tot gevolg dat binnen de verstrekte subsidies minder activiteiten door organisaties kunnen worden uitgevoerd. Naast deze korting is al sprake van een taakstelling, omdat de middelen vanuit GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en NPO (Nationaal Programma Onderwijs) in 2026 (deels) wegvallen. Dit is een korting van circa € 200.000 vanaf 2027 oplopend.

De voorgestelde bezuiniging heeft een groot effect op de samenleving. De partijen in de sociale basis hebben minder budget om activiteiten te organiseren. Inwoners kunnen minder een beroep doen op deze organisaties, met het risico van meer inzet van maatwerkvoorzieningen als gevolg. De doelgroep is groot: tussen 0-100 jaar. Daarnaast bevindt een groot deel van deze inwoners zich in een kwetsbare positie. Bijvoorbeeld de eenzame ouder, de inwoner met financiële problemen of heeft behoefte aan steun in de opvoeding. De ondersteuning van de sociale basis draagt voor een grote groep bij aan de mentale weerbaarheid, met name juist voor de doelgroep in kwetsbare positie.

In de afgelopen jaren is het totale budget voor activiteiten in de sociale basis gedaald. In 2021 is er een eenmalige verhoging geweest. Dit was een correctie van eerder genomen bezuinigingen. De jaren hierna zijn de criteria aangescherpt, waardoor organisaties al minder aanbod kunnen leveren of zijn gestopt. Inhoudelijk is de scherpste al opgezocht in de toekenning van de subsidies.

Met de voorgenomen schaa sprong van de gemeente Kampen met gebiedsontwikkeling Reevedelta en De Bakkerij wordt de druk op de sociale basis ook groter. Naast de basisvoorzieningen die nodig zijn, is juist ook inzet nodig op leefbaarheid en cohesie in nieuwe wijken en buurten. Een beperking van budget in deze autonome groei is daarmee dubbelop.

Uit het onderzoek dat Verweij Jonker recent heeft uitgevoerd naar de effecten van onze sociale basis en het Lysias/Cebeon rapport blijkt dat de sociale basis in onze gemeente een dempend effect heeft op de maatwerkvoorzieningen uit Wmo en Jeugdhulp. Het korten op de subsidie sociale basis heeft effect op beleid binnen alle strategische opgaven in het sociaal domein. Het heeft met name effect op de Wmo en Jeugdhulp. Het gaat hier om open einde regelingen en zijn communicerende vaten met de sociale basis. Er is een groot risico op toename van kosten maatwerk.

Daarnaast heeft het effect op de afspraak en ambitie in de meerjarenstrategie sociaal domein. We zetten in op de beweging naar de voorkant: meer inzet op de basisvoorzieningen en minder naar de zorg en ondersteuning (maatwerk). In de rapporten zien we dat deze beweging in onze gemeente is ingezet. De beweging naar de voorkant willen we ook terugzien in budget à 20%- 80%.

De (meeste) partijen in de sociale basis ontvangen al jaren subsidie. Wanneer wij korten of geen subsidie verstrekken, is er sprake van een overgangsregeling. Daarom is de korting vanaf 2027 met een ingroeimodel naar 2028 mogelijk.

Transformatie sociaal domein (uit: taakstellingen)

Ondersteuning en zorg staan onder druk. Steeds meer inwoners maken meer (of langer) gebruik van zorg en ondersteuning, onder andere door de dubbele vergrijzing en de toenemende problematiek onder jeugdigen. Tegelijkertijd zijn er niet genoeg zorg- en hulpverleners door de krapte op de arbeidsmarkt en staan de beschikbare middelen onder druk. Het wordt steeds moeilijker om kwalitatief goede zorg en ondersteuning te leveren die ook betaalbaar en toegankelijk blijft. Dit vraagt om een transitie van zorg naar welzijn en inzet op mentale weerbaarheid van de samenleving.

Mede door landelijke ontwikkelingen, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), de hervormingsagenda jeugd en toekomstscenario kind en gezin, is een versnelde aandacht ontstaan voor de transitie die noodzakelijk is. Meegaan in deze beweging is ook noodzakelijk om te waarborgen dat onze inwoners in de toekomst nog noodzakelijke zorg en ondersteuning kunnen ontvangen. In onze gemeente werken we al aan die transformatie door bijvoorbeeld het versterken van de sociale basis, het lokaal team en werken aan vitaliteit en gezondheid. Dit is ook terug te zien in het rapport Lysias/Cebeon waarin te zien is dat we relatief veel uitgeven aan basisvoorzieningen en relatief weinig aan maatwerkvoorzieningen.

Die transformatie zetten we de komende jaren voort. De verwachting is dat door te werken aan die transformatie een (beperkte) toekomstige taakstelling voor het sociaal domein realistisch is. Het voornemen is de taakstelling, ondanks onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen, mee te nemen in de begroting. Een concretere uitwerking van de invulling van die taakstelling in het sociaal domein moet volgen. Het is dan ook moeilijk om nu al de maatschappelijke gevolgen te duiden.

Deze taakstelling betekent wel dat eventuele middelen die nog vanuit het Rijk naar gemeenten komen in het kader van compensatie voor jeugdhulp, SPUK GALA of andere SPUK middelen ook daadwerkelijk besteed worden aan de transformatie in het sociaal domein.

Versnelling accommodatiebeleid maatschappelijk vastgoed (uit: rapport Lysias/Cebeon)

Naar aanleiding van het rapport Lysias/Cebeon hebben we besloten om de initiatieffase van het accommodatiebeleid te versnellen. Dit doen we parallel aan het inventariseren van de aspecten van het overige gemeentelijk vastgoed.

We willen gemeentelijke panden efficiënt inzetten en maatschappelijke organisaties en activiteiten concentreren met als doel om maatschappelijk vastgoed vrij te spelen en af te stoten. Het afstoten van maatschappelijk vastgoed brengt naast eenmalige verkoopopbrengsten ook structurele besparingen (op de jaarlijkse lasten) op. Aangezien de meeste twijfel/ niet-krachtpanden (grotendeels) zijn afgeschreven, zijn de structurele besparingen vaak gering. Daarnaast is de verkoopwaarde van maatschappelijk vastgoed vaak laag, omdat dit vaak niet voor ander gebruik geschikt is.

Het is niet inzichtelijk welke panden zich er voor lenen om efficiënt ingezet te worden en evenmin welke panden daardoor vrijgespeeld kunnen worden. Desalniettemin gaan we er vanuit dat het gericht sturen er toe kan leiden dat panden vrijgespeeld en afgestoten kunnen worden. Er zijn nu al een aantal ontwikkelingen in beeld (Drostenerf, gebiedsontwikkeling Brunnepe) waarmee een aantal panden op de nominatie staat afgestoten te worden. Daarbij ligt er in sommige gevallen al impliciet of expliciet de opdracht zorg te dragen voor alternatieve huisvesting. Onze inschatting is dat de kosten van de herhuisvesting bij het principe van efficiënt benutten lager uitvallen dan in de huidige situatie.

De effecten (en de haalbaarheid van de besparingen) zijn afhankelijk van het uiteindelijk door de raad vast te stellen accommodatiebeleid en de rolneming van de gemeente die daar uit volgt. Op dit moment is niet concreet te maken in welke mate doelgroepen op het gebied van cultuur, sport of welzijn worden geraakt. Het efficiënter benutten van maatschappelijk vastgoed hoeft partijen niet in financiële zin te raken, maar kan wel hogere of lagere huisvestingslasten tot gevolg hebben. Verder kan accommodatiebeleid gevolgen hebben voor de locatie waar de partijen gevestigd worden, de zelfstandigheid in huisvesting en daarmee zeggenschap over de huisvesting.

De eerste opbrengsten van het accommodatiebeleid verwachten we in 2028. De totale opbrengst hebben we (in verband met lopende huurovereenkomsten) pas in 2035 gerealiseerd.

B.2. Opgroeien in een kansrijke omgeving

Binnen deze strategische opgave zijn geen bezuinigingen opgenomen voor de strategische besparingsagenda.

B.3. Bevorderen gezonde en veerkrachtige samenleving

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Verlagen budget gezondheid en leefstijl (uit: taakstellingen)

We kunnen ervoor kiezen om de gezondheidsagenda op een lager niveau uit te voeren en het budget voor gezondheid en leefstijl verlagen. Het gevolg hiervan is dat we minder impact kunnen maken op de leefstijl van onze inwoners. We kunnen minder aandacht besteden aan suïcide- en valpreventie, de projecten 'kind naar gezond gewicht' en 'overgewicht volwassenen'. Deze bezuiniging heeft effect op:

- De gezondheid: minder aandacht voor de bovenstaande gezondheidsthema's kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten.
- Afname motorische vaardigheid: minder aandacht voor valpreventie zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouder gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: de bovenstaande thema's spelen een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken.

Vooraf inwoners in een kwetsbare positie worden geraakt door deze ombuiging. Het gaat dan om:

- (Jeugdige) inwoners met mentale problematiek;
- (Jeugdige) inwoners met overgewicht en obesitas;
- Kwetsbare gezinnen;
- Inwoners 65+ met een verhoogd valrisico;
- Inwoners met een laag sociaal economische status

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in onze gemeente onderstreept de rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

De VNG heeft namens gemeenten het GALA ondertekend, waardoor we inzetten op een veerkrachtige samenleving. Een bezuiniging op gezondheid staat haaks op deze ingezette koers. Dit heeft gevolgen om een gezonde generatie in 2040 te realiseren.

De opgave 'het bevorderen van een gezonde en veerkrachtige samenleving' is sterk afhankelijk van Rijksgelden, GALA en IZA. Voor GALA staat voor 2026 al een vermindering van ongeveer € 100.000 inkomsten vanuit het Rijk gepland. Dat was vooraf bekend. Daarnaast is de toekomst na 2026 onzeker. We ontvangen verschillende signalen, maar duidelijkheid is er nog niet. Die rijksbijdrage voor GALA (van ongeveer € 900.000) is na 2026 wel essentieel om uitvoering te kunnen geven aan onze gezondheidsagenda.

Door eventuele rijksbezuinigingen na 2026 is het de vraag of en hoe GALA financieel wordt voortgezet, met aanzienlijke lokale impact. Dit voorstel om € 75.000 minder in te zetten op het budget gezondheid en leefstijl maakt dat eventueel beschikbaar gestelde middelen in de toekomst door het Rijk voor dit thema noodzakelijk zijn hieraan te besteden.

Sportservice Kampen geeft voor een groot deel uitvoering aan deze opgave. Deze ombuiging raakt daardoor Sportservice Kampen. Er zijn meer ombuigingsvoorstellen die impact hebben op Sportservice Kampen. Een stapeling van verschillende ombuigingen ligt bij hen op de op de loer.

Verlagen budget sportstimulering (uit: taakstellingen)

Een mogelijkheid is om een deel van de sport- en beweegvisie niet te realiseren en het budget voor uitvoering hiervan te verlagen met 5%. Deze bezuiniging heeft een aantal gevolgen:

- Verminderde toegankelijkheid: door sport en bewegen minder te stimuleren, heeft dat effect op de deelname van inwoners.
- Gezondheidsimpact: minder sport en beweging kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten. Sport en bewegen draagt namelijk bij aan de mentale weerbaarheid van inwoners.
- Afname motorische vaardigheid: minder bewegen zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouder gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: sport speelt een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken, vooral in kwetsbare gemeenschappen
- Minder innovatie en vernieuwing: door beperkte middelen kan er minder geïnvesteerd worden in (nieuwe) projecten/initiatieven. Dit kan de ontwikkeling van nieuwe sport- en beweegprogramma's vertragen. Dit heeft ook invloed op de mate waarin doelstellingen vanuit bijvoorbeeld JIJ KUNT en valpreventie gerealiseerd kunnen worden.

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in gemeente Kampen onderstreept de cruciale rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

De Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC-regeling) vraagt om cofinanciering. Dat komt door deze ombuiging onder druk te staan. Met de BRC regeling kunnen we met financiële steun van het Rijk functionarissen inzetten die sport combineren met ten minste één andere sector, zoals onderwijs, zorg, welzijn of het bedrijfsleven. Het doel is Nederlanders te motiveren mee te doen aan sport en cultuur.

Het lijkt erop dat de bezuinigingen en verschuivingen in de financiering aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Naast dit bezuinigingsvoorstel om het budget voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie te verlagen met 5% (€ 17.000), zijn er meer veranderingen op komst die invloed hebben op de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Hier is een overzicht van de genoemde veranderingen:

1. Wegvallen van GALA-middelen (€ 75.000). Dit zijn middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) die mogelijk wegvallen.
2. Het ombuigingsvoorstel om het budget op gezondheid en leefstijl met € 75.000 te verlagen. Een deel van dit budget (€ 66.000) wordt ingezet voor de uitvoering van de sport en beweegvisie.
3. Korting op de BRC-regeling (€ 10.000): Er wordt een korting van € 10.000 toegepast op de BRC-regeling.
4. Verdwijnen van de Sportakkoord middelen (€ 43.000). De middelen uit het Sportakkoord verdwijnen, wat neerkomt op minder middelen beschikbaar van € 43.000.

Al deze ontwikkelingen kunnen oplopen tot een verlaging van € 211.000 voor de uitvoering van de sport- en beweegvisie. Deze stapeling kan een aanzienlijke impact hebben op de beschikbare middelen voor sport- en gezondheidsprogramma's. Sportservice Kampen zal dan fors moeten snijden in het aantal mensen dat in de uitvoering actief is en kan hierdoor onvoldoende uitvoering geven aan de sport- en beweegvisie en geen bijdrage meer leveren aan de programma's als 'JIJ KUNT', valpreventie, de aanpak overgewicht & obesitas en de uitvoering van de gezondheidsagenda.

Naast de voorgestelde verlaging van het budget voor sportstimulering én alle genoemde ontwikkelingen wordt de sport ook nog geraakt door het voorstel om de tarieven voor het huren van sportaccommodaties te verhogen.

Geen nieuwbouw Oosterholthoeve (uit: taakstellingen)

In de Programmabegroting 2025 is voor de nieuwbouw van de Oosterholthoeve het voorkeursscenario verwerkt waar uw raad in september 2024 opinie over heeft uitgesproken. Het is ook mogelijk om de nieuwbouw van de Oosterholthoeve voor onbepaalde tijd uit te stellen. Dit leidt tot een besparing op de instandhoudingslasten vanaf 2028.

Er kleven nadelen en onzekerheden aan het uitstellen van de nieuwbouw:

- De sportverenigingen klagen over de huidige situatie in de Oosterholthoeve. Met name de sportvloer en het binnenklimaat. De verwachting is dat een nieuwe Oosterholthoeve binnen afzienbare tijd wordt gerealiseerd en verenigingen zullen teleurgesteld zijn.
- De Hervormde Gemeente is bereid te investeren in een nieuwe Oosterholthoeve. De hoogte van de bijdrage is nog onzeker. Uitstel kan betekenen dat de Hervormde Gemeente een alternatief zoekt.
- De Oosterholthoeve is aangemerkt als 'krachtpand' in het vastgoedbeleid. De ambitie is deze panden op een adequaat kwaliteitsniveau te houden en te verduurzamen. Daar is dan geen sprake van.

- Onderdeel van de nieuwbouw Oosterholthoeve is uitbreiding met één gymzaal ter vervanging van de stand alone gymzaal aan de Erfgenamenstraat. Die locatie valt in het project Drostenerf. Doorgaan van het project Drostenerf en uitstel van de Oosterholthoeve betekent tijdelijk minder sportaanbod.
- De instandhoudingslast moet de komende jaren omhoog. De installaties zijn afgeschreven wat het risico op onverwachte investeringen vanwege bijv. uitval van installaties groot maakt.

Verlagen bijdrage GR GGD IJsselland (uit: taakstellingen)

Een mogelijke bezuiniging is een verlaging van de bijdrage aan de GR van GGD IJsselland met 5%. Artikel 14 van de wet Publieke Gezondheid geeft aan dat gemeenten binnen het gebied van een Veiligheidsregio gezamenlijk, door middel van een gemeenschappelijke regeling, een GGD in stand houden. Ook bepaalt dit artikel dat taken op het gebied van de publieke gezondheid bij de GGD moeten worden neergelegd. Producten van GGD IJsselland zijn:

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (o.a. consultatiebureau)
- Infectieziektebestrijding
- Versterken gezondheid en veiligheid kwetsbare inwoners
- Onderzoek, beleid en preventie
- Toezicht houden

De bijdrage van onze gemeente aan de begroting van de GGD bedraagt in 2026 € 2,7 miljoen. Een taakstelling van 5% over € 2,7 miljoen is een bedrag van € 135.000 voor ons gemeentelijke deel. De GGD heeft een zorgvuldig proces uitgezet om de financiële geldstromen inzichtelijk te krijgen, waardoor we nu nog geen concrete volgen kunnen formuleren. Het zou voor de hand liggen dat de gezinnen het meest geraakt worden, vanwege de JGZ-taken die bij de GGD zijn belegd. Maar hier kunnen ook andere keuzes in gemaakt worden. In de bedrijfsvoering van de GGD zijn ook keuzes te maken. Hier zijn we ook afhankelijk van het regionaal standpunt.

We maken met elf gemeenten onderdeel uit van een gemeenschappelijke regeling. We kunnen niet alleen bepalen dat er gekort wordt op de bijdrage aan de GGD. Er moet overeenstemming zijn met de andere gemeenten. Indien gezamenlijk wordt besloten om een taakstelling van 5% op te leggen dan betekent dit een taakstelling van € 1.385.000 in totaal.

Een andere kanttekening bij dit bezuinigingsvoorstel is dat voor de toezichthouder (de provincie) de begroting van een GR zoals deze door het algemeen bestuur is vastgesteld leidend is. Dit betekent dat we geen taakstellingen voor de GR mogen opnemen in onze begroting of meerjarenraming als het algemeen Bestuur hier (nog) geen besluit over heeft genomen.

Daarnaast heeft de GGD te maken met een vermindering van inkomsten vanuit het Rijk. Voor bijvoorbeeld de bestrijding van infectieziekten ontvangt de GGD de komende jaren minder geld.

Verhogen tarieven huur sportaccommodaties (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om de huurtarieven voor sportaccommodaties te verhogen. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- Verminderde toegankelijkheid: het verhogen van de tarieven brengt een lastenverzwaring voor de sportverenigingen en sportaanbieders met zich mee. De kans is groot dat onze inwoners via een contributieverhoging deze lastenverzwaring uiteindelijk gaan betalen. Dit kan een lagere sport en beweegdeelname tot gevolg hebben.

- Gezondheidsimpact: minder sport en beweging kan leiden tot een toename van gezondheidsproblemen, zoals obesitas en mentale gezondheidsklachten. Sport en bewegen draagt namelijk bij aan de mentale weerbaarheid van inwoners.
- Afname motorische vaardigheid: minder bewegen zal leiden tot minder motorisch vaardige inwoners. Ouderen gaan bijvoorbeeld meer vallen, wat de druk op de zorg vergroot.
- Sociale gevolgen: sport speelt een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid. Bezuinigingen kunnen deze rol verzwakken, vooral in kwetsbare gemeenschappen.

Een kanttekening bij een tariefsverhoging is dat hiermee niet ook het volledige percentage extra te innen is. Sportverenigingen en sportaanbieders kunnen er namelijk ook voor kiezen om minder sportaccommodaties of uren in te huren. Het opgenomen bedrag is dus onzeker.

Het onderzoek van Verwey Jonker over de effectiviteit van de sociale basis in onze gemeente onderstreept de cruciale rol van het voorveld bij het versterken van veerkracht, het voorkomen van zorgafhankelijkheid en het reduceren van duurdere maatwerkvoorzieningen. Het stimuleren van bewegen valt daar onder. Een bezuiniging zou deze positieve effecten ondermijnen en op termijn kunnen leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Hoe gezonder onze samenleving is, hoe lager onze zorgkosten zijn.

Naast deze voorgestelde verhoging van de tarieven voor het huren van sportaccommodaties liggen er nog meer voorstellen voor bezuinigingen gerelateerd aan sport (sportstimulering en gezondheid en leefstijl). Deze voorstellen maakt dat de doelgroep driedubbel wordt geraakt indien al deze voorstellen meegenomen worden.

Verplaatsen HCK naar sportcampus (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het pauzeren van de verplaatsing van HCK naar de sportcampus. Dit project is nog niet gestart en bevindt zich nog in de voorbereidende fase. Een belangrijk risico is dat het pauzeren van dit project heeft tot gevolg dat er, door afkeuring van de velden, geen sportfaciliteiten meer zijn voor de club. Dit project kunnen we per direct pauzeren.

B.4. Vergroten bestaanszekerheid

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Beperken reikwijdte kindregelingen (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om de reikwijdte van kindregelingen te beperken naar 120%. De kindregelingen (schoolregeling, jeugdfonds sport & cultuur, zwemfonds) zijn toegankelijk voor huishoudens tot 130% van de bijstandsnorm. Met het terugbrengen van de reikwijdte naar 120%, in lijn met de andere regelingen, kunnen honderd gezinnen met kinderen niet langer van deze regelingen gebruik maken. Dit betekent dat die kinderen mogelijk niet meer kunnen sporten, deelnemen aan culturele activiteiten en/of benodigdheden voor school ontvangen.

Deze bezuiniging sluit niet aan op de algehele ontwikkeling rond de minimaregelingen, die juist gericht is op versimpeling, groter bereik en betere benutting.

Efficiënte inkoop en plafond re-integratievoorzieningen (uit: taakstellingen)

In 2024 hebben we ingezet op het wegnemen van drempels voor inwoners om werk te vinden en te behouden. De focus ligt op het voorkomen van bijstandsinstroom, het bevorderen van doorstroom en het verduurzamen van uitstroom naar werk. Mogelijke besparingsmogelijkheden zijn:

1. Afschaffen werkbonus en uitstroompremie. We kunnen financiële stimulansen voor werkende minima en bijstandsuitstromers schrappen.
Deze mogelijkheid raakt inwoners met een bijstandsuitkering die overwegen om (meer) te gaan werken en werkende minima die financieel afhankelijk zijn van deze prikkels.
Deze mogelijkheid heeft een aantal maatschappelijk effecten:
 - Minder financiële prikkels om de stap naar werk te maken, wat kan leiden tot minder uitstroom uit de bijstand.
 - Inwoners met een laag inkomen kunnen ontmoedigd raken om extra uren te werken, wat de armoedeval kan versterken.
 - Er is een kans op hogere bijstandsinstroom op de lange termijn. Dit brengt mogelijk hogere maatschappelijke kosten met zich mee.
2. Inkoop goedkoper tarief loonwaardemetingen. We kunnen loonwaardemetingen tegen een lager tarief inkopen via ons sociaal ontwikkelbedrijf Impact.
Deze mogelijkheid heeft een minimaal effect op de samenleving.
3. Plafond voor jobcoaching. Jobcoaching helpt inwoners met een arbeidsbeperking bij het behouden van een nieuwe baan. Hoewel maatschappelijk bewezen en effectief, kunnen we een limiet instellen om kosten te beheersen.
Deze mogelijkheid raakt inwoners met een arbeidsbeperking die begeleiding nodig hebben om werk te behouden en werkgevers die gebruik maken van jobcoaching als ondersteuning.
Deze mogelijkheid heeft de volgende maatschappelijke effecten:
 - Mensen met een arbeidsbeperking hebben mogelijk minder toegang tot begeleiding. Dit kan leiden tot meer vroegtijdig uitval uit werk.
 - Kans op hogere instroom in de bijstand doordat mensen zonder voldoende ondersteuning hun baan verliezen. Dit betekent toenemende kosten voor het BUIG budget.
 - Werkgevers kunnen minder bereid zijn om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen als de begeleiding onzeker is.
4. Inkoop goedkoper tarief jobcoaching. Afhankelijk van de behoeften van de cliënt en wat consulenten nodig achten, zetten we interne jobcoaching (via Impact) of externe jobcoaching (via lokale ondernemers). We kunnen ervoor kiezen meer dan nu in te kopen via Impact, omdat die een goedkoper tarief hanteert.
Deze mogelijkheid raakt inwoners met een arbeidsbeperking die jobcoaching nodig hebben, lokale aanbieders van jobcoaching die mogelijk minder opdrachten krijgen en werkgevers die gewend zijn aan een bepaalde standaard van jobcoaching.
Deze mogelijkheid heeft de volgende maatschappelijke effecten:
 - Minder diversiteit in aanbieders, waardoor sommige doelgroepen (bijvoorbeeld met psychische kwetsbaarheden of jongeren) mogelijk minder goed geholpen kunnen worden.
 - Op korte termijn levert het een kostenbesparing op, maar er is mogelijk sprake van hogere uitgaven op lange termijn als mensen zonder passende begeleiding sneller uitvallen. Dit betekent toenemende kosten op het BUIG budget.

Verlagen individuele inkomenstoelage met 25% (uit: taakstellingen)

De individuele inkomenstoelage is een extra geldbedrag voor inwoners die al lang een laag inkomen ontvangen en onvoldoende spaargeld hebben om onverwachte kosten op te vangen. Het is mogelijk om de individuele inkomenstoelage met 25% te verlagen. Een verlaging van dit bedrag kan betekenen dat deze kwetsbare groep (extra) financiële problemen krijgt. De individuele inkomenstoelage levert een bijdrage in de bestaanszekerheid van een kwetsbare groep in gemeente Kampen. Door hierop te bezuinigen, daalt de draagkracht van deze inwoners. De eventueel financiële gevolgen hiervan komen via een omweg (schuldhelpverlening) terug op rekening bij de gemeente. Een rekening die bovendien hoger is.

Verlagen minimaregeling hoge zorgkosten naar vast bedrag van € 200 per jaar (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om de regeling hoge zorgkosten te verlagen naar een vast bedrag van € 200 per jaar. De regeling hoge zorgkosten is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm met hoge zorgkosten. Zij kunnen dan een bijdrage van de gemeente ontvangen. De tegemoetkoming is gelijkgesteld aan de regeling tegemoetkoming arbeidsongeschikten van het UWV (momenteel € 219,90). UWV indexeert dit bedrag jaarlijks. De gelijkstelling aan de tegemoetkoming van het UWV is bedoeld om ongelijkheid tegen te gaan. Net als de UWV-tegemoetkoming, is de gemeentelijke regeling bedoeld voor inwoners met hoge zorgkosten en een laag inkomen.

B.5. Bevorderen veiligheid

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Crisisbeheersing (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het budget voor crisisbeheersing is onderbenut. Dit voorstel betreft het laten terugvloeien van €10.000 aan niet-benut budget. Daarnaast is het een optie dat dit bedrag wordt ingezet als dekking voor uitvoeringskosten op het gebied van ondermijning.

Let op! Het voorstel is om dit budget in te zetten als dekking voor uitvoeringsgeld ondermijning (zie Hoofdstuk 3.5 *Bevorderen veiligheid*).

Verlagen bijdrage GR Veiligheidsregio (uit: taakstellingen)

De veiligheidsregio (VRIJ) legt een groot beslag op de totale begroting van de strategische opgave Bevorderen veiligheid. Het voorstel is om bij de veiligheidsregio aan te dringen op een duurzame en langdurige bezuiniging van 5%, vanaf zo snel mogelijk, maar in ieder geval uiterlijk vanaf 2029.

Het is aan de veiligheidsregio hier invulling aan te geven. Beleidsmatig zijn keuzes te maken, maar het is zeer denkbaar dat dit ook leidt tot verslechterde kwaliteit van de brandweerzorg in de regio (en dus mogelijk ook Kampen). Bijvoorbeeld door het sluiten van kazernes. De effecten op de samenleving zijn afhankelijk van de keuzes van de veiligheidsregio.

De veiligheidsregio kan er mogelijk voor kiezen kazernes minder snel te verbouwen/verduurzamen, waardoor ook de verduurzaming van eigen kazernes mogelijk vertraging oploopt. Ook speelt dat de kazerne Kampen verbouwd wordt, ten behoeve van de aanrijdtijden van de brandweer. Het is zeer onwenselijk wanneer bezuinigingen bij de veiligheidsregio er uiteindelijk ertoe leiden dat deze doorontwikkeling stopgezet wordt.

Het wijzigen van de begroting van de veiligheidsregio is niet vanuit één gemeente te organiseren, hiervoor is een meerderheid nodig van de elf deelnemende gemeenten. Onduidelijk is of deze er is. Er is dus geen zekerheid dat deze bezuiniging (volledig) mogelijk is.

Een andere kanttekening bij dit bezuinigingsvoorstel is dat voor de toezichthouder (de provincie) de begroting van een GR zoals deze door het algemeen bestuur is vastgesteld leidend is. Dit betekent dat we geen taakstellingen voor de GR mogen opnemen in onze begroting of meerjarenraming als het algemeen Bestuur hier (nog) geen besluit over heeft genomen.

Verlagen budget cameratoezicht en financiële middelen opgave Bevorderen veiligheid reduceren (uit: taakstellingen)

Door een nieuwe aanbesteding van het cameratoezicht in de binnenstad zijn de kosten gedaald. Wanneer we rekening houden met een post voor onvoorziene kosten (zoals een kapotte camera) is binnen het budget cameratoezicht een overschot waarop we kunnen bezuinigen. Dit overschot werd in 2024 gebruikt voor het bekostigen van initiatieven binnen het bredere budget van veiligheid. In 2025 en met een mogelijke uitloop naar 2026 zetten we dit budget in voor noodzakelijk onderhoud van de camera's in de binnenstad. Cameratoezicht is voor onze boa's en de politie een belangrijk instrument om de leefbaarheid en veiligheid in de binnenstad en tijdens de horecanachten zo goed als mogelijk te waarborgen. Eerder dit budget afschalen is daarom niet gewenst, omdat noodzakelijk onderhoud aan de camera's dan in gevaar komt.

Een andere kanttekening is dat hoewel dit overschot vanuit het budget 'cameratoezicht' komt, we hiermee feitelijk het brede budget van veiligheid afschalen. Dit heeft als gevolg dat initiatieven buiten de ambtelijke capaciteit om mogelijk niet gerealiseerd kunnen worden. Denk aan het aanbieden van opleidingen, voorlichtingssessies in het kader van jonge aanwas/ ondermijning of andere zaken. Hiermee komen beleidsdoelen nog meer onder druk te staan.

Reduceren boa organisatie (uit: taakstellingen)

De afgelopen anderhalf jaar is ingezet op het (door)ontwikkelen van de boa organisatie, om deze toekomstbestendig te maken. Op basis van vergelijkingen met andere gemeenten en de gestelde ambities is de boa organisatie uitgebreid.

Het is een keuze om te stoppen met de doorontwikkeling van de boa-organisatie, waardoor deze niet binnen enkele jaren toekomstbestendig is. Met ingang van 2026 kunnen we ervoor kiezen om een contract voor bepaalde tijd bij de boa's niet te verlengen. Dit zou dan een structurele besparing worden.

Het voorstel bestaat uit twee sporen:

1. Minder inzet op beleidskeuzes uit BOA beleidsplan

Door uitstroom van boa's beperkt op te vullen, ontstaat ruimte om (tijdelijk) kosten te besparen. Op dit moment hebben we twaalf domein I boa's en drie parkeerboa's in dienst. Hiermee kunnen de diverse doelstellingen uit het boa beleidsplan behalen. Een daling van het aantal boa's betekent dat sommige activiteiten niet mogelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan het toezichthouden op parkeren in de avonden en de weekenden, aanwezig zijn in de horecanachten of het wijkgericht werken implementeren. Ook passend en tijdig verlenen van diensten of het opvolgen van meldingen, of het toezichthouden in het kader van ondermijning worden beperkt.

2. Stoppen met opleiden studenten

Op dit moment begeleiden wij als organisatie diverse studenten. Dit vraagt capaciteit van de boa's als praktijkopleiders en de organisatie, maar levert ook extra mensen op straat op. Stoppen met de begeleiding zorgt dat capaciteit vrijkomt, maar dat minder personen aanwezig zijn (in de binnenstad). Ook betekent dit dat we stoppen met het predicaat van 'leer-arbeidsplek'. Op lange termijn geen stageplekken aanbieden zorgt ook voor problemen bij scholen om stageplekken te vinden voor hun studenten.

Met het reduceren van de capaciteit zijn de gevolgen voor de samenleving merkbaar. De leefbaarheid komt onder druk te staan door het verlagen van de capaciteit. Specifiek geldt dit voor de binnenstad, waar zij veelvuldig aanwezig zijn en bijdragen aan het tegengaan van overlast. Het niet meer surveilleren tijdens de horecanacht druist daarnaast in tegen de afspraken die met de politie zijn gemaakt over de inzet in de horeca. Boa's en politie kijken om het weekend de camera's uit 's nachts. Daarnaast is afgesproken dat beiden aanwezig zijn in de binnenstad. Dit is erg belangrijk in verband met de veiligheid in de binnenstad.

Geen vervanging stadswacht (fietsparkeren) na pensionering (uit: taakstellingen)

Eén van de medewerkers van de stadswacht zet zich in voor het fietsparkeren: het signaleren en tijdig weghalen van fietswrakken of achtergelaten fietsen. Deze medewerker gaat vanaf 2027 met pensioen. Het voorstel is deze medewerker niet te vervangen en richting 2027 uit te werken of de werkzaamheden op een andere manier ingevuld kunnen worden.

Achtergebleven fiets(wrakken) zorgen op dit moment voor overlast en een verloederd straatbeeld. Hierover wordt geregeld geklaagd bij de gemeente. Door de fietsen weg te halen, wordt dit opgelost. Onderzocht moet worden of het mogelijk is dit op een andere manier alsnog uit te voeren. Mocht dit niet kunnen, maar wordt wel gestopt met de werkzaamheden, dan neemt de overlast toe. Inwoners, in de gehele gemeente, maar met name bij het station en in de binnenstad worden potentieel door deze bezuiniging geraakt.

Stoppen met toezicht alcoholwet (uit: taakstellingen)

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk gemaakt voor het toezicht op de Alcoholwet. We kunnen besluiten te stoppen met toezicht op de horeca. Dit betekent wel dat we onze verantwoordelijkheid niet effectief kunnen opvolgen. Daarnaast kan handhavend optreden ook inkomsten (in de vorm van boetes) opleveren. Echter, op voorhand is dit niet te kwantificeren.

Momenteel hebben we budget om externe toezichthouders in te huren om effectief toezicht te houden. In en na 2025 zetten we sterker in op toezicht in de horeca. Daarbij gaat met name aandacht uit naar het overtreden van de Alcoholwet en de controle of horecazaken schenken aan minderjarigen. Deze controles zijn alleen effectief wanneer hiervoor 'mystery guests' worden ingehuurd.

Door hierop te bezuinigen, bestaat de kans dat horecazaken minder strikt de Alcoholwet volgen. De kans is daardoor groter dat minderjarigen eenvoudig alcohol verkrijgen, met alle gezondheidsgevolgen van dien. Het tegengaan hiervan is een thema dat de afgelopen 1,5 jaar veel politieke aandacht heeft gekregen. Het stoppen met toezicht op de horeca heeft ook gevolgen voor de strategische opgaven in het sociaal domein en de inzet op JIJ KUNT.

Het voorstel is om vanaf 2028 te bezuinigen op toezicht alcoholwet. Op deze manier kan de aanpak die in 2025 gestart is doorlopen in 2026 en 2027. Door dit tot en met 2027 door te laten lopen, kan effectief ingezet worden op dit thema en blijft het effect ook langer. Mocht dit budget al stopgezet worden in 2026, dan is op voorhand al duidelijk dat onvoldoende slagkracht beschikbaar is om effectief te handhaven.

B.6. Vitale cultuur

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Afschaffen amateurkunstregeling (uit: taakstellingen)

Een mogelijke bezuiniging is om de amateurkunstregeling (gefaseerd) af te schaffen. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- Beperkter cultureel aanbod: verenigingen kunnen minder activiteiten organiseren. Dit gaat ten koste van de culturele diversiteit en het aanbod in de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de lampionoptocht, Koningsdag, Kerst in Oud Kampen etc.
- Afname van gemeenschapszin (sociale cohesie): minder culturele evenementen zorgen dat de verbinding tussen inwoners kleiner wordt. Dit heeft invloed op de gemeenschapszin.
- Economische impact: cultuur trekt bezoekers en ondersteunt lokale ondernemers. Een afname kan negatieve economische gevolgen hebben.

Een bezuiniging kan een geldige reden zijn om een subsidieregeling in te trekken, maar het moet wel zorgvuldig, gemotiveerd en proportioneel gebeuren. Anders kan het onrechtmatig zijn. Op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur is een tijdige aankondiging van een beëindiging van de amateurkunstregeling nodig. Onderzocht moet worden of dit gefaseerd moet worden zodat de subsidieaanvragers geleidelijk nieuwe inkomstenbronnen kunnen vinden voor de culturele activiteiten. Bij het toekennen van dit voorstel is de inzet om het opheffen van de regeling vanaf 2027 in te laten gaan.

Niet verhogen budget Cultuurfonds vanuit MIK (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het Cultuurfonds bestaat uit structureel middelen en in 2024, 2025 en 2026 incidenteel aangevuld met € 100.000 vanuit het MIK. Het is mogelijk om in 2026 geen verhoging vanuit het MIK te doen. De middelen vallen dan niet vrij, maar blijven gereserveerd in het MIK.

Herhuisvesten RTV IJsselmond (uit: taakstellingen)

RTV IJsselmond is gehuisvest in de Stadskazerne. We hebben geen huisvestingsplicht. Wel is er sprake van een instandhoudingsplicht van de voorziening. Gelet op de geschiedenis hebben we tevens een morele en juridische (gewoonterecht) inspanning naar de omroepstichting hen te huisvesten.

Zowel de gemeente als de omroep erkennen dat herhuisvesting kansrijk is, omdat momenteel het gehuurde deel in de Stadskazerne niet optimaal benut wordt. Het voorstel om de huidige huisvesting van RTV IJsselmond op te heffen en via het accommodatiebeleid een goedkoper alternatief te zoeken heeft een extra voordeel als er voor de vrijvallende vierkante meters in de Stadskazerne een nieuwe huurder wordt gevonden. Een opgave die overigens past binnen de samenlevingsconsultatie die wordt ondernomen om de Stadskazerne efficiënt, functioneel en aantrekkelijk te benutten.

Het effect van deze opgave is afhankelijk van waar de omroepstichting gehuisvest gaat worden. Alternatieven hiervoor moeten nog nader verkend worden. Bij herhuisvesting is het van belang dat de omroep een plek krijgt waarbij ze vindbaarder en zichtbaarder worden.

Verder verhogen taakstelling Quintus

In de Perspectiefnota stellen we voor om Quintus een gefaseerde taakstelling op te leggen van € 80.000 in 2026 en € 160.000 vanaf 2027. Het is mogelijk om Quintus vanaf 2028 een verdere verhoging van de taakstelling op te leggen van € 80.000 in 2028 en € 160.000 vanaf 2029. De totale taakstelling in 2028 wordt dan € 240.000 en vanaf 2029 € 320.000.

Indien uw raad hiervoor kiest, dan wordt aan Quintus een aanvullende opdracht verleend om inzichtelijk te maken wat deze verdere verhoging betekent voor de inzet en output.

Realiseren IJsselkogge Paviljoen (uit: projecten)

Dit voorstel behelst het uitstellen of afstellen van het realiseren van het IJsselkogge Paviljoen. Dit levert op korte termijn geen directe begrotingsruimte op, omdat de kapitaallasten pas vanaf 2028 drukken op de begroting. Op de langere termijn kan het echter wel leiden tot lagere uitgaven. Naast exploitatiekosten zijn in de begroting ook baten voor het realiseren van het IJsselkogge Paviljoen opgenomen, die ook wegvallen als we het paviljoen niet realiseren.

Aan dit voorstel zijn verschillende risico's verbonden. Er is in totaal voor € 750.000 aan subsidies toegekend door de provincie Overijssel en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Er lopen bovendien nog subsidieaanvragen ter waarde van € 850.000, waarover in 2025 duidelijkheid wordt verwacht. Stoppen met het project betekent dus een mogelijk verlies van € 750.000 tot € 1.600.000 aan subsidies.

Ook zijn er aanzienlijke bestuurlijke risico's. Het uitstellen of afstellen van het project kan leiden tot gezichtsverlies bij partijen als het RCE, Rijkswaterstaat, Batavialand en de provincies Flevoland en Overijssel. De IJsselkogge is op verzoek van de gemeente Kampen opgegraven en geconserveerd, waarbij het Rijk circa € 8 miljoen aan kosten heeft gemaakt. Kampen heeft toen toegezegd de Kogge tentoon te stellen. Als de gemeente zich nu terugtrekt, is het onzeker hoe het Rijk daarop reageert. Een schadeclaim is niet uit te sluiten.

De opgave voor Havenweg 3 en 5 blijft bestaan, ook als uw raad kiest voor uitstel of afstel van het realiseren van het IJsselkogge Paviljoen. Voor de opgave aan Havenweg 3 en 5 is in de Programmabegroting 2025 een bedrag van € 1,1 miljoen opgenomen.

Sluiten bibliotheeklocatie IJsselmuiden (uit: taakstellingen)

Een mogelijkheid om te bezuinigen is het opheffen van de bibliotheekfunctie in Kulturhus Sonnenburgh IJsselmuiden. De functie kan als mogelijk alternatief worden opgenomen in de Stadskazerne of geadopteerd worden door scholen in IJsselmuiden.

De vestigingen van de bibliotheek in IJsselmuiden en Kampen dragen bij aan de missie om laagdrempelig en toegankelijk te zijn voor alle inwoners met aandacht voor lezen, leren en ontmoeten. Het aantal bezoekers en uitleningen suggereert een aanzienlijke betrokkenheid van volwassenen en jongeren in IJsselmuiden (35.160 bezoekers en 60.402 uitleningen, waarvan 19.333 voor volwassenen en 38.938 voor jeugdleden). De hoofdvestiging van de bibliotheek in de Stadskazerne ontving in dezelfde periode naar schatting 175.000 bezoekers en er werden 320.000 boeken uitgeleend (jaarverslag 2023).

Het bezuinigingsvoorstel staat haaks op de ontwikkeling die de bibliotheek onder OverO aan het doormaken is. Met een financiële stimulering vanuit de SPUK-regeling (€ 464.000) worden beide vestigingen doorontwikkeld in haar basisvoorzieningen en zijn de openingstijden verruimd om jongeren te bereiken. Er wordt hiermee gewerkt aan het landelijke doel om het netwerk van fysieke bibliotheken te herstellen en te versterken, zodat het voldoet aan de toekomstige zorgplicht (2026).

Toch lijken er mogelijkheden om op alternatieve wijze de functie van de bibliotheekvestiging in IJsselmuiden anders te organiseren. Bijvoorbeeld door de uitleenfunctie in scholen onder te brengen. Dit gebeurt al op kleine schaal. Ook kan centralisatie van bibliotheekwerk naar de Stadskazerne het gevolg hebben dat de toename van het bezoek daar voor de gewenste levendigheid zorgt.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) stelt momenteel geen verplichting aan gemeenten om een bibliotheek in stand te houden. De aanstaande zorgplicht (2026) voor bibliotheken zorgt ervoor dat gemeenten wettelijk verplicht worden om te voorzien in een volwaardige bibliotheekvoorziening. De exacte invulling van deze zorgplicht wordt nader uitgewerkt. Het streven is dat iedere inwoner binnen een redelijke afstand toegang heeft tot een volwaardige bibliotheekvoorziening. Afstanden van meer dan vijf kilometer worden als problematisch beschouwd. Hiervan lijkt geen sprake.

Er is sprake van een huurovereenkomst tussen de Bibliotheek, Quintus en Beter Wonen die loopt tot 2031. Dit punt moet nader onderzocht worden. Afhankelijk van de huurovereenkomst kan met het sluiten van de bibliotheeklocatie in IJsselmuiden vrijwel direct een start gemaakt worden.

B.7. Bouwen aan toekomstbestendige wijken, dorpen en kernen

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Afschaffen welstand (uit: taakstellingen)

We kunnen de welstandscommissie afschaffen, zodra de commissie ruimtelijke kwaliteit is ingesteld en operationeel is. Het afschaffen van de welstand levert echter geen bezuiniging op. Als voor een vergunningaanvraag een welstandsadvies nodig is dan brengen we hiervoor leges in rekening. Deze zijn hoger dan wat het Oversticht in rekening brengt. Per saldo maken we de bezuinigingstaakstelling groter bij het afschaffen van de commissie welstand.

Afhankelijk van de instelling van de commissie ruimtelijke kwaliteit kunnen we elk jaar stoppen met de commissie Welstand. Het contract met het Oversticht is jaarlijks opzegbaar.

Het afschaffen van de welstandscommissie kan verschillende maatschappelijke effecten hebben: Meer vrijheid en creativiteit: inwoners krijgen meer vrijheid om hun bouwprojecten naar eigen inzicht vorm te geven. Dit kan leiden tot meer creatieve en diverse architectuur.

- Snellere bouwprocedures: zonder de noodzaak van een welstandstoets kunnen bouwvergunningen sneller worden afgegeven, wat de efficiëntie van bouwprojecten verhoogt.
- Verantwoordelijkheid bij inwoners: er wordt meer verantwoordelijkheid bij inwoners gelegd om rekening te houden met het straatbeeld en de esthetiek van hun omgeving.
- Risico op esthetische variatie: hoewel veel mensen een universeel beeld van een 'mooi huis' hebben, bestaat er een risico dat sommige bouwprojecten niet goed passen in het bestaande straatbeeld.
- Gemeentelijke autonomie: gemeenten kunnen zelf bepalen of ze een welstandstoets willen uitvoeren, wat leidt tot variatie in beleid en aanpak tussen verschillende gemeenten.
- In sommige gemeenten zijn er positieve ervaringen met het afschaffen van de welstandscommissie. Hier blijkt dat het straatbeeld niet significant is aangetast en dat inwoners goed in staat zijn om esthetisch verantwoorde keuzes te maken.

Pauzeren Gebiedsvisie Hagenbroek (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het pauzeren van de gebiedsvisie Hagenbroek. Met dit voorstel kunnen we op korte termijn kosten besparen. Het pauzeren van dit project brengt wel enkele risico's met zich mee. Zo zet het temporiseren het gebied 'op slot' en verwachten stakeholders actie. Het is mogelijk om dit project per direct te pauzeren.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

Uw raad heeft in oktober 2024 het IHP vastgesteld na uitvoerig overleg met de schoolbesturen. In het kader van het toekomstbestendig meerjarig financieel perspectief heeft Lysias/Cebeon een verdiepend gesprek gevoerd over het IHP. Uit de analyse blijkt namelijk dat de kapitaallasten van de investeringen in onderwijshuisvesting in 2039 bijna verdubbelen ten opzichte van de kapitaallasten in 2023. Naar aanleiding van het rapport Lysias/Cebeon hebben wij ten opzichte van het huidige IHP (hieronder scenario A) drie scenario's verkend die tot besparingen op het IHP kunnen leiden.

Onze conclusie naar aanleiding van deze verkenning is dat wij vast willen houden aan het huidige IHP en de normen die daarin door uw raad zijn vastgesteld. Hieronder lichten wij per scenario toe waarom.

Scenario's:

A. Huidig IHP (grondslag bedragen Ruimte OK, inclusief eigen bijdrage schoolbesturen)

Hieronder staat het originele IHP opgenomen zoals dat door uw raad in 2024 is vastgesteld.

B. Huidig IHP (VNG in plaats van Ruimte OK, 0% eigen bijdrage schoolbesturen, 50% bij verduurzaming)

Wanneer we met VNG-bedragen gaan rekenen in plaats van met Ruimte OK bedragen, dan wordt de totale investering voor het IHP verlaagd van € 97,5 miljoen naar € 90,6 miljoen, ofwel een 'besparing' van bijna € 7 miljoen over de gehele looptijd 2025-2044. Echter, omdat we met de VNG-bedragen teruggaan naar de wettelijke basis van het Bouwbesluit en niets extra's doen aangaande verduurzaming en binnenklimaat, vervalt de eigen bijdrage van schoolbesturen. Hiermee vervalt dus € 3,2 miljoen aan dekking vanuit de eigen bijdrage. Dit resulteert erin dat er uiteindelijk een 'nettobesparing' van € 6,9 minus € 3,2 = € 3,7 miljoen resteert over alle projecten.

Risico: bij de keuze voor VNG-bedragen in plaats van Ruimte OK wijst de aanbestedingspraktijk momenteel uit dat de VNG-bedragen niet toereikend zijn om te voldoen aan de wettelijke bepalingen

uit het Bouwbesluit. De kans dat we als gemeente op individueel projectniveau nog moet 'bijpassen' is aanzienlijk. Overigens komen voor VSO De Spanker de gemeentelijke kosten bij de VNG-bedragen hoger uit dan bij Ruimte OK, vanwege het wegvallen van de eigen bijdrage van het schoolbestuur.

C. Huidig IHP (zoals B maar dan met doorfaseren scholen Venekwartier en IJsselmuiden)

De fasering van de scholenbouw in Venekwartier verandert (één school in fase 2 en één school in fase 3). Daarnaast wordt de vernieuwing van Eben Haezer en Rehoboth in IJsselmuiden losgekoppeld van de nieuwbouw in plan 'Drostenerf' en wordt de vernieuwing van de onderwijshuisvesting verplaatst van fase 2 naar fase 3 (zie in tabel ook regel *Ombuiging Drostenerf*). Het doorschuiven van deze beide projecten scheelt € 10,4 miljoen aan stichtingskosten in fase 2. Echter: deze beide verschuivingen hebben geen effect op de totale investering van het IHP, maar uitsluitend met de timing wanneer deze investering zich voordoet. Wanneer besloten wordt om voorlopig geen woningbouw in Venekwartier te starten, dan komt er overigens voorlopig helemaal geen school in Venekwartier. De schoolvoorziening wordt immers gekoppeld aan de woningbouw in die wijk.

Dit scenario levert net als scenario B een besparing op van € 3.700.000. Verschuivingen hebben geen effect op de totale investering van het IHP, maar uitsluitend met de timing wanneer deze investering zich voordoet.

Risico:

De huidige lasten van de tijdelijke huisvesting van het Stroomdal (€ 112.000 per jaar) lopen door zolang er geen alternatieve voorziening in Venekwartier is.

D. Alleen wettelijke zorgplicht

Wanneer de gemeente zich strak aan de minimale wettelijke zorgplicht wil houden vanuit de onderwijshuisvestingsverordening, dan vervalt een groot deel van de investeringen die niet zijn verbonden aan het realiseren van nieuwe huisvestingscapaciteit in Reeve en Venekwartier. Het gaat hierbij om een groot deel van de projecten die in het IHP als urgentie 2 en verder zijn opgenomen in de fasen drie tot en met vijf.

In dit scenario kunnen de uitgaven gedurende de hele looptijd van het IHP worden beperkt tot een bedrag van € 30.500.000 (VNG-norm, geen bijdragen schoolbesturen).

Risico:

Het doorschuiven of niet doen van renovaties en vervangende nieuwbouw kunnen we niet eindeloos uitstellen. Ooit komt er een moment dat de wettelijke zorgplicht wel in het geding komt. De gemiddelde leeftijd van veel onderwijspanden is de theoretische levensduur van 40 jaar immers allang voorbij. Daarnaast schuiven een steeds grotere opgave door naar volgende generaties.

Niet starten met woonwagendplaatsen Constructieweg (uit: projecten)

Een mogelijke bezuiniging is om op dit moment niet te starten met de woonwagendplaatsen aan de Constructieweg. Hiermee kunnen we op korte termijn kosten besparen. Wel brengt afstellen risico's met zich mee. Begin maart hebben we aangegeven dat het participatietraject rond de woonwagendplaatsen moet starten. Hiermee hebben we mogelijk verwachtingen gewekt bij betrokkenen. Het is mogelijk om per direct ervoor te kiezen om niet te starten met de woonwagendplaatsen aan de Constructieweg.

Pauzeren woonwagenstandplaatsen Schansdijk (uit: projecten)

Het is mogelijk om het project 'Woonwagenstandplaatsen Schansdijk' te pauzeren. Hiermee kunnen we op korte termijn kosten besparen. Het project bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase, waardoor we het nog kunnen pauzeren. Wel bestaat daarbij het risico dat dit weerstand oplevert vanuit de gemeenschap. Ook zijn er voor dit project al subsidies ontvangen. Het pauzeren van dit project is per direct mogelijk.

B.8. Werken aan toekomstbestendige en duurzame economie

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Eenmalige besparing op budget Actualiseren nota economie 2015 (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Dit voorstel betreft een eenmalige besparing van € 100.000 op het budget voor het actualiseren van de nota economie 2015. Dit betreft een incidenteel budget voor 2025, waaruit we lopende projecten financieren. Dit budget is onder andere bedoeld voor het sociaaleconomisch beraad (SEB) en het opstellen van de lokale economische agenda, inclusief externe inhuur van personeel. Er is zicht op het realiseren van het actualiseren van de nota economie 2015.

Afbouwen subsidieregeling Evenementen (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om gefaseerd te bezuinigen op uitgaven voor de coördinatie en subsidiëring van evenementen. Gezien de jarenlange subsidierelatie en de vele evenementenorganisatoren die hierdoor geraakt worden, kan het afbouwen van deze subsidieregeling op zijn vroegst in 2027 worden gestart. Dit heeft de volgende maatschappelijke gevolgen:

- minder inzetbaarheid van de eventencoördinator;
- geen evenementen meer zoals Kerst in Oud Kampen (Kiok), FullColor Festival, Sail Kampen en Kamper-uitdagen en Hanzefest;
- Economische impact op bestedingen in de binnenstad door het risico dat minder bezoekers naar onze stad zullen komen;
- Minder sociale cohesie en beleving in de stad voor onze inwoners door het wegvallen van evenementen.

Het bezuinigen op evenementen raakt onze programma's Economie en Binnenstad. Voor de binnenstad willen wij graag reuring en beleving toevoegen. Daarnaast heeft de subsidieregeling Evenementen ook als belangrijk doel om de sociale cohesie en leefbaarheid onder onze inwoners te bevorderen.

Het afbouwen van de subsidieregeling heeft naar verwachting als gevolg dat er geen evenementen meer in onze stad worden georganiseerd. Gezien het recente politieke debat over het evenementenbeleid is dit geen wenselijk en realistisch scenario.

Afbouwen subsidieregeling toeristische marketing (Regiomarketing) (uit: taakstellingen)

Als gemeente verstrekken we subsidie voor activiteiten die bijdragen aan het promoten van Kampen, als onderdeel van de IJsseldelta en de Hanzesteden. Afbouw van deze subsidieregeling brengt de volgende maatschappelijke gevolgen met zich mee:

- minder zichtbaarheid en aantrekkingskracht van onze Hanzestad
- economische impact op bestedingen in m.n. de binnenstad
- Minder aanbod- en productontwikkeling van de vrijetijdsector
- concurrentiepositie t.o.v. andere Hanzesteden

Een bezuiniging op de subsidie voor regiomarketing raakt met name retailondernemers in de binnenstad en logiesverstrekkers. Ook zorgt het voor minder reuring en minder bezoekers en daarmee lagere opbrengsten van toeristenbelasting en minder horeca-opbrengsten.

Het afbouwen van deze subsidieregeling raakt met name onze programma's Economie en Binnenstad. Voor de binnenstad moeten wij waken voor de opeenstapeling van bezuinigingen die ervoor zorgen dat het moeilijk is om de opgave van een leefbare en toekomstbestendige binnenstad te realiseren. Kampen zal minder aantrekkelijk worden voor bezoekers van buitenaf.

Dit bezuinigingsvoorstel heeft ook een negatief effect op onze regionale samenwerking met Zwolle, Zwartewaterland en nog zes andere Hanzesteden waar we mee samenwerken. Marketing Oost krijgt ook provinciale subsidies en neemt eventueel deel aan Europese subsidies waar alle gemeenten van mee profiteren. Deze meekoppelkansen missen wij als we de gehele subsidieregeling stoppen.

Aangezien er sprake is van een jarenlange subsidierelatie in de regio en Marketing Oost de provinciale 'Destination Marketing Organisation' is voor de hele provincie, kunnen we hier ons niet zomaar (deels of geheel) uit terug trekken. Op zijn vroegst denken wij deze subsidieregeling vanaf 2028 te kunnen laten vervallen.

Vrij laten vallen Reserve verbreding sluizen Kornwerderzand (uit: aanpassingen bestaand beleid)

De gemeente Kampen heeft een bijdrage van € 250.000 geleverd aan de reserve voor de verbreding van de sluizen bij Kornwerderzand. Het is mogelijk om dit bedrag vrij te laten vallen. Een belangrijk risico hierbij is dat het intrekken van deze bijdrage kan worden gezien als een onbetrouwbaar partnerschap, omdat er vanuit Kampen een bestuurlijke toezegging is gedaan. Het terug vrij laten vallen van dit budget vergt dus bestuurlijke uitleg.

Let op! De verbreding van de Kornwerderzand sluizen gaat toch door

Eenmalige besparing op budget Revitalisering bedrijventerreinen Haatland fase 3 (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Met dit voorstel beogen we eenmalig € 140.000 te besparen op fase 3 van het revitaliseren van het bedrijventerrein Haatland. Dit betreft incidenteel geld voor 2025. Voor fase 3 van het revitaliseren van het bedrijventerrein is al wel een plan van aanpak gemaakt, maar het is nog niet aanbesteed. Hoewel de aanbesteding nog niet gedaan is, is er wel zicht op realisatie.

B.9. Werken aan een bereikbare stad

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Pauzeren IBP Planvoorbereiding herinrichting gedeelte Oosterlandenweg, vanaf burgemeester Van Engelenweg tot Goudplevier (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het uitstellen of afstellen van de herinrichting van het gedeelte Oosterlandenweg, tussen Burgemeester Van Engelenweg en Goudplevier. Hiermee kunnen we op korte termijn uitgaven beperken. Het volledig afstellen van dit project brengt echter meerdere risico's met zich mee. Zo heeft het participatietraject reeds plaatsgevonden, waardoor het niet doorgaan kan leiden tot politiek gezichtsverlies. Daarnaast blijven noodzakelijk groot onderhoud en geplande veiligheidsmaatregelen achterwege. Dit resulteert in een verslechtering van het gemeentelijke areaal. Het project kunnen we per direct pauzeren.

Pauzeren IBP Planvoorbereiding aanpak verkeerssituatie Plasweg, als onderdeel van groot onderhoud, tussen de N760 Grafhorsterweg en de Koekoeksweg (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het afstellen of uitstellen van de aanpak van de verkeerssituatie Plasweg, dat onderdeel is van groot onderhoud tussen N760 Grafhorsterweg en Koekoeksweg. Met dit voorstel kunnen we op korte termijn uitgaven beperken. Dit project afstellen brengt meerdere risico's met zich mee. Zo heeft het participatietraject reeds plaatsgevonden. Dit kan politiek gezichtsverlies opleveren. Daarnaast wordt groot onderhoud en veiligheidsmaatregelen niet uitgevoerd. Dit betekent een achteruitgang van het areaal van de gemeente. Dit project kunnen we per direct pauzeren.

Openbaar vervoer (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Een mogelijke bezuiniging is het stoppen met de subsidie voor de buurtbussen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 3.744. Een belangrijk risico hierbij is dat de buurtbussen, waar veel inwoners van afhankelijk zijn, dan niet meer rijden.

Pauzeren Planvoorbereiding en uitvoering GO gedeelte Oosterlandenweg, vanaf Goudplevier tot Veilingweg (uit: projecten)

Het is mogelijk om de planvoorbereiding en uitvoering van de herinrichting van de Oosterlandenweg – het deel tussen de Goudplevier en de Veilingweg – uit te stellen of volledig te stoppen. Door deze maatregel kunnen we op korte termijn kosten besparen. Het stoppen met het project brengt risico's met zich mee. Het participatietraject met omwonenden en belanghebbenden is al doorlopen, waardoor het schrappen van de plannen kan leiden tot teleurstelling en mogelijk politiek gezichtsverlies. Daarnaast blijven noodzakelijk onderhoud en veiligheidsverbeteringen uit. Dit heeft een negatieve impact op het areaal van de gemeente. Het project kunnen we per direct pauzeren.

Snelfietsroute

Momenteel zijn we bezig met de planvoorbereiding van de snelfietsroute. De aanleg van de route hangt samen met woningbouw in Venekwartier en is daarmee afhankelijk van de besluitvorming rondom Reevedelta. Het niet verder uitwerken van dit plan heeft tot gevolg dat de ambities uit de vastgestelde gebiedsvisie Reevedelta en het Gebiedsgericht MIRT onderzoek 'Bereikbaarheid Zwolle en omgeving' geen vervolg krijgen. De provincie werkt sinds dit voorjaar aan een verkenning voor de realisatie van de doorfietsroute Lelystad – Dronten – Kampen (geplande realisatie 2027). De provincie richt daarnaast in 2026 de doorfietsroute op de parallelweg langs de N764 in als fietsstraat met rood asfalt. Van de gemeente wordt verlangd de verbinding tussen beide doorfietsroutes nader uit te werken en deze waar mogelijk te realiseren, zodat er een doorgaande doorfietsroute ontstaat tussen Zwolle en Lelystad. Daarnaast is er vanuit het Rijk een subsidie toegekend voor de realisatie van de doorfietsroute in Kampen in het kader van de versnelling woningbouw. Deze subsidie kan mogelijk als gevolg van het niet verder uitwerken van het plan komen te vervallen. Dit betekent dat een eenmalige besparing op korte termijn kan leiden op langere termijn leiden tot het niet verkrijgen van de gereserveerde Rijkssubsidie (€ 1.500.000) en provinciale subsidie (mogelijk 75% van de resterende gemeentelijke uitvoeringskosten).

Verlagen budget Aanpak verkeersveiligheid (uit: taakstellingen)

Een mogelijke bezuiniging is het verlagen van het budget voor de aanpak van verkeersveiligheid (o.a. aanpak verkeersonveilige locaties, inzet verkeerseducatie en gedragsbeïnvloeding). Verlagen van het budget kan leiden tot het behoud van onveilige verkeerssituaties en ongewenst verkeersgedrag, met op langere termijn een toename van risico op (letsel)ongevallen met emotionele/economische schade tot gevolg.

De beperking van inzet op gedragsbeïnvloeding kan er tevens toe leiden dat weggebruikers (kinderen, ouderen, mindervaliden en nieuwkomers) minder vaak zelfstandig met de fiets durven deel te nemen aan het verkeer en vaker de auto gebruiken of beperkter deelnemen aan de maatschappij. Het leidt ook tot een toename van meldingen vanuit de samenleving die niet adequaat afgehandeld kunnen worden.

Minder budget voor de aanpak van verkeersveiligheid heeft onder andere raakvlakken met het gezondheidsbeleid, inclusiviteit, de aanpak van eenzaamheid, het programma binnenstad en de ontwikkeling van de woningbouwopgaven in onze gemeente. Daarnaast hebben we met de provincie afspraken gemaakt over de inzet van financiële middelen voor de uitvoering van verkeerseducatie in de gemeente. Belangrijk is te weten dat de aanpak van de verkeersveiligheid door de provincie op de volgende wijze gesubsidieerd wordt:

- Aanpak kleine infra: 25% subsidie
- Aanpak fietsmaatregelen: 50% subsidie
- Uitvoering verkeerseducatie/ gedragsmaatregelen: 75% subsidie

Het jaarlijks gemeentelijk budget voor aanpak verkeersveiligheid is exclusief de subsidiebijdrage totaal € 163.652 per jaar. Een bezuiniging van 5% leidt structureel tot € 8.180 aan minder uitgaven, maar ook tot het verval van eenzelfde bedrag van de provincie.

B.10. Toekomstbestendige en vitale binnenstad

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Gebiedsontwikkeling Bovenkerk – Oudestraat 5 (C&A pand) (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het temporiseren van het project Oudestraat 5 (C&A pand), waarmee we op korte termijn uitgaven kunnen beperken. Het risico is dat het pand bij pauzering van het project nog langer leeg komt te staan. Ook heeft dit project al veel persaandacht gehad, waardoor het onder een vergrootglas ligt. Ook is het onderdeel van de visie 'Transitie en Transformatie Binnenstad Kampen'. Het project kunnen we per direct stilleggen.

Herinrichting Binnenstad: Botermarkt (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het pauzeren van het herinrichtingen van de Botermarkt. Hiermee kunnen we op korte termijn uitgaven beperken. Dit project bevindt zich momenteel in de voorbereidende fase en heeft eerder vertraging opgelopen door een negatief collegebesluit. Ook bij dit voorstel geldt dat het participatietraject al in een vergevorderd stadium heeft plaatsgevonden. Zo is er al gesproken met bewoners, ondernemers en het kerkgenootschap. Ook ligt er al een concept eindontwerp klaar en is de herinrichting van de Botermarkt onderdeel van de visie 'Transitie en Transformatie Binnenstad Kampen'. Het pauzeren van dit project is per direct mogelijk.

Citymarketing en binnenstadsmanagement (uit: taakstellingen)

In 2025 laten we een onderzoek verrichten naar welke bekostigingsvorm passend en houdbaar is voor citymarketing en binnenstadsmanagement. Ook vindt er een benchmark plaats met twee andere gemeenten. Op basis van het onderzoek en de benchmark wordt een aantal toekomstscenario's uitgewerkt. Naar aanleiding hiervan kunnen we in 2026 onderzoeken of we onze subsidieregeling citymarketing gefaseerd kunnen afbouwen en/of anders kunnen inrichten.

Met Kampen Partners hebben we een subsidieregeling wonen, werken en recreëren. Deze regeling kunnen we formeel geheel of gedeeltelijk opzeggen, mits wij een redelijke termijn in acht nemen. Omdat het hier gaat om een jarenlange subsidierelatie en personeel dat hiervoor wordt ingehuurd, kunnen we dit niet op korte termijn realiseren. Dit betekent dat wij op zijn vroegst vanaf 2028 hierop een structurele bezuiniging kunnen laten plaats vinden. Overigens is het niet wenselijk en realistisch om in zijn geheel geen budget voor citymarketing en binnenstadsmanagement van onze stad beschikbaar te stellen. Dit heeft als maatschappelijke gevolgen:

- minder zichtbaarheid en aantrekkingskracht van onze Hanzestad;
- economische impact op bestedingen in m.n. de binnenstad;
- meer leegstaande panden door wegvallen coördinerende binnenstadsmanager;
- concurrentiepositie t.o.v. andere Hanzesteden.

Een bezuiniging op citymarketing en binnenstadsmanagement raakt met name de retailondernemers in de binnenstad, maar ook onze inwoners en bezoekers. Het raakt onze programma's Economie en Binnenstad. Voor de binnenstad moeten wij waken voor de opeenstapeling van bezuinigingen die ervoor zorgen dat het moeilijk is om de opgave van een leefbare en toekomstbestendige binnenstad te realiseren.

Parkeerplan Binnenstad: onderdeel dynamische parkeerverwijssysteem (uit: projecten)

Het project bevindt zich nog in de voorbereidende fase. Wel moeten we rekening houden met het feit dat het plan naar aanleiding van een intensieve begeleidingscommissie door uw raad is vastgesteld met de intentie om de binnenstad autoluw te maken. Hiervoor zijn al verschillende maatregelen getroffen met betrekking tot het betaald parkeren en het weren van een tweede vergunning. Ook is er in deze Perspectiefnota een urgent voornemen verwerkt voor de uitvoering van het parkeerplan binnenstad (parkeervoorziening Berghuisplein; zie hoofdstuk 3.10 *Toekomstbestendige en vitale binnenstad*).

Parkeerplan Binnenstad: onderdeel fietsparkeren (uit: projecten)

Het project bevindt zich nog in de voorbereidende fase. Wel moeten we rekening houden met het feit dat het plan naar aanleiding van een intensieve begeleidingscommissie door uw raad is vastgesteld met de intentie om de binnenstad autoluw te maken. Hiervoor zijn al verschillende maatregelen getroffen met betrekking tot het betaald parkeren en het weren van een tweede vergunning. Ook is er in deze Perspectiefnota een urgent voornemen verwerkt voor de uitvoering van het parkeerplan binnenstad (parkeervoorziening Berghuisplein; zie hoofdstuk 3.10 *Toekomstbestendige en vitale binnenstad*).

Herzien contracten parkeervoorzieningen Binnenstad (uit: taakstellingen)

Een bezuiniging op de parkeervoorzieningen in de binnenstad is mogelijk. Dit kan door de bestaande contracten voor het gebruik, beheer en onderhoud van de parkeervoorzieningen in de binnenstad door Taxameter centrale (TMC) te herzien (incl. bonus/malusregeling), het aantal parkeerautomaten te verminderen en de contributie Vexpan (platform parkeren Nederland) te laten vervallen.

De bijstelling van de lopende contracten raken met name de bedrijven TMC en Vexpan. De herziening van het contract met TMC leidt tot minder betaalautomaten. Bezoekers van de binnenstad moeten als gevolg hiervan mogelijk langer lopen om hun parkeerbelasting te kunnen betalen.

Dit voorstel kan gevolgen hebben voor het programma Binnenstad en invoering van het Parkeerplan binnenstad (minder gastvrij en minder toegankelijk).

Niet invoeren ANPR camerasysteem (als vervanging van de pollers) (uit: taakstellingen)

Een mogelijke bezuiniging is om het door ons vastgestelde ANPR camerasysteem niet in te voeren en gebruik te blijven maken van de inzet van onze handhavingsdienst.

De urgentie voor het realiseren van een nieuw, strikt toegangssysteem wordt door de bewoners en ondernemers breed gedragen. Immers er is overlast van auto's en brom- en snorfietsen, ook buiten winkeltijden. Dit probleem wordt met de inzet van ANPR effectief aangepakt, met name de overlast buiten winkeltijden. Dit heeft een positief effect op de leefbaarheid. Overtredingen worden door de inzet van de ANPR automatisch beboet. Dit effect is met de huidige inzet van onze handhavingsdienst aanzienlijk minder.

Met het vervallen van de investeringsmiddelen blijft het systeem van het zes dagen per week opzetten en neerlaten van de klappalen door handhaving bestaan. De voortzetting van het huidige toegangsbeleid blijft hiermee 50 uur per week aan handhavingscapaciteit kosten. Er blijft daarbij minder grip op de verkeerssituatie op Oudestraat, Plantage, Geerstraat en de omgeving rondom de Botermarkt (bezoekers Keldertje). Dit zijn namelijk gebieden waar bezoekers komen en verblijven op terrassen. De overlast op dergelijke locaties wordt daar extra door de (horeca)ondernemers, maar ook omwonenden, gevoeld. Het laten vervallen van dit project vraagt naar verwachting wel om aanvullende inzet van onze handhavers in de binnenstad.

Dit voorstel leidt tot een besparing doordat de investering voor implementatie van de ANPR niet wordt doorgevoerd en er jaarlijks geen kosten hoeven te worden gemaakt voor licenties, beheer en onderhoud van het systeem. Handhaving en toezicht hoeft daarnaast geen tijd te spenderen aan het controleren, uitlezen en verwerken van de camerabeelden, maar blijft wel nodig op straat.

B.11. Versnellen van verduurzaming

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Asset management vastgoed/gebouwenbeheer en versneld afstoten niet-krachtpanden (uit: rapport Lysias/Cebeon)

Met het vaststellen van het vastgoedbeleid 'Kiezen voor kracht' is een aanzet gemaakt voor het professionaliseren van het asset management. Met het aannemen van een portefeuillemanager vastgoed en een projectleider verduurzaming vastgoed kunnen we hier een vervolg aan geven. De professionalisering van assetmanagement draagt bij aan grip, controle en sturing op (financiële) resultaten van het gemeentelijk vastgoed. Het doel is om meer aan te sluiten op de NEN 8026 'Methode voor het waardegestuurd in standhouden van assets in de gebouwde omgeving'. Het is nu niet mogelijk asset management of bezuinigingen als gevolg hiervan op geld te zetten.

Daarnaast stoten we niet-krachtpanden versneld af. Dit levert zowel eenmalige verkoopopbrengsten als structurele besparingen op. Aangezien de meeste twijfel/niet-krachtpanden (grotendeels) zijn afgeschreven zijn de structurele besparingen vaak gering. Vanuit de Vastgoednota 'Kiezen voor Kracht' zijn er reeds panden in het perspectief 'Afstoten' geplaatst.

Het versneld afstoten heeft enige relatie met het accommodatiebeleid. In dit voorstel ligt echter de focus op panden die buiten het accommodatiebeleid vallen.

Belangrijke kanttekening is dat alle panden voor eventuele verkoop getaxeerd moeten worden op basis van marktwaarde en hier hogere en lagere verwachtingswaarden uit kunnen komen. Uiteindelijk bepalen locatiefactoren, de mate van alternatieve aanwendbaarheid van het pand en nog belangrijker de marktomstandigheden de uiteindelijke verkoopopbrengst. Het op geld zetten van panden die onder herontwikkelingsprojecten (gaan) vallen is niet opportuun, behoudens structurele besparingen. De woningen kunnen bij de huurders worden aangeboden. Dit kan tot een hogere opbrengst leiden dan de huidige inschatting.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie (uit: lucht in de begroting)

Binnen dit budget zit een post van € 100.000 voor bewonerssubsidie klimaatmaatregelen op eigen terrein. De afgelopen jaren heeft hier een onderbesteding plaatsgevonden. Het bijstellen van dit budget levert echter geen begrotingsruimte op, omdat de subsidieregeling gedekt wordt vanuit rioolheffing. Een bijstelling van dit budget kan via de rioolheffing wel een lastenverlaging opleveren voor inwoners.

B.12. Toekomstbestendige natuurlijke omgeving

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Verlagen budget beheer openbare ruimte (uit: taakstellingen)

Dit voorstel betreft alleen het beheer van de openbare ruimte. Het maken van andere beleidskeuzes voor de openbare ruimte, bijvoorbeeld op gebied van inrichting, kan op termijn ook besparing opleveren. Uw raad kan er voor kiezen hiervoor een aanvullende opdracht te formuleren, net als bij de bezuinigingsopgave voor openbaar groen. Dat vergt wel dat er later dit jaar een strategisch beleidsprogramma voor de openbare ruimte wordt vastgesteld. Daarvoor loopt reeds een traject.

Voor de openbare ruimte (wegen, onkruid op verharding, straatreinigen, civiele kunstwerken, verlichting en spelen*) is bepaald wat het bezuinigingspotentieel is als het onderhoudsniveau verlaagd wordt. Daarvoor zijn drie verschillende scenario's doorerekend.

Op dit moment geldt in de hele gemeente een onderhoudsniveau basis, met uitzondering van de Binnenstad Kampen, het Stadspark en begraafplaatsen (niveau hoog). In het scenario 'behoud' blijft dit onderhoudsniveau gelden. Er is in dat geval geen sprake van besparingen, maar van het verhogen van de uitgaven vanwege indexering en areaaluitbreiding.

In het scenario 'gericht bezuinigen' wordt voorgesteld om de onderhoudsniveaus voor elementenverharding (m.u.v. binnenstad) te verlagen naar onderhoudsniveau laag. Ook wordt het onderhoudsniveau van de gehele openbare ruimte in het buitengebied en op bedrijventerreinen verlaagd naar onderhoudsniveau laag. Dit voorstel is gebaseerd op het participatietraject met de samenleving en de raad dat loopt in het kader van het strategisch beleidsprogramma openbare ruimte. Het scenario 'gericht bezuinigen' betekent dat er in totaal € 185.000 per jaar bezuinigd kan worden op de openbare ruimte. Dit lijkt misschien weinig, maar om het onderhoudsniveau basis bij wegen en onkruid te handhaven is een indexering van € 370.000 nodig. De netto besparing is dus € 185.000, de bruto besparing is € 555.000.

Er is ook berekend wat het besparingspotentieel is als gemeentebreed het onderhoudsniveau wordt bijgesteld naar laag (scenario 'maximaal bezuinigen').

Het verlagen van het onderhoudsniveau betekent dat de kwaliteit van de infrastructuur en het wegennet achteruit gaat. Dat betekent dat er meer onkruid op wegverharding komt te staan, er vaker afval op de weg ligt, schade aan het wegdek minder snel hersteld wordt en dat de beeldkwaliteit achteruit gaat. Er kunnen minder of geen onverharde paden of paden met halfverharding aangelegd worden en er wordt gekozen voor goedkopere, minder duurzame materialen. Asfaltconstructie moet mogelijk eerder worden vervangen, doordat kleine beschadigingen niet hersteld worden en daardoor grotere schade opleveren. Op de lange termijn moeten wegen eerder vervangen worden (kapitaalvernietiging).

Een kanttekening bij dit bezuinigingsvoorstel is dat dit jaar al een bezuiniging is ingeboekt van € 20.000. Met een structurele (bruto) besparing van € 555.000 en de reeds ingeboekte bezuiniging van € 20.000 is dat voor vanaf 2027 een besparing van €575.000 (circa 10% van het totale budget openbare ruimte exclusief groen).

** Openbaar groen (wat ook onder de openbare ruimte valt) is in dit voorstel buiten beschouwing gelaten. Voor openbaar groen is een apart bezuinigingsvoorstel uitgewerkt, dat zowel beheer als beleid omvat.*

Herinrichting De Bongerd (uit: projecten)

Dit voorstel betreft het afstellen van de herinrichting van de Bongerd. Hiermee kunnen we op korte termijn kosten besparen. Het is mogelijk om de vergroening, de hittestressbeperking en/of de verduurzaming van het plein niet door te laten gaan. Risico's die hierbij horen is dat er wateroverlast kan ontstaan in de Groenestraat. Daarnaast is het projectteam al twee jaar in voorbereiding met de omgeving en de techniek. Het afstellen van dit project is per direct mogelijk.

Herinrichting Muntplein Klimaatadaptatie (uit: projecten)

Het voorstel betreft het stopzetten van de klimaatadaptieve maatregelen op het Muntplein. Deze maatregelen zijn al meerdere keren uitgesteld vanwege vertraging in de herinrichting van de omgeving rond de Bovenkerk. Er kan voor worden gekozen om de klimaatadaptatie definitief niet door te voeren. Een risico hierbij is dat we de rijksbijdrage van €43.000 voor deze maatregelen waarschijnlijk moeten terugbetalen. Het stopzetten van de klimaatadaptieve maatregelen is per direct mogelijk.

Schrappen uitvoeringsbudget natuurdoelenplan (uit: taakstellingen)

Uw raad heeft budget beschikbaar gesteld voor het versterken van de biodiversiteit in zijn algemeenheid. De middelen zijn vooruitlopend aangevraagd en toegekend op de uitvoering van het natuurdoelenplan. Daarvoor zijn ook verplichtingen aangegaan: bijdragen aan onder andere Groene Loper en stichting Steenbreek.

Het is mogelijk om het uitvoeringsbudget voor het natuurdoelenplan te schrappen. Wanneer we hiervoor kiezen (met in achtneming van de verplichtingen), betekent dat er geen middelen zijn voor de uitvoering van het natuurdoelenplan en dat deze opnieuw moeten worden aangevraagd bij de Perspectiefnota 2027. Het natuurdoelenplan is in het najaar 2025 gereed, parallel aan de omgevingsvisie. Met het wegvallen van het budget loopt niet alleen het verlies aan draagvlak voor de natuur daardoor gevaar. Ook de realisatie van ruimtelijke ontwikkelingen kan worden bemoeilijkt dan wel vertraging oplopen omdat koppelkansen komen te vervallen. Het is niet wenselijk om te bezuinigen op de uitvoering van het natuurdoelenplan of eventueel pas in 2027 na het gereedkomen van het natuurdoelenplan en het uitvoeringsprogramma.

Verminderen inzet Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) (uit: taakstellingen)

In de Programmabegroting 2024 is budget beschikbaar gesteld voor de gebiedsgerichte aanpak Noord west Overijssel. Dit budget was niet alleen bedoeld voor inzet op het PPLG, maar ook voor de toenemende vraag voor inzet van ambtelijke capaciteit in het landelijk gebied. Sinds 2024 zijn hiervoor binnen de gemeentelijke organisatie 4 fte werkzaam.

Het is een mogelijkheid om minder capaciteit in te zetten voor het landelijk gebied vanwege de afbouw van middelen vanuit het PPLG. Dit kan op zijn vroegst in 2029. Het feit dat de provincie minder middelen beschikbaar heeft voor het landelijk gebied, wil overigens niet zeggen dat de opgaven voor het landelijk gebied komen te vervallen. Er wordt nog steeds van ons verwacht dat we deelnemen aan diverse provinciale tafels en in het deelgebied Noord west Overijssel. Daarnaast zijn de komende jaren juist veel grote opgaven die spelen in het landelijk gebied. Binnen onze gemeente betekent dit inzet op een heel aantal thema's:

- programma Leefbaar Platteland,
- veenweideprogramma,
- programma Aanpak Grote Wateren,
- toekomstbestendige erven en inzet erfcoaches,
- koplopersproject De Melm,
- hoogwatersbeschermingsprogramma,
- verbinding stad-platteland,
- veiligheid landbouwverkeer,
- stikstofbeleid,
- toekomstperspectief agrarische sector,
- werkgroep Landelijk Gebied,
- opstellen lokaal Visie Landelijk Gebied,
- VAB-beleid,
- omgevingsvisie.

B.13. Het Fundament

Binnen deze strategische opgave zijn de volgende bezuinigingen mogelijk:

Verlagen budget Zelfbewust Kampen Public Affairs en Lobby (uit: taakstellingen)

Het is mogelijk om het budget voor Zelfbewust Kampen voor Public Affairs & Lobby geheel of gedeeltelijk te bezuinigen per 2026. Het budget voorziet in 'out-of pocket' kosten voor lobby activiteiten. Dit bezuinigingsvoorstel heeft vooral gevolgen voor het organiseren van netwerk- en lobby events waarmee we ons lobby netwerk en onze lobby doelen ondersteunen.

Er zijn nauwelijks maatschappelijke gevolgen, behalve dat we minder in staat zijn om mensen, organisaties, belanghebbenden en betrokkenen aan ons te binden.

Bij Public Affairs & Lobby werken we samen met andere overheden. Het wegbezuinigen van dit budget kan er mogelijk toe leiden dat deze samenwerking op onderdelen verschaalt of dat we niet mee kunnen doen met een gezamenlijke activiteit of actie.

Indexering subsidies laten vervallen (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het voorstel betreft het niet langer indexeren van exploitatiesubsidies aan bijvoorbeeld grote culturele instellingen. Stoppen met indexeren van grote culturele instellingen levert een besparing op van € 270.000. Dit voorstel raakt subsidiepartners van de gemeente. Daarnaast probeert de gemeente haar uitgaven aan te passen aan de uitgaven. Dit voorstel heeft relatie met meerdere andere bezuinigingsvoorstellen, onder andere van de strategische opgaven Vitale cultuur en het sociaal domein. We moeten waakzaam zijn op stapeling van bezuinigingen bij partners.

Lunch (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het voorstel betreft het afschaffen van lunches tijdens interne overleggen op het gemeentehuis. Hiermee kan een structurele besparing van €50.000 per jaar worden gerealiseerd. Deze bezuiniging is per direct uitvoerbaar. In plaats van het volledig afschaffen, kan er ook gekozen worden voor het versoberen van de lunches als alternatief bezuinigingsmaatregel.

Verder verhogen OZB vanaf 2028

In de Perspectiefnota stellen we voor om vanaf 2026 de OZB te verhogen met € 1 miljoen. Het is daarnaast mogelijk om vanaf 2028 extra te verhogen met € 1 miljoen waarbij we dezelfde verdeelsleutel hanteren als 2026 (40% woningen en 60% niet-woningen):

OZB woningen vanaf 2028 verhogen met € 400.000

Om deze verhoging te realiseren, is een tariefstijging van 4,6% nodig in 2028 naast de doorgevoerde stijging van 4,6% in 2026. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 360.000 levert dit nogmaals een verhoging van € 16 per woning eigenaar op. Ook met deze stijging blijven we nog steeds qua woonlasten ruim onder het landelijke gemiddelde in 2025 van € 1.052 en ook onder het gemiddelde van onze buurgemeenten (Zwolle, Zwartewaterland, Hattem, Oldebroek, Dronten, Noordoostpolder en Elburg).

OZB niet-woningen vanaf 2028 verhogen met € 600.000

Om deze verhoging te realiseren is een tariefstijging nodig van 10% naast de doorgevoerde stijging van 10% in 2026. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 450.000 levert dit nogmaals een verhoging op van € 134 per niet-woning voor de eigenaar en een verhoging van € 93 voor de gebruiker. Door deze stijging komen we qua OZB percentage iets boven het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van onze buurgemeenten in 2025. Onze verwachting is echter dat de stijging van zowel het landelijk gemiddelde als ook de buurgemeente dusdanig zal zijn, dat we ook in 2028 weer onder het landelijke gemiddelde komen en het gemiddelde van onze buurgemeenten. In de periode van 2026 tot 2028 willen we verkennen of een verschuiving van de OZB lasten van gebruiker naar eigenaar extra belastingopbrengst kan genereren en eventuele bijeffecten heeft.

Verlagen hardware budget – automatisering (uit: taakstellingen)

Een structurele bezuiniging op het jaarlijks hardware budget is mogelijk, oplopend tot uiteindelijk € 20.000 per jaar. Dit komt bovenop de eerder ingeleverde € 10.000 in het kader van spoor 2 en betekent daarmee een halvering van het oorspronkelijke budget.

Het budget is bedoeld voor ICT hardware, onder meer devices voor de raad, inrichting van nieuwe werkplekken, headsets voor MS Teams overleggen, etc. Een verlaging van dit budget resulteert in minder ruimte om andere strategische doelen in de toekomst te ondersteunen door de aanschaf van nieuwe ICT hardware. De bezuiniging betekent:

- minder mogelijkheden om nieuwe werkplekken / verhuizingen te faciliteren;
- minder mogelijkheden om medewerkers met persoonlijke hardware zoals headsets en speakers te ondersteunen;
- minder financiële ruimte om devices voor de raad te faciliteren.

Dit voorstel betekent een beperking van de ruimte om de raad en de organisatie te ondersteunen met ICT hardware. Afhankelijk van de te maken keuzes kunnen in potentie alle afdelingen en medewerkers door deze beperking geraakt worden.

Verlagen investeringsbudget – automatisering (uit: taakstellingen)

Een structurele bezuiniging op het jaarlijks ICT investeringsbudget is mogelijk, oplopend tot uiteindelijk € 30.000 per jaar in 2029. Het budget is bedoeld voor ICT gerelateerde innovaties en investeringen ter versterking van de dienstverlening en bedrijfsvoering. Een verlaging van dit budget resulteert in minder ruimte om andere strategische doelen in de toekomst te ondersteunen met behulp van innovaties als AI, procesautomatisering of aanschaf van nieuwe applicaties. Dit kan tot stilstand van bepaalde innovaties leiden.

De bezuiniging betekent:

- minder ruimte om te innoveren in dienstverlening of bedrijfsvoering (AI, RPA, etc.);
- minder ruimte om afdelingen te ondersteunen met aanschaf en invoering van nieuwe ICT toepassingen;
- minder ruimte om de vertaling te maken van nieuwe wetgeving naar de organisatie en dienstverlening (bv. Woo).

De bezuiniging betekent een beperking van de ruimte om maatschappelijke opgaven, dienstverlening en bedrijfsvoering te ondersteunen met ICT toepassingen en innovatieve technologieën. Afhankelijk van de uit te voeren analyse en daaropvolgende keuzes kunnen in potentie alle afdelingen en medewerkers door deze beperking geraakt worden. Het is niet wenselijk om te bezuinigen op dit al krappe budget, om ons innovatievermogen en wendbaarheid niet verder te beperken. Let op: ook het gezamenlijke investeringsbudget in ONS-verband neemt met 25% af vanaf 2026.

Verlagen software budget – automatisering (uit: taakstellingen)

Een structurele bezuiniging op het jaarlijks softwarebudget is mogelijk, oplopend tot uiteindelijk € 40.000 per jaar in 2029. Het budget is bedoeld voor licenties, beheer en onderhoud van software en applicaties. Het verlagen van dit budget beperkt de mogelijkheden om de structurele kosten van nieuw in te voeren applicaties te dekken. Dit resulteert in minder ruimte om andere strategische doelen in de toekomst te ondersteunen door de aanschaf en invoering van nieuwe applicaties.

De bezuiniging betekent:

- Dat er gesneden wordt in het aantal business applicaties;
- Dat er gesneden wordt in het aantal licenties per business applicatie;
- Dat er minder ruimte beschikbaar is om de structurele lasten van nieuw in te voeren applicaties op te vangen;
- Dat er minder ruimte is om prijsverhogingen en indexaties van ICT leveranciers op te vangen;
- Dat er minder ruimte beschikbaar is om de hogere structurele lasten van SaaS applicaties op te vangen en daarmee de verSaaSing vertraagd wordt.

Dit voorstel betekent een beperking van de ruimte om maatschappelijke opgaven, dienstverlening en bedrijfsvoering te ondersteunen met ICT toepassingen. Afhankelijk van de uit te voeren analyse en daaropvolgende keuzes kunnen in potentie alle afdelingen en medewerkers door deze beperking geraakt worden, doordat applicaties worden uitgefaseerd.

Schrappen budget Internationale samenwerking (uit: taakstellingen)

Het voorstel is het schrappen van het budget voor internationale samenwerking. Dit budget wordt gebruikt voor de samenwerking met partnersteden Soest, Meinerzhagen, Pápa en Eilat. De raad heeft in 2020 besloten om de samenwerking voort te zetten met de stichting Kampen Internationale Samenwerking (KIS). KIS is verantwoordelijk voor het onderhouden van de contacten en het faciliteren van de uitwisselingen tussen de partnersteden. Wanneer KIS geen subsidie meer ontvangt, is de kans groot dat de interacties tussen inwoners en werkgroepen aanzienlijk afnemen. Dit kan mogelijk leiden tot het beëindigen van deze samenwerkingen. Zonder de tussenkomst van KIS bestaat het risico dat de relatie met de partnersteden verwatert of zich beperkt tot minimaal contact tussen de burgemeesters. Dit kan onder andere het vervallen van culturele uitwisselingen, zoals ontmoetingen en samenwerking tussen scholen, verenigingen en kunstenaars, met zich mee brengen.

Eén wethouder minder (uit: rapport Lysias/Cebeon)

Volgens het rapport van Lysias/Cebeon bestaan de colleges van referentiegemeenten gemiddeld uit vier wethouders. Op dit moment bestaat het college van Kampen uit vijf wethouders. Ons college laat het besluit over de hoeveelheid wethouders over aan de nieuwe coalitie, maar wil de meegeven wat het bezuinigingspotentieel is van één wethouder minder, dus vier wethouders. Het is ook mogelijk om te kiezen voor vijf wethouders, maar dat ze elke voor 80% van een fte wethouder zijn. Dit levert dezelfde besparing op.

Een wethouder minder betekent dat de vier wethouders meer taken in hun portefeuille krijgen. Dit kan ten koste gaan van de aandacht voor specifieke beleidsterreinen. Dit kan leiden tot tragere beleidsprocessen en besluitvorming. Daarnaast kan het ten koste gaan van de politieke vertegenwoordiging van inwoners.

Vergaderservice (uit: aanpassingen bestaand beleid)

Het voorstel betreft het afschaffen van de vergaderservice. Deze service vereist inzet van personeel, waardoor hiermee een structurele besparing van enkele duizenden euro's per jaar mogelijk is. Een aandachtspunt is dat het ontvangen van gasten hierdoor als minder gastvrij kan worden ervaren. Het stopzetten van de vergaderservice is per direct uitvoerbaar.

Strategische besparingsagenda: financieel overzicht

Strat. Opgave	1				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Mantelzorgwaardering verlagen	0	109	109	109	
Ombudsvrouw afschaffen	0	43	43	43	
Sociale basis	0	100	200	200	
Transformatie Sociaal Domein	0	0	0	196	
Versnelling Accommodatiebeleid	0	0	13	13	
Eindtotaal	0	252	364	561	
Strat. Opgave	3				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Budget gezondheid en leefstijl verlagen	0	75	75	75	
Budget sportstimulering verlagen	0	0	17	17	
Geen nieuwbouw Oosterholthoeve	0	0	300	300	
GR GGD IJsselland (taakstelling -5%)	0	0	135	135	
Tarieven huur sportaccommodaties verhogen	0	45	45	45	
Verplaatsing HCK naar de sportcampus	0	0	0	0	
Eindtotaal	0	120	572	572	
Strat. Opgave	4				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Beperken reikwijdte kindregelingen	0	40	40	40	
Efficiënte inkoop en plafond re-integratievoorzieningen	35	135	135	135	
Individuele inkomens toeslag verlagen	0	70	70	70	
Verlaging minimaregeling hoge zorgkosten	0	10	10	10	
Eindtotaal	35	255	255	255	
Strat. Opgave	5				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Crisisbeheersing	0	0	0	0	
Ombuiging veiligheidsregio	0	68	68	68	
Overschot budget cameratoezicht	0	15	15	15	
Reduceren boa organisatie	75	75	75	75	
Stadswachten - fietsparkeren	0	50	50	50	
Toezicht Alcoholwet	0	0	16	16	
Eindtotaal	75	208	224	224	

Strat. Opgave	6				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Afschaffen amateurkunstregeling	0	129	129	129	
Cultuurfonds	100	0	0	0	
Herhuisvesting RTV IJsselmond	33	33	33	33	
Quintus	0	0	80	160	
Realisatie IJsselkogge Paviljoen	0	0	0	0	
Sluiten Bibliotheeklocatie IJsselmuiden	100	100	100	100	
verlaging subsidiebudget stedelijke vernieuwing	0	0	0	0	
Eindtotaal	233	262	342	422	
Strat. Opgave	7				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Afschaffen Welstandscommissie	0	0	0	0	
Gebiedsvisie Hagenbroek	0	0	0	0	
IHP	0	0	0	0	
Ombuiging Drostenerf	0	4	79	317	
Woonwagenstandplaatsen constructieweg	0	0	0	0	
Woonwagenstandplaatsen Schansdijk	0	0	0	0	
Eindtotaal	0	4	79	317	
Strat. Opgave	8				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Actualiseren nota economie 2015	0	0	0	0	
ombuiging Evenementenbeleid	0	212	212	212	
ombuiging Regiomarketing	0	0	84	84	
Reserve verbreding sluizen Kornwerderzand	0	0	0	0	
Revitalisering bedrijventerrein Haatland fase 3	0	0	0	0	
Eindtotaal	0	212	296	296	
Strat. Opgave	9				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
IBP Planvoorbereiding Oosterlandweg, vanaf burg. Van E	0	0	0	0	
IBP planvoorbereiding Plasweg, groot onderhoud, N760 Gr	0	0	0	0	
Openbaar vervoer	0	0	0	0	
Plan voorbereiding en uitvoering GO gedeelte Oosterlander	0	0	0	0	
Snelfietsroute	0	0	0	0	
Eindtotaal	0	0	0	0	

Strat. Opgave	10				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Gebiedsontwikkeling Bovenkerk - Oudestraat 5 (C&A par	0	0	0	0	0
Herinrichting Binnenstad: Botermarkt	0	0	0	0	0
ombuiging Citymarketing en Binnenstadsmanager KP	0	0	268	268	
Parkeerplan binnenstad: onderdeel dynamische parkeerv	0	0	0	0	0
Parkeerplan Binnenstad: onderdeel fietsparkeren	0	0	0	0	0
parkeervoorzieningen binnenstad	2	2	10	10	
Eindtotaal	2	2	278	278	
Strat. Opgave	11				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Asset management Vastgoed/gebouwbeheer & Versneld	27	27	27	27	27
Duurzaamheid en klimaatadaptatie	0	0	0	0	0
Eindtotaal	27	27	27	27	
Strat. Opgave	12				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Beheer openbare ruimte	185	185	185	185	185
Herinrichting de Bongerd	0	0	0	0	0
Herinrichting Muntplein Klimaatadaptatie	0	0	0	0	0
Natuurdoelenplan	150	150	150	150	150
PPLG - EF	0	0	0	400	
Eindtotaal	335	335	335	735	
Strat. Opgave	13				
Waarden					
Onderwerp	2026 bezuiniging	2027 bezuiniging	2028 bezuiniging	2029 bezuiniging	
Afschaffen lunches interne overleggen	48	48	48	48	48
Het budget voor Zelfbewust Kampen – PA & Lobby	13	13	13	13	13
Indexering subsidies laten vervallen	0	0	0	0	0
OZB verhoging	0	0	1.000	1.000	
Structurele bezuiniging ICT hardware budget	5	10	15	20	
Structurele bezuiniging op het jaarlijks ICT investeringsbu	8	15	23	30	
Structurele bezuiniging op het jaarlijks softwarebudget	10	20	30	40	
Subsidie internationale samenwerking	18	18	18	18	18
Van 5 fte naar 4fte wethouder	0	13	38	67	
Vergaderservice	0	0	0	0	0
Eindtotaal	101	137	1.184	1.236	